MVNDVS ALTER ET IDEM

Siue

Terra Australis ante hac semper incognita longis itineribus peregrini Academici nuperrime lustrata,

Auth:

Mercurio Britannico

Joseph Hall

FRANCOFVRTI APVD
hæredes Ascanij de Rinialme.

Tr. R
827.33
H177M

HONORATIS-
SIMO DOMINO NEC
Minus virtute suâ quam splendore
Generis Illustri DOM. HEN-
RICO Comiti Hun-
tingdonię,

MVNDVM SVVM
SVPPLEX VOVET

MERCVRIVS BRI-
TANNICVS.

415484

ram mirificè referre experientia docet, & Poëta:

Qui viret in folijs venit a radicibus humor;
Et patrum in natos abeunt cũ semine mores.

Verùm mundum nostrum senem non sexagenarium, sed iam ferè sexmillenarium procreasse, ab omni ratione, doctrinâque philosophica immane quantum discrepat! Atque si maximè fuißet mundus eiusmodi generatrice facultate vnquam præditus; nonne vegetioribus suis annis potiùs eam exercuißet, filios produxißet? ipsius etiam nati iamdudum adulti eadẽ virtute genus latè propagassent: adeo vt licet non in immensum, in tãtum tamen processisset generatio hæc, totq; extitißent partim iuniores, partim seniores mundi, vt nullus Alexander quos superaret mundos, sed mundi quidem, à quibus

quibus ſuperarentur, Alexãdros deſiderarent. Equidem, quod ad me attinet, exiſtimo hũc quem nunc ut nouum intueris mũdum, illum ipſum eſſe, de quo tot ante ſecula ſomniarunt Platonici: quẽ & mun- dum inuiſibilem, & mundi ide- am *nuncupauêre priſci. Si enim ſingula huius membra & lineamẽ- ta rectè perpenderis, accuratéque cõtemplatus fueris, ueram ac uiuã huius in quo degimus, mundi ideam &* σύνοψιν *te perſpexiſſe dixeris. Qui igitur per tot tranſacta ſecula Chimeriis obtectus tenebris latebat humanum genus; huius tandem au- thoris ingenio & labore nobis clarè conſpiciẽdus præbetur: mundus ille olim inuiſibilis neſcio quo artificio ſi- ue optico ſiue magico uiſui expõitur, & hoc opere primùm detegitur. Vbi*

LECTORI
SALVTEM.

PRæter spem, amice Lector, nec tempestatibus actus, nec diuturnâ maris iactatione laßatus, sine ventis, sine velis in nouum mundum appulisti. Vbi postquam terrarum amplitudinem, regionum situm, populorum mores & ingenia, vniuersi denique faciem & habitum rectè perlustraueris; adeo huius veteris mundi formam agnoscas, vt licèt alterũ videas, eundem tamen credas. Fortasse cogitas hunc nostrum decrepitum filium tãdem sibi prorsus cõsimilem peperisse. Prolem sæpè quidem parentis natu-

415484

illud mihi in primis videtur mirandum, quòd & orbis iste, & hic eius index similem omnino fortunam subire adacti sint. Vtérque enim à parente suo (quàm primùm natus) tenebris adiudicatus: Vtrique à conditore suo lux negata; vtrique aliunde concessa. Nullus huic Titan præbebat lumina mundo: Conditus erat & statim absconditus: nec lux ei spectanda vel speranda vnquam, nisi ab hoc ingenio. Cuius illustre opus latentem hunc, obscurúmque mundum è caligine facilè eruisset, modò sibimet ipsi lucem pariter probibitam vindicare potuisset. Citiùs itaque nobis patuisset iste mundus incognitus, si citiùs prodiisset hic libellus in lucem. Verùm illius author, mūdíque ignoti explorator, qui iampridem Musis (qua-

rum insignis fuerat cultor) vale dicto, ad Theologiæ sacra se contulerat (iisque iam totus vacat) hæc, & nõnulla alia sua commenta Philologa *luce & laude dignissima, tanquam leuia aut vana aspernatus, nullis precibus induci potuit, vt permitteret in publicum exire. Excusabat autem, se iuuenili quidem ætate ocióque Academico huiusmodi quædam proprij exercitij & oblectationis gratia composuisse; sed nũc quasi nugas inutiles reijcere, abdicare, nec dignari vt suo nomine vnquam sub aspectum hominũ veniant. Hinc factum est, vt hoc opusculum verè elegantissimum ac iucundissimum diutius tenebris obductum delitesceret, & indignis caliginis vinculis teneretur, ne literatorũ orbi innotesceret: Donec e-*

go,

go, quem author ipse pro sua mirifica humanitate amici & familiaris loco habebat, bellissimi felicis ingenij partus infelicem sortem miseratus, omnibus modis & rationibus, quibus poteram, quærebam & tentabam, vt eũdem carcere suo eximerem, & in libertatem lucémque vindicarem. Cumque probè perspexissem authoris animum adeò fixum & obfirmatum, vt nullis amicorum petitionibus, rationibus, aut suasionibus à sua sententia moueretur, nec iam spes vlla restaret, vt nouus hic mundus mundo nostro recluderetur; sanctas sanè amicitiæ leges potiùs mouendas duxi; quam ingenuos cunctorum vbique eruditorum animos dulcissimo huius fructu gratissimáque voluptate perpetuo priuandos esse.

Itaque vt quam ipse hinc dulcedinem gustauerim, studiosis omnibus percipiendam præbêrem, consilium cepi communicandi cum alijs quod antea me solum penes erat. Sed priúsquam auderem rem aggredi, multum temporis elapsum est. Hærebam enim animo: quia & audacius factum videbatur, & charissimi viri (cuius amicitiam semper maximi mihi faciendam statueram) offēsam, prout debui, metuebam. Ad postremum verò, rei pulchritudine victus & captus, cū existimarem nihil damni aut dedecoris inde posse authori redundare, sed multum potiùs beneuolentiæ & famæ, plurimum verò vtilitatis & voluptatis literatæ Reipubl. necessariò manare; non potui mihi ampliùs temperare, quin amota omni hæsitatione ex-

emplar

emplar huius operis, quod ratione amicitiæ nostræ mihi erat creditum, custodia mea emitterem, & typographorum manibus traderem.

Atque hoc tandem modo meâ curâ, industriáque nonnullo etiam discrimine aperitur tibi, Lector, nouus orbis tam diu occlusus & obseratus. In cuius beneficij mercedem, hoc vnum abs te peto & obsecro, vt si quid hinc gratum & iucundum perceperis, velis pro me intercedere apud authorem (quem ægrè laturum vereor) ad sedandum eius animum, ne ob facinus admißum iniquius quid in me decernat; sed potius vt iustis adductus rationibus factum meũ benignius interpretetur: meq; in solita sua gratia adhuc retineat ac conseruet. Ita valeas, nouóq; mundo, quẽ expectas, latè fruaris.

GVLIELMVS KNIGHT.

INDEX LIB. I.

CAP. PAG.
1, Regionis Crapuliæ situs. 19
2, Pamphagonia seu terra gulonum. 21
3, Prima Pamphagoniæ prouincia. 23
4, Secunda Pamphagoniæ prouincia. 26
5, Tertia Pamphagoniæ prouincia. 27
6, Metropolis Pamphagoniæ moresque populi. 29
7, Bella Pamphagonum. 40
8, Vcalegonium vrbs libera. 42
9, Leges regni Pamphagonici. 45
10, Religio Pamphagonum. 48
11, Electio magni Ducis Pamphagonici. 51
12, Insula Famelica seu Terra d'Hambre. 59

LIB.

INDEX CAPITVM.

LIB. II.

1. Ingenium Yuronum. 62
2. Distributio Yuroniæ in partes eius 64
3. Zouffenberga Yuroniæ metropolis descripta, & sub hac Yuronum habitus & mores. 67
4. Equites aurei dolii, Legésque loci. 76
5. Artes & bellandi mos Yuronibus 78
6. Exequiæ Burgomagistri, & Bacchi sacrificium. 80
7. Pyrœnia vel Zythœnia, & peregrinatio ad S. Vtrem. 81

LIB. III.

1. Situs Viraginiæ, seu terræ fœminarum eiúsque regiones. 91
2. Quid mihi à Gynæcopolitis factum fuerit. 92
3. Forma regiminis & electionum. 96
4. Viraginensium origo. 98
5. Aphrodisia. 100
6. Insula Hermaphroditica. 102
7. Amazonia vel Gynandria. 104

LIB.

INDEX CAPITVM.

LIB. IV.

1, Moroniæ ſeu terræ ſtultorum ſitus. 113
2, Moroniæ partes moreſque populo toti communes. 115
3, Variana, vel Moronia mobilis. 122
4, Moronia aſpera. 135
5, Orgilia Ducatus alter Moroniæ aſperæ. 142
6, Moronia Fatua. 150
7, Moronia Felix. 165
8, Moronia Pia. 181
9, Status politiæ Moronicæ. 189

LIB. V.

1, Situs Lauerniæ. 193
2, Larcinorum mores. 194
3, Larcini litorales & Inſulares. 199
4, Quis aditus fuerit auctori in Larciniam; & de Harpyis. 202
5, Vallis Bugietta; Phænacum mores; vrbs Furtofrancheſa; Bolſecium. 204
6. Prouincia Plagiana. 212
7, Codicia ſeu terra auaritiæ. 213

[illegible]

ITINERIS OCCASIO ET

Προπαρασκευάσματα.

Quæ mihi cum peregrinis omnibus necessitudo quondam intercesserit, & satis norunt Academici nostri, & ipsorum libri φιλιάδικοι *& literæ etiamnum abundè testantur: siue huc me illud impulerit Homericum*

——πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες

Ξεινοί τε, πτωχοί τε: *seu potiùs, præter suauissimos illorũ mores & ingenia, innata mihi quædam animi sitis & titillatio, à summo di[illegible]di studio profecta; neq; enim quid illustre tulit vlla nostri orbis regio, quod me iam tum verè Atheniensem percontatorem diu latere potuit. E reliquis postquam mihi multus sermo cum meo* Petro Beroaldo Gallo, & Adriano Cornelij Drogio Belga *de peregrinationis vtilitate*

 subortus

subortus fuisset (in quo non iniucunda legum, morũ, linguarum, vrbium collatio amicâ quadam lite agitata est) Ego verò (inquit Beroaldus) adhuc nescio quid sit illud peregrinari. Nam si limen patrium transilere, terram tuæ proximam calcare, fretum aliquod angustius, aut flumen (puta Twedam, Rhenúmue*) transnauigare, hoc sibi nomen (vt vulgò fieri solet) adsciscat; cùm tamen eodem cælo, ijsdem fruare syderibus, vixq; mutatam soli faciem animaduertas; non video quid in se durum, aut quid nobile complectatur. Me iam chari parentès, & tot Montalbanæ amicitiæ, velut longiùs absentem, solicitè domum reuocant: ego me intereà vel præter abstrusiorem Socratis sententiam, domi biennium hoc egisse puto; quantillo enim distat à Montalbano Lutetia, à Lutetia Caletum, à Caleto Dorobernium? Sanè, vbi terram ipsam cogito, vlnã mihi fortè vnam videor; cùm tabulam Geographicam, latum digitum; cùm verò cælum intueor, nihil quicquã promouisse: Nec video quî mihi minùs Europa, quàm Gallia patriæ nomen mereretur. Nam si linguarum*

varie-

varietatē spectes, quis nescit quot in orbe hoc Europæo prouinciæ, totidē ab vnâ Gallorum gente, & sono & origine penitus discrepantia sermonū idiomata vsurpari? Si mores & ingeniū populi: En tibi hîc orbis, non quidē nostri, sed planè vniuersi expressam imaginē, dū vnaquæq; prouincia in gētis vicinæ mores habitúsq; nō secus ac Polypus piscis in saxi sibi adiacentis colorē transformatur. Atqui nos (inquam ego) inuidemus tibi, seriò, Beroalde, quā tu tātopere contēnis peregrinandi licentiā: qui (misselli homines) testudinū more, domunculis nostris infixi hæremus; dū tu orbis totius delicias liberè intueris, & iam animo bene saturo despicis, & cōculcas. Si liceret mihi modò Alpinā niuē, vel Pyrenæas vmbras cōtueri; quātū ego hoc meis oculis, ocio meo gratularer! vbi quicquid viderē & audirē, documēto mihi foret, recētiq; cognitiōis accessione auidū hoc pectus locupletaret. Quāta sibi, mi hospes, promittūt absētes (respōdet Beroaldus) quāq; vana spes lactat sæpe inexpertos! Hac ego me opinione domi quondā latitantē fouere solebā: quā nūc semel meis finib. egressus inanē cōperi

ac otiosam. Facilis enim est in tantilla profectione satietas, rerúmq; vel non antè visarum nouitas opinione rarior. Ita namq; parùm à nostris discrepant aliena, vt vel ea, quæ nunc primùm oculis nostris occurrunt, noua tamen videri non possint. Et quid, quæso, est in tam probè notis, remotísque parùm terræ partibus, quod homini cordato minùs tabularum vsu, & peregrinorum sermone, quàm suis itineribus innotescat? Britanniam *vestram descripsit* Camdenus: *hunc qui legerit, quidni de singulis vrbibus ac villis, fluuijs & quotquot vspiam cernuntur antiquitatis monumentis, aut stupendis naturæ operib. absens disceptare poßit, non minùs profectò accuratè, quàm qui singula suis oculis perlustrârit? Et quæ tandem pars Europæ suorū laboribus ac typis illustrata, exterorum oculis minùs patescit? Mores verò populorum si quis desideret, & illi communi quadam ratione satis noti sunt vniuersis: neq; tamen ita sibi constantes, vt singillatim possint cuiusquam vel oculis, vel calamo comprehendi. Audiant vulgò Galli temerarij, Hispani arrogantes, bibaces Ger-*

Germani, Britanni πολυπράγμονες, *Itali molles, Sueui timidi, Boëmi inhumani, Hyberni barbari ac superstitiosi; quisquámne hominum ita plumbeus est, vt existimet Galliam vix quenquam prudentem, Hispaniam pusillanimum, abstemium Germaniam produxisse? Fallunt, mihi crede, qui animorum compositionem, & efformationem morum ita totam cælo tribuunt, nihil vt propriæ cuiusq; indoli, nihil semini parentis, nihil denique educationis rationi relinquant. En tibi has ipsas Musarum ædes, sub quarum benigniore vmbra nos feliciter hoc ocio fruimur philosophico: Finge tibi ex Italis, Hispanis, Gallis, Danis, Belgis, Polonis, coaluisse pulchellum hunc studiosorum numerum; putásne maiorem ingeniorum varietatem inter ipsos quàm solos vestrates, posse cõperiri? Quoquò igitur te vertas, non video, aut cur hoc tam compendiarium, ac verè sesquipedale iter peregrinationis nomẽ mereatur, aut quid nobis istinc commodi (modò illustrium doctrinâ virorum,* Whitakeri, Rainoldi, Iunii *adspectum excipias) itinerantibus demum emergat. Ego certè*

 Dra-

Draconem *ac* Candiſium *veſtrates*, *ac* Sebaſtianum Delcanum Portugal. *verè dixerim peregrinatos, qui totũ hunc orbẽ itinere quidem nauali, non ita pridẽ permenſi ſunt. Neque verò nomen hoc inuidebo vel* Chriſtophoro Colono, *qui Occidentalem Indiam, vel* Fernando Magellano, *qui Moluccas, vel* Franciſ. Piccarro & Almagro, *qui prouinciam Perüanam, vel denique* Hugoni Villobeio, *qui terrã Arcticam primus aperuiſſe fertur; nec illi demũ quiſquis fuerit, qui vel nouos orbes periculoſa diſquiſitione inuenerit, vel nuper inuẽtos excoluerit. Et ſanè (licèt.n.corã vobis tutò fateri) neſcio quid mihi mens mea ſuggerit heroïcũ, audere aliquid in hoc genere, quod & hæc ætas ſtupeat, & poſteri nepotes gratâ sẽper memoriâ recolendũ cẽſeant. Tacuit hîc Beroaldus, & erubuit, ac ſi aliquid ſibi vel audacius vel ſecretius excidiſſet: Cùm Drogius arridens leniter; ſiccine verò, inquit, Beroalde, quod tamen ne profari quidem auſus? vel nũ fortè tibi ſpes ſuſpenſos diutiùs auditorũ animos curioſæ anxiæq; inquiſitionis eculeo torquere aliquãdiu? vel deniq; , nũ arcanũ hoc modeſtius*

destius, quod in pectoris tui intimo conclaui hactenus delituit, egressu primo tot auribus propalari timet? quicquid sit, en tibi candidã frontẽ, aures bibulas, fida pectora: nusquã tutius, nusquã opportunius tam ardui cœpti consiliũ prodibit in hanc lucem. Pol, tu malus es interpres silentij, respondet Beroaldus, quin illud potiùs cõiecturis tuis vltrò immisces Drogi, quòd cùm res magnæ non sine magno apparatu longísque præfationũ ambagibus (vt viri principes non sine numeroso stipatorum agmine) prodire soleant, ipse rem longè maximã, vnius anni prolẽ, derepẽtè absq; omni præmonitiõe nudã in mediũ protrusisse visus sim: Consiliũ quidẽ istud vobiscũ cõmunicare, iã mihi olim ab initio certò decretũ erat; quod tamẽ gradib. quibusdã facere volui, & nõ sine opportuna animorũ præparatione; sine qua noui quã ingrata & insipida videantur etiã quæ prudẽtissimè sunt instituta: nunc vero rem totã (ni suspectũ vobis velim amorem meum) intempestiuo sermone præcipitare mihi necessum video. Faciã igitur herclè citius aliquanto quàm sperabam, sed non minùs profectò lubenter: fingite vos modò

(ne quid desit) longā προφασιν, *quam ego mihi proposuerā, ordine suo antecessisse.*

Ægrè me semper habuit quod in tabulis Geographicis vsque mihi occurrit; Terra Australis incognita: *& sanè quis hac non planè excors, sine tacita indignatione legat? nam si* Terram *esse norunt, si* Australem, *quomodo tandem incognitam asserunt; &, si incognita sit, quid mihi illius formam, quid situm vnanimes Geographi depinxerunt? Ignaui homines, qui quod esse aiunt, se tamen ignorare fatentur: & quovsque tandem desides nescire non pigebit, quod à nobis cognosci quadātenus profitemur?*

Horat. lib. 1 Od. 3.

Certè si nemo vnquam
——ω–Fragilem truci
Commisisset pelago ratem:

non deforet nobis aliquid quo pertinacem hanc (quam nos, boni viri, neutiquam dissimulamus) inertiā excusaremus; nunc vero cum vndiq; mare pateat ac tellus, nec quis ferè sit è plebe nautarum, quin ventos, freta, syrtes, portus totius orbis catènorit: Apage hanc nimiùm supinam ætatis nostræ socordiam, vel timorem certe plus

quàm

quàm fœmineum, & inanem ὑποψίαν, quæ nos alio orbe spoliat nō inuitos: Nam quod præterea velum obtendemus huic inscitiæ? quid dubitamus? quid formidamus? vmbras? nos ipsos? Ibi cælum est, ibi terra, sūt procul dubio & homines, fortasse nostris non parùm cultiores. Quis inter Chinenses tantū acuminis, solertiæq;, expectasset? quis tot artes, tamq; multijugem rerū omnium scientiam? qui dum nos Musas omnes in hoc Occidentali gurgūstiolo inclusas putamus, rident, nec immeritò, quicquid vspiam præter se hominum est, aiuntque se solos vere oculatos, Europæos vnioculos esse; reliquos, quotquot sunt, mortales, cæcutire; vel si nemo sit, turpe est sapienti queri solitudinem, turpe metuere. Prouerb. Chinensium.

Ista sæpe meditanti ingenuum mihi quendam calorem flammamq; in hoc pectore excitauit indignatio; atque hinc orta (quod ab alijs neglectum video, doleóque) magnamina, vulgóque altior audendi cupiditas. Magnum quiddam, Beroalde, moliris, inquam ego. & vix operæ mortalis; in quo quicquid fiat, gratulor tibi mentē hanc sanè altam, & te dignā: sed oportet

memi-

meminiſſe res magnas, quæ (te iudice) ſine multis verborum præludijs proferri non debent, vt feliciter ſuſcipiantur, maiore quidem cogitationum apparatu indigere. Satin' ergo propoſuiſti tu tibi facinoris tãti pericula, ſũtus, difficultatem, ſpem, exitum, omniaque inter ſe collata, æquâ iudicij trutina probè libraſti? Cælum eſt, inquis; at quod tu fortaſſe vix præ continuis tenebris intuebere: Terra eſt; quam tu fortè ob ſerpẽtum ferarumque frequentiã calcare non audebis: Homines ſunt; at quorum tu conſortio carere malles. Quid ſi te Patagonius aliquis Polyphemus medium diſcerpſerit, & iam palpitantem adhuc, ſentientémque deuorarit; vbi nunc es audax orbium indagator? Cogitare iſta quidem tutum eſt; caue, ſi ſapis, experiri. At tu neſcis, reſpondet Beroaldus, neſcis hoſpes ex aduerſo meæ terræ incognitæ iacere Promontorium Bonæ ſpei: *Audendum ſcilicet & ſperandum. Illa periculorum ſpectra terrent imbelles animos, excitant generoſos; quorum ſi habenda eſſet ratio, nulla nobis regio, nulla vrbs, aut domus præter noſtram pateret.*

Hanc

Hanc vnam ob causam quam diu latuit Americanus ille orbis, & adhuc credo latuisset, ni Deus nobis sero columbam cælitus emisisset, quæ oliuæ ramulo ex hac terra decerpto, doceret nos aliquid præterea super esse terrarum, quod vndis parū submergeretur: cuius quàm celebre sāctúmq; gratæ posteritati nomen haberi solet? imo quamdiu terra erit, circumferetur illius effigies, quam nos non sine honore quodam, stuporéque intuemur: neque sanè mihi minus honorificum sonat, Inuentor orbis noui, *quàm istius* expugnator. *Quidni nos idē beet successus, eadem gloria? Neque profectò parùm mihi acuit animū nō obscurū illud satisq; decantatū Senecæ Tragædi vaticiniū, qđ à nobis adhuc restat adimplēdū:*

Venient annis
Secula seris, Quando Oceanus vincula rerum
Laxet, & ingens pateat tellus.

Quid de itineris instituti exitu clarius dici potuit, aut felicius? Hîc interpellans Drogius; At caue, inquit, Beroalde, tam altæ structuræ adeo exile & angustum substernas fundamentum. Columbus ille tuus, quicquid tragicus vates hariolatus est, iam olim præstitisse dicitur: Hæc

sera

sera sæcula sunt: Patuit iam dudum ingens Americana tellus: Quid tu aliam somnias ætatem, terram aliam? Scio quàm popularis hæc sententia sit, dubito quàm vera, inquit Beroaldus: &, ni fallor, efficiã vt vel tu planè falsam fateare, vel istud vaticinium fuisse perneges. Nam vbi futuri temporis omne vaticinium sit; quid si palam euicero Indias Americanas sæculis prioribus innotuisse? vt hoc modo Seneca non tam futurum præmonere, quàm quid ab aliis ante se factum docere videretur. Nec quid mihi magis persuasum est, quàm aliquam Occidentalis huius terræ partem, illam fuisse auream Ophyram, *quam Salomonis & Hirami classis triennì nauigatione non semel lustrasse fertur. Etenim vbi quinq; mihi occurrunt pugnantium hac de re authorum sententiæ; Prima* Rabani Mauri & Nicolai Lyrani, *quæ in Orientali India ponit Ophyrinam terram; secunda* Raphaëlis Volaterrani, *etiam &* Abrahami Ortelii, *quæ hanc* Solasam *statuit in Oceano Æthiopico insulam, ex incerta* Ludouici, *nescio cuius,* Veneti, *relatione; Tertia*

Gaspa-

Gasparis Varerii, *quæ quicquid vspiam terræ Pegusio, Malaca, Sumatra, continetur, hoc nomine indigetat: Quarta* Franc. Vatabli. *cui teste P. Martyre, suffragatur* Columbus: *quæ insulam Hispaniolam; Quinta denique* Postelli, Goropii Becani, Bened. Ariæ Montani, *quæ Perüanam hanc fuisse regionem confidenter statuit, vltimæ duæ reliquarum longè verisimillimæ, pro nobis faciunt ambæ; quarum vtra vicerit, ego quod volo, pariter enicero. Et sanè quod ad priores duas, illas, ita plane sustulit* G. Varerius, *vt quicquid vltrà adtexero superuacaneum fuerit: Superest, vt quod ille alijs, ipse illi vicissim operæ nauarē; docerémque Sumatram & Malacam, auream Chersonesum, perperam ab illo cùm Ophyrina regione cōfundi. Satis quidem docent sacræ paginæ classē hanc Tyro-Iudaicam, integrum triennium huic itineri insumpsisse; at qui à mari rubro ad Sumatram nauigant, renavigántque, totū iter decimo mense, aut ad summum integro labente anno conficiunt: quæ hîc analogia temporis? quæ species æqualitatis? Quid pro se heic Varerius? fortasse*

tasse nauigandi artẽ nondũ adhuc tam plenè cognitam fuisse, quàm nunc pridem seris Lusitanorum laboribus, perque hoc tam cæcum & erroribus vndique patens elementum, rudes adhuc nautas, cursum fortasse parum rectum instituisse. At vnde tandem, mi homo, hæc Salomoni remotissimæ terræ cognitio? Cælitùs, credo, dices: Et sanè credo cælitùs, vnde & cætera. Age igitur: Qui regionẽ auriferam esse doceret, & adeundi etiam consilium suggereret, an viam non monstraret identidem? Adde quod certum hîc semper itineris spatium statuatur: non citiùs vnquàm rediit onusta classis, non morata diutiùs: quod vnum maximam longinquitatem loci, non incertos nautarum errores prædicare videtur. Sed & nomen ipsum

אופר *adhuc clarè pro nobis loquitur: inuerte* פרו

modò literam vnam, sonus idem est nominis vtriusque. Increduli mihi iam planè videmini ac pertinaces, nisi terram hanc Indicã diu ante Senecæ secula satis exploratam fuisse mecum fateamini. Vicisti (inquam ego) Beroalde, scilicet, & iã tempestiuè triumphum agis: Esto sanè Salomonis

monis ſapientiſsimi Regis operâ auream hanc regionem è tenebris prioribus erutã fuiſſe, claſsiq; ſuæ iam tũ patuiſſe; Hinccine ſequuturũ ſperas toti terrarum orbi æque fuiſſe cognitam? etiam remotiſsimis illis gentibus, quibúſcum nihil vnquam cum Iudæis commercij interceſsit? vel quod multo difficilius eſt, eius memoriã ante ſera Romanorum ſecula non potuiſſe interire? Id verò ſi factũ conceſſeris, actum eſt de opinione tua, actum de vaticinio. Sed non ita facile ſuccumbo, mi hoſpes, reſpondet Beroaldus, cedóque hiſce rationum vanis vmbris: Imò potius pedem mihi fortiùs figit hæc tua tam opportuna dubitatio. Non enim planè ſilent, indices veritatis, hiſtoriæ; ſed Ophyrinæ huius terræ cognitionem ad Romanos vſque nepotes propiùs deducũt. Noſtis inter Salomonis æuum, & originem Carthaginis, centum quinquaginta plùs minùs annos elapſos: At verò Carthaginenſes, teſte Ariſtotele (quod nec in ipſa vrbis infantia factum crediderim) inſulam hanc (nec qua alia potuit eſſe) vltra Gades,

in

PAGINATION INCORRECT

in Mari Atlantico sitam, post diuturnam nauigationem repererunt; legemque tulerunt (quæ ratio est, insulam luculẽtissimam, ditissimam, nec à Pœnis cultoribus occupatã, nec orbi reliquo tam vulgo cognitam fuisse) ne quis suorum illô deinceps commigraret; veriti scilicet, ne amœnitate ac opulentiâ loci pellecti ciues, aliam istic Carthaginem, patriâ sede derelictâ, meditarentur. Quod cùm à Pœnis Græci acceperint, quis dubitaret ab vtrisq; Romanos didicisse? Credite nunc si vultis, amici, ac tam claræ veritati mecum adstipulamini, vel si mauultis, hæsitate: Mihi certe persuasissimũ erit, latere adhuc Senecæ tellurem ingẽtem, nósq; (modo audetis ac satagitis) felicissimos exploratores etiamnum expectare. Ecce nunc venio, mi orbis, post tot vota, post tot moras, venio, inquam, spe plenus, & fiducia; & vel te mũdo, vel cadauer hoc tibi, audax impertio: Agite verò, socij, si quis manet adhuc calor priscæ virtutis, si qua præclarè merendi ambitio, audete hoc facinus: estote mihi comites itineris, compotes fortunæ. Apage frigida illa pectora, quibus nil sapit nisi

quod

quod nihil præ se ferat periculi, nihil gloriæ; quibus nullum placet sepulchrum non suâ obtectum glebâ: Esuriemus, sitiemus, ægrotabimus, moriemur, *ignauæ voces, indignæ philosophis; indignæ peregrinis, alterius mũdi disquisitoribus, contemptoribus huius: Nihil profectò deest præter animum. Si viri estis, sumite hunc vobis, & erigite: contráque imbelles opinionum impetus obfirmati, accingite vos ad hoc iter, fortasse iucundum, certè præclarũ, perque multos viarũ anfractus rectâ ducens ad immortalem gloriam: Sin minus, sedete domi desides, & inglorij. Inueniam ego alios consilij mei fautores, sociósque; quibus vos fortassis auspicatissimum cœpti huiúsce exitum serò inuidebitis: Dixit, vultúque paulùm commotiore nos intuens, conticuit Beroaldus. Neque non parùm nos mouit, tam vehemens cordati iuuenis oratio (cuius ego vix clausulã è mille vnam numero) simúlque rerũ nouarum ac gloriæ sitis. Quid multis? Neque opus est quid hic dubitaris,*

tarit, ille dixerit, fecerit alter, paraverimus omnes seorsim percensere: Diem statuimus, nauim conscendimus Phantasiam, *soluimus portu; non tamen sine hac conditione humanitatis pariter & officij, vt suos quisque in via salutaret, salutatisq; valediceret. Iamque vbi post triduũ ad Belgica littora appulissemus, post septimanam ad Aquitanica, surripuere mihi Delphensis villa Drogium, Mons Albanus Beroaldum; vtramque sanè inuitissimũ; méque vel* ἄπρακτον ἐπέμψασι, *meorũ cachinnis post tantam expectationem propinandum; vel solivagum viatorẽ innumeris, ignotísque periculis miserè obtruserunt. Neque tamen hæc me terruit insperata solitudo: Perrexi alacer; postque biennium Insulis Fortunatis, litore Africano, Monomotapensi terra, ac promontorio à tergo relictis, nigellum Crapuliæ caput salutaui.*

LI-

Gallia
Rochel
Geneua
Baiona
Italia
Compostella
HISPANIA
Roma
Lisboe
Sevilla
Sardina
Napels
Sicilia
Constantinopolis
Mare Maior
Candia
Turchesta
Tenduc
ASIA
Cathaia
Indostan
Virginia
Rio grande
C. Blanco
Los pinales
AFRICA
Anzica
Abassia
Narsinga
Malacca
Acalco
Truxillo
Panama
Peru
Brasilia
I. de S. Pedro
AMERICA
MERIDIONALIS
Mono motapa
Insula
Hermaphroditica
C. Comori
PATAGO
NES
C. de la Victoria
C. de la Cruz
Fret. Magellan
Promontor. Bonæ spei
Promontorium Nigrum
Aphrodysia
Nova Gynia
PAMPHAGO
NIA
IVRO
NIA
LOCANIA
Vel
Amazonia
Eugynia
TERRA
SANCTA
Ignota etiam
adhuc
LAVERNIA
Phenacia
Larcinia
Codicia
Tryphon flu.
Dexia
PIA MORONIA
MORONIA
FELIX
VIRAGINIA
Ploravia
Lingua detta
MORON FATVA
Baveria
VARIANA
Vel Morion
Mobilis
FRVGIONA
Adhuc Incognita
Credulia
Aspera Moronia
Orgilia
Yperia

LIBER PRIMVS.

CRAPVLIA.

CAP. I.

Regionis situs.

CRAPVLIA [a] regio ampla, luculenta, quod ad situm, à Septentrione, Oceano Æthiopico, ab Oriente, [b] Locania & Viraginia, ab Austro, [c] Moronia Felici, ab Occidente plaude [d] Tryphonia terminatur: in eadem ipsa orbis parte in qua monstrosissimus ales [e] *RVC* elephantum integrum vnguibus suis

a Nam Crapula vitium, vnde nomen huic regioni inditum, alteri scilicet ebrietatis excessui proprium: κραιπάλη enim Græcis vel à καρηβαρῶ πάλλω lucta capitis; *vel ἀπὸ τοῦ κάρητα πάλλειν, quod caput vertigine quadam concutiat vinum refrenatum præsertim, vt Plin. l. 21.c.2. vel ἀπὸ τοῦ παλαι, quâ voce Poetæ (vti Phocyon ait) vinum significant, vulgo tamen qui vel cibo vel vino se ingurgitant* crapulari *dicuntur. Hinc nos terram hanc in duas prouincias partiti sumus;* Pamphagonia *nota vox, gulones edacissimos complectitur,* Yuronia, *à Gallica voce* Yure *vel* Yurongne, *quæ ebrium significat,* fungos ebriosos. *b* Locania *Hisp.* Luxuriam *significat; Crapulæ proximam, quoniam qui Genio nimis indulgent, in libidinem procliuiores sint,* Sine Cerere & Baccho, *&c.*

c Moronia *huic adiacet, quoniam γαστὴρ παχεῖα μὴ τίκτει λεπτὸν νόον, verè Poeta.* *d Rationem nominis sitúsque quære in descriptione* Lauernia. *e Quis Genius huius loci perhibetur propter voracitatem incredibilem.*

rapiens deglutiendum, à neotericis Geographis depingi solet.

Gleba nimis feraci, cæloq; nimium benigno fruitur: & cuius ego, non sine tacita quadam inuidia, sæpius misertus sum, quod incolas non habeat frugi melioris. Longitudine quidem ad gradum 74. Latitudine verò ad sexagesimum porrigitur: A *Capite Bonæ spei* 11. grad. distat: totique fere Africæ ex aduerso iacet. In duas vulgo prouincias tribuitur, *Pamphagoniam* & *Yuroniam*: quarum altera, magna quidem ex parte eiusdem & longitudinis & latitudinis est (quod ominosum nemini videatur) cum nostra Britanniâ; altera vero cum vtraque Germania: vtraque eidem principi, iisdem legibus subiicitur, nec moribus, nec ingenio, nec habitu adeo dissimilis.

CAR.

AMERICA
Meridionalis
AFRICA
Tristan y Acun
Promontorium nigrum
Canan
I de S: Casbar
I dos arcos
C de S: Maria
C. Blanco
St. Domingo
St. Iulian
Insula Serbonia
Insula Fantelica
Insula Glacialis
Zuckery colles
GOLOSINI
Mercadella
Marzapani
Cibonium
Seplasium
Lardum
Deueracum
Offulia
Sarcoboscum
Fourmagoiti
Artocreopolis
Palatium ducis
Manteca
Pampelona
Vealegonica ditio
Vealegonium
Leche
Lirona
Bachera
Cadilla
Chatera
Teratium
YVRO
Pyræ
Mercabus Lacus
Virgo Pars
Houbelonia
Olmy
Colles
Valedolium
NIA
Krustopolis
Suiffe berga
Vinicellæ
Dunius portus
Typhonius flu.
Gerontia
Gola
Gosire rouge
Hoc specus borendum et sævi spiraculum ditis ut olim Virgil Vocatus etiabla semper cadens tetres halitus nihil Vno in hoc descendit quod ad lucem postra redierit
MORONIÆ
Felicis Pars
Moron Pia
Laucrnilæ Pats
Sinobræ campi
Varianæ ps

CAP. 2. Pamphagonia.

Terra Gulonum.

PAmphagonia, triquetra fere est, [a] figurâ Δeltali; non absimilis Ægypto veteri, montosa, collibusq; obsita editioribus, solo pinguissimo, ita vt aues quæ confertim huc solent pastus gratia conuolare, si per menses tres istic permanserint, præ merâ mole saginaque montes nequeant transcendere; quin neque prosequentium manus euadere; neque tantillo tempore cedant pinguedine *Ortolanis* ac *Beccaficis* Italorum: Quod etiam in Scotia factum nouimus, è frondibus deciduis generari [b] anseres, quodq; honoratissimi pridem legati nostratis testimonio probatissimum est, in Euroboreali mundi plaga è terra crescere [c] agnellum, caulique innixum, gramen adiacens depasci, quis istic

[a] *Sic Nilus intimam illius terræ partem format, quæ olim Ægypti nomen tulit: vnde veteres Ægyptij: Ibidē tanti fecerunt quod illius pede exprimus visa est suæ terræ imago.*

[b] Barnacles: *alij tamen malunt è ligno madefacto diu corruptoque vermiculos, è vermiculis anseres creari.*

[c] *Et quod naturæ stupendum proferas, id verum est: pellis illius mollissima & vltra valorē fere speciosa duci Moscouiæ asseruatur: diciturque Samarcandea pellis: nascitur in Horda Zauolhensi, agro Scythico: De agno hoc scripserunt Iul. Scaliger, exer. 59. Cardanus, Baro Herberstenius, Libauius tractatu de Agno vegetabili.*

fieri non sibi facile persuadere pateretur. Sed & pisces qui in isto littore frequentissimi, ita voraces sunt (siue pro more populi, locique ingenio, siue quod honorem sepulturæ magnificentissimæ cum Neronis rhombo præsagiant) vt hamo subinde iniecto, confluant vbertim, haud secus ac misellæ animæ ad Charontis cymbam, apud Lucianum, ferróque vel non capti inhæreant (vt carbonarij metallicique solent funi demisso, vbi calor lucernæ malignum fortè halitum prædixerit) extrahique gestiant: Adde quod portus qui (si cui alij) huic genti commodissimi sunt, nulli vsui inseruiant nisi apportandis, recipiendisque edulijs; quæ illi superfluis solent pellibus commutare, neque incolis licet interea quicquam exportare, quod palatum quamlibet obliquè spectare videatur. Arbores ibi nullas vidi nisi frugiferas: Ornos, quercus, salices & huiusmodi plantas steriles, & otiosas oderunt; quippe quæ nil

Iuuen sat. 4. & tua seruatum consume in secula rhombũ. Ipse capi voluit, &c.

nil præter vmbram nudam & inutilē largiantur; sepes ibi omnes (quod & in Yuronia passim videre est) vitib. lupulis consitæ; illud [d] Occidentales Angli, hoc Lōbardi ab hac regione didicerunt. Iure quidē auito [e] Frugiona, terra nūc paulo remotior, hanc sibi regionē vendicat: Ferunt enim Saturni æuo, Principes Frugionios toti huic orbi dedisse iura, & istic regiā suam posuisse; quo tēpore, quòd simpliciores antiqui fagis vescebantur, regio hęc *Fagonia* dicta est; iā moribus prorsus immutatis ac iugo prioris ditionis excusso, aliquid antiquo nomini adiectum voluerunt indigenæ, & *Pamphagoniam* appellarunt.

d Salopiensis & Worcestr. comitatus; vbi sepes omnis onusta Crustumiis, Syriisq; pyris, grauibusque volenis Virg. Georg. 2.

e Moronia sola interponitur (. regulia & Frugionæ; nomen hoc quāquam ad rem vestiariā propriè spectet Varr. l. 4. ling. Lat. à nobis tamen alio trahitur; deriuatum à Frugi, quem Galli significantissimè Hōme de bien vocant.

CAP. 3.

Prima Pamphag. prouincia.

F*Riuiandæ* [a] prouincia (vt à proximis ordiamur) nisi peculiari quodam loci ingenio id fieret, calidior est, quàm vt veros pareret

a Fercula delicatiora Galli viandes friandes vocant; nos ex apta vtriusque compositione vocularū vnam fecimus: Hāc autem in vestibulo huius regionis collocauimus, quòd & calore nimio fieri non possit quin palato sint incolæ magis delicato & nauseabundo: Australiores verò propter natiuum frigus edaciores finximus.

γαστριμάργοις: vltimus enim illius apex, quem alij Geographi *Promontoriũ Terræ Australis* nuncupant, eiuſdẽ fere latitudinis eſt cum Auſtraliſſimâ Caſtiliæ parte; gradibuſq; 42. diſtat ab æquatore. Incolæ fuſca ſunt cute, piliſq; retortis, neq; tam molem aut numerum quam delicias quærunt. In hoc ipſo promontorio quod nos à colore b *Nigrum* vocitabimus (fumoſiſſima enim regio eſt, partim propter frequentiſſimos loci vapores, partim propter Terræ *Del Fogo* vicinitatem, quæ huic à dextris, etiam Geographorum omnium conſenſu aliquanto tamen propius, adiacet) vrbs eſt c *Cucina*, ædificijs ſatis quidem altis, at fuliginoſis olidiſque conſtructa, à qua deducta quondam colonia fortaſſis *Cacuchinæ* nomen dedit. Celebre hic d Omaſij diui templum eſt, molis ædepol vaſtiſſimæ, mille aris, ac focis totidem, iiſque (ſi *Rucales* e *ferias* exceperis) perpetuis inſtructum: cuius in medio, pyramis vltra omnem excel-

ſitatem,

b *Ad imitationem Pliniȷ; apud quem bis occurrit* Album Promontorium *Alterũ in Africa: præm. l. 5. Alterum in Phœnice, non procul à Tyro. lib. 5. c. 19.*

c Cucina, *Italis* Culinae ſt; *vnde nos Anglice* Kitchin, *adiuti pronuntiatione Italica.*

d *Quis fuerit, quare Cap. 11. huius libri.*

e *Statim poſt ſolennia, quæ genio loci quotannis peraguntur; reſpõdẽt ſcilicet hæ feriæ noſtrati* Carnis priuio.

ſitatem, quæ manu poſſit fieri, faſtigiata, Memphiticis illis parum cedens, f *Cheminea* turris, aſſurgit; ac viſendum longè belli ſignum dat circumiacenti regioni: vbi enim noſtrates g palo editiſsimo in monte poſito, pice oblito inflammatoque, ſuos monent imminentis ab hoſte periculi, hi contrà ceſſante fumo id faciunt; nam cum ſemel furuos in orbes glomerari deſierit perennis vapor, indicio eſt hoſtes iam appropinquare; h *Hambrios* præſertim, qui præ omnib. aliis (vt cum Apuleio loquar,) huic genti formidamina ſunt maxima: Villæ huic plurimæ ſubiacent, dominiumque agnoſcunt ſupremæ vrbis. *Charbona* pagus profectò ampliſſimus, & quod nuſquã alibi cernes, ſubterraneus: cuius ſterili ſolo *Fauillia* paulo ignobilior ſuperſtruitur. Hanc excipit *Tenaille*, viculus anguſtiſsimus; latiſsimuſque *Batilly*, villarũ par egregium; A ſiniſtra famulantur huic *Aſſadora*, *Marmitta*, *Culliera*, omnes aduenarum frequentiâ nobiles, quarum

f Caminus, *Gallice*, Cheminee. *forſan a* Chemin, *via, quod fumo muniat egrediẽdi viã*

g Beacons *Angl.*

h Hambro, *Hiſpani* Fames *eſt: inſuia autem* Famelicæ *deſcriptionem quære cap. 1. & huius libri. Propriorum nominum ſignificationem, ne marginem nimium oneremus, index ſub finẽ libri explicabit: illo lectorem remitto.*

rum Marmittam alluit *Liuenza* serui-
dus amnis, quem ferunt 24 horarum
spatio bis ebullire: non secus, ac fons
illi Peccanus Anglorum.

CAP. 4.

2a *Pamphagoniæ prouincia.*

Hisp. The coast of sweet-meates.

ADiungitur huic amœnissima pars Pamphagoniæ, tractus *Golosinius* dactylis, amygdalisque, ficub. oliuis, malis punicis citreisque & nucibus deniq; myristicis coopertus: per quē limpidissimum flumen *Oglium* tacite discurrit. Heic *Marza-pane* pulchra vrbs, alteque turrita & deaurata, sed nimium patens hostibus, cui imminent [a] *Zuckerij colles*, è quorum viscerib. dulce nescio quid, albicansque & durum effodi solet, [b] vix notum seculo priori, [c] quale veteres ex arundinibus Arabicis, Indicisq; petierunt: paucissimos heic videbis ętatis adultæ non edentulos, spiritusq; fœtidissimi: *Seplasiū* vrbecula huic proxima, quę neminem admittit ciuem præter solos aromatarios, pyxidúmq; cōcinnatores; oppidū Viraginiis probè notum;

a Zucker. *Germanis* Saccharum.
b *Galeni æuo vix notum.*
c *Plinius l.* 12 *c.*8.

tum; quippe cui non parum indies cum hoc populo commercii intercedit, præsertim vero cum *Leçanicis*, quę specula crystallina solent horum pastillis, & vnguentis commutare. Istorũ arti fauet admodum loci opportunitas, & cæli munificentia; totus enim iste tractus certis temporibus aromaticis trochiscis pro more grandinis confertim decidentib. contegitur; quam ego ἀναθυμίασιν eandem puto, quoad essentiam, cum aëreo illo melle, quo verno presertim tempore quercus nostrates imbutas sępe vidimus; sola differt crassitudine: nam vbi mel nostrum guttatim spargitur, incrassantur hi globuli intensiore mediæ regionis frigore, & cadendo resultant.

CAP. 5.

De 3a Pamphag. prouincia.

QVinquagesimo 5. gradu incidimus in planitiem *Leçanicam* [a] ipsa Pāphagonię viscera, vbi occurrit nobis, primulũ [b] *Cibinium* Vrbs, quod interluitur Assagionis fluuii aquâ acidulâ; in

a *Λεκάνη*, *Græcis* patina *est; hæc ergo* Planities Patellaria.
b Cibin. *urbs est in tractu Danubiano, nunc sub Turcæ ditione; nos significatione spectamus, non situm.*

in cuius foro tumulum cernas, vt ego ex literarum vestigiis coniectabam Apicii illius Romani, non elegantem hercle, sed antiquum; cancro marino insculptum : Et sanè fieri potuit (quicquid nobis obtrudat Senecæ fides) quod celebris hic heluo, postquam maiores quam quos Galliæ suppeditassent, cancros disquisiturus Africam frustra petiisset, accepto huius littoris rumore, huc tandem verterit prorã, atque hic demum crapulâ perierit. Viderint Critici. Prætereo hîc consulto pinguissimos *Offulia*, & *Lardana campos* : elegantissimam vrbium *Mortadellam*: cuius mihi situs impensè placuisset, ni sæpiusculè marinum salem, plus æquo saperet; pagum omnium fœtidissimum *Formaggium*, & in ipsis Yuroniæ finibus paludinosissimam *Manteeam*.

Volaterran. Antropol. lib. 13.

Festino ad regionis totius Metropolin, quæ vna, siue structuræ formã, siue mores populi, siue regulas viuendi, leges desideret quis, instar omniũ erit cordato lectori.

CAP.

CAP. 6.

Metropolis Pamphagoniæ: moréſque populi.

VIllæ hîc, ſicubi aliàs pauciſſimæ; vt meritò coniiceret iſtinc viator pagos omnes à ciuitatibus deuorari: vrbes non tam multæ quàm populoſæ & ingẽtes; quarum & mater & domina facilè audit *Artocreopolis*. Fama eſt ſeculo priore duas fuiſſe ciuitates celeberrimas, *Artopolin* & *Creatiũ*: quæ (vti mos eſt potẽuiorib. & locis & hominib. adeo vt ægrè quidẽ ſe contineant, inſtructiſſimæ totius orbis Academiæ, vtraque mea mater, altera etiam & nutrix, ſorores germanæ, ab hac tam ingratâ lite) de principatu diu multúmque contendebant.

Artopolis vetuſtatẽ præ ſe ferebat: & ſanè Saturni æuo parem, imò æmulam habuit nullam: Creatium ſplendorem iactauit, amœnitatem, & potentiam: Coacto tandem Cõcilio, procerum omnium ſuffragiis vicit Creatium;

Creatium; ſcilicet illa eſt huius ætatis iniquitas, vt quanquam caput ipſi iam olim incanuerit niue ſenectutis, ſimplici tamen vetuſtati nihil cenſeat tribuendum, præ ſuperba ac præcoci nouitate. Illa altera iam prorſus neglecta conſenuit, vt nunc ne rudera aut veſtigia cernas tam magnificæ vrbis; neque *Verolamium* noſtri vatis iuſtius incuſet hominum temporumque iniuriam, dum hæc noua nomen ſibi cum honore vſurpans, vtroque exinde duplicato, *Artocreopolis* nuncupatur: Vrbs non tam elegans, quã magna; munita ſatis foſsâ quidem latâ & profundâ, perennis aquæ, quæ & omnes fere vrbis plateas interluit; in quâ mille cernas æqualiter diuiſa piſcium viuaria; cui etiam cygni, anates, mergi, ardeolæ, querquedulæ, & quotquot aqua nutrit alites, ſupernatant; id quod ab iſtis prudenter cœpit *Auguſta Vindelicorum*: hęc autem foſſa *Grueſſa* dicitur: muros illi miniſtrat duplices benignior lanięna, ex oſſibus pecorum quæ ma-

Spenſer. Ruin. Temp.

ctantur

ctantur indies, ita dispositis, vt maiora tibicinum loco totam molem sustineant, minora deinde superstruantur; minima vero medium in locum coarctentur; omniáq; cæmento ex ouorum albuminibus confecto compingantur, miro artificio: Ædes nec pulchræ, nec pro aliarum vrbiũ more altiùs constructæ; vt non opus sit Augusto alicui τὸ ὕψος τῶν οἰκοδομημάτων κωλύσαι, Strabo.
ædificiorum altitudinem intra septua- Georg. l. 5.
ginta pedes coercere, quod Romæ fa- Libr. 3. Con-
ctũ legimus; nec Senecæ locus sit aut trouers.
Iuuenali, de graduum superstructura, satyr. 3.
conqueri.

Σανιδώματα & gradus non curant, nõ ferunt ciues; partim ob ascendendi tędium, partim (vbi præsertim, quod solent, probè potarint) ob descendendi periculum: Illæ omnes lauioribus bestiarum scapulis; tegularum loco affabrè contectæ: Vrbes ipsorum nullos agnoscunt ciues nisi qui mensam spectant quadantenus: Agricolæ, fabri, molitores, lanii in municipiis habitãt: qui tamen vbi ad certã ventris

molem

molem excreuerint, promouentur in ciuitatem; in quam nemo admittitur primitus præter coquos, pistores, caupones & grauissimos vrbis senatores: qui quidem non, vt alibi, propter prudentiam, aut diuitias, aut proliziorem barbam, sed propter abdominis mensuram quotannis ritu solenni eliguntur; & quô quis magis crescit, illô prouehitur altius; ita quosdam vidi ab infimæ & obscurissimæ vrbeculæ mœnibus, suo quidem merito nobiliore adhuc donatos ciuitate tandemque in vrbium celeberrima, Senatoria dignitate auctos; qui tamen vbi vel morbo (quod sæpe fit) vel ætate, statuto macilentiores euaserint, vnà cum carne pristinum honorem amiserunt: Plateæ, quod in tam incuriosa vrbe mirabar maxime, stratæ marmore, tum quod (vti coniectabat) paulo laboriosius sit, neque prosus careat periculo, ob inæqualitatem lapidum pedes altius eleuare; tum vti sellæ senatoriæ facilius promoueantur; neque enim

pedi-

pedibus vnquam, aut equis, aut verò lecticis, pōderis causa forum petunt, vel publica conuiuia, sed sellis quibusdam amplissimis rotularum quatuor gyris hac illac trahi solent, præsertim, hoc modo domum sedilibus suis affixi nutantes spumantésque reducuntur. Ad quatuor vrbis rotundæ portas, totidem suis vicibus, indies sedent senatores; *Buscadores* appellant, intrantes & exeuntes quosq; sedulo exploraturi, exeuntes quidem, num forte ieiuni prodire ausint; quod ex ventris distensione facilime coniiciunt, reque iam comprobatâ reos duplici cœna mulctāt, intrantes verò, quid secum ferant reduces: nec enim licet cuiquam aut non pleno ventre exire, aut redire non plenâ manu: Singulis mensib. quod ex legis prescripto illis nō herclè reluctantibus indicitur, statá agitant conuiuia, quibus præsto sint oportet omnes vrbis Senatores, de publicis negotijs finito iam prandio (nec enim licet impranso cuiquam

Hisp. Inquisitores.

 ferre

* *Locus in Asia, vbi primo aduentus sui tempore aduolant ciconiæ, & eam quæ vltima aduenit, laniant.* Plin li. 10. c. 23. Idem Solinus, alij perperam Phririonis cumen legunt ex Strabone.

ferre suffragium) deliberaturi: * *Pythonos-come* prætorio nomen est: Sedem suam quisque nouit, & matulam habet in arcula sibi propriâ reconditam: Vbi postquam se vino calidissimo & acrioribus condimentis parauerint, suo quisque ordine discumbunt. Cupedia delicatiora in prima mensa semper apponuntur; stultum enim putant optima ferculorum non maximo appetitu deuorare. Nec illis licet (quod nobis vsitatissimum est) apros, oues, capras, agnos, varias in partes dissectos apponere: sed (quod à veterib. forte Romanis didicerunt) integra animalia machinis quibusdam patinarijs, quales apud Petronium legisse memini, sudantes ministri apportant: Ante sex horas nemo surgit sine piaculo; diu enim & paulatim esitant, bibuntque, ob eandem planè causam, quâ fretus ille olim famosissimus heluo collum sibi gruinum optasse fertur: Discedendi vero tempus hinc metiuntur. Ostium habent

Philoxenus, vt Arist. in Ethicis.

habent in prętorio, satis vel amplissimo ieiuni hominis abdomini accommodatum: per cuius angustias intrant aduentantes conuiuæ; illac tentat quisq; finitis iam epulis exire; si hæret aliorsum emittitur: quod si ęque facile ac pridem ieiunus, euaserit, moram illi imperat *Morum magister*, & introductum denuo quamlibet inuitum, cogit discumbere, donec exeundo non sit: cuius quidem exemplo *Wilfrediam* acum, lepidum examē sanctitatis, Catholicis hodiernis innotuisse putarim: Hortos ibi habent multorum profecto iugerum; sed inuenustos; quiq; vltrô cedant Adonidis, Alcinoi, aut verò etiam Langianis: in quibus frustra es, si expectas areolarum nitelam & ordinem, aut pulcherrima florum pigmenta; consita hîc potius cernes omnia raphanis, allio, bracteolis, muschatisque melonibus, quos hinc petiit lautior Italia; quantum epulum possit Centum dare Pythagoreis.

Olim nostratibus in Castro de Beuer.

Illic videres frutice nobili caules,
Mart. li. 3. Ep 47. *Et vtrũq; porrũ, ſeſſileſq; lactucas,*
Pigroque ventri non inutiles betas.

Sed & *Ptochæum* heic publicum eſt: in quo quotquot hydropem, aut podagram, aut aſthmaticam paſſionem edendo ac bibendo contraxerint, de publico aluntur: Sed qui edentuli iam facti ſunt præ ſenio; vel temerâ & incautâ maſticatione, in *Sorboniam inſulam* relegãtur. Habet quidem mancipiorum inſtar vernas plurimos, quiſq; ditiorum, agris hortiſque colendis, vilioribuſque officiis deputatos: qui tamen vbi ad iuſtã magnitudinem peruenerint, donantur libertate: Si quis è nobiliſſimis regni proceribus crapulâ interierit, is demum (puta totus è ſelectiſſimis dapibus conflatus) ſeruis propinatur deglutiendus, neq; fas eſt tot delicias tam ſupinos perdere. Viri ad miraculũ craſſo corpore, obeſoq;, neque ille dignus eſt quem clauſo labello ſalutes, cuius mentum ad medium vſque pectus, omentumque ad

ima

ima genua vix dum propendeat;nec aliter ſe habent fœminæ ; quarum formam Italę aliquantulum,ſed maxime omnium Barbaricæ, imitatæ ſunt : vt ne nubere quidem permittantur virgines , donec publico examine facto,mammas ſuas mento parum demiſſo contigiſſe viris conſtiterit. Nudi ferè omnes incedunt ; neq; veſtis illis curæ ; ſolis Magiſtratibus quiq; notæ melioris, togis vti licet,ex illorum pecorum coriis,quę ſoli ſuis ipſorum faucibus vorare vno accubitu potuerunt : Singuli tamen cultellum vnà cum latiſſimo cochleari dextro brachio appenſum geſtant. Ante pectora modò , iuxta Virgilianum illud *ſola ferunt tonſis mātilia villis*; quibus,ne quid pereat, guttulas decidentes excipiant; oraq; abſtergeant,illa vero vſu nimio lęuiora ne an nigriora fuerint , vix iudicarit oculatiſſimus ſpectator. Tardiſſimo ſunt ingenio , & ad omnes ſcientias ineptiſſimi : qui tamē quot curant artes,callent. Scholæ tantum

Barbaræ fœm. catellos edunt pinguescendi ſtudio.

illic aperiuntur popinatoriæ; in quibus omnis iuuentus edendi, bibendi, ſcindendíque ſcientia ſtatim ἐξ ἁπαλῶν erudiri ſolet; quibus *Archiſilenius* quidam, exquiſitiſſimus heluo tunc temporis, præficiebatur; prælegitq; Grammaticæ loco Fragmina quædam Apiciana: Inſtar bibliothecæ publicum eſt cantharorum repoſitorium; in quo omnes ſcyphorum ordines graduſque per certas claſſes diſponebantur: Pocula, fercula libri ſunt, minora tyronibus, adultis maiuſcula; huic cyathus, triens illi, alteri ſextarius; gallina huic, illi anſer, tertio agnus, apponitur aut perna: neque vnquam feriandi datur licentia, donec totum quiſque penſum abſoluerit: quod ſi qui ſeptenni ingluuie parum profecerint, exulãt illico in *Famelicas inſulas*; neque fas iſtic morari diutius: quin & huc relegantur Medici, & quiſquis diætã cuiquã præſcripſerit: quiſquis ægrotat (quantumuis refragante Aſclepiade) radiculam edit, quod iubet Celſus, & paulum

Teſt. Suidas hunc libros de gula ſcripſiſſe.

paulum calidæ imbibit, vomitat, & purgatur illico; quodque egeritur hoc modo, res fisci est. Ferina caro maximis ibi in delicijs, quam tamen venatione captare nequeunt; retibus tantum ac laqueis damas ad se vltro venientes implicant: sed & suem animalium omnium & vtilissimum reputant & *optimum; siue ob quandam morum similitudinem, quam norunt mensæ soli à naturâ comparatam; siue quod cibo non herclè lautissimo saginata, omnium nutriat impinguetque citissime. Quis denique crederet cum tantâ rerum profusione parcimoniam posse consistere? quam tamen (hîc fateor pessime locatam) in minimis quibusque frustulis, ossibus, micisque seruãdis obseruaui maximam: Ideo canes nõ alunt, non felem, nõ accipitrem, nec quid præterea carniuorum: imo cum quis columbam capumve sibi parari curat, grana iam cruda, & in imo eius ventriculo diu sepulta erui iubet; & reliquis apponi; quod

* *Plato Comic. apud Clement. Alexandr. Stromat. 7.*

ab illis Veneti hodierni opportune didicerunt. Quinimo si quis ad putredinē vsq; vel tantillum cibi apud se seruârit, statim religatur ad palum; Excepto quod ferinam licet reponere donec lanugine quadam obducatur; &(quod vix præ nauteâ memorare possum) caseum vulgo tam diu seruent, dum totus in vermiculos resoluatur, & tum demum viua animalcula ipsam putidissimi cibi putredinem, paulo sacchari adspersa, nimis auide vorant delicatissimi Epulones; quē sane pessimum morem demiror Germanos inferiores istinc mutuatos. Fluminibus abundat regio, quæ incerto motu fluunt refluuntq; pro egestionum infinita copia, sed semper incunte Ianuario, & Februario exeunte, ripas prætergrediuntur, & minantur vicinis pascuis.

CAP. 7.

Bella Pamphagonum.

CVm duplici quidē hoste Pamphagones ἄσπονδον πόλεμον gerunt; In-

Insularibus Famelicis siue Hambriis,& Frugioniis: Illi non procul siti ad Occidentem in Aethiopico Oceano, vt suo loco narrabimus; hi remotiores aliquantum, interpositâ Moroniæ parte maximâ, aliquâ Viraginiæ. Narrant historiæ Hambrios inito cum Larciniis fœdere terram hanc inuasisse sæpius, semel vero vicisse; quo tempore incolæ syluis & caueis quibusdam subterraneis misere sese abdiderunt; donec loci numina precibus illorum votisque tandem commota, nouam gentem suis ipsorum faucibus interemissent: tantum enim ipsi post tam subitam mutationem ingurgitarunt, vt morbis inde contractis, ad vnum omnes intra triennium vltro perierint; sæpe etiam, sed frustrà pedem hîc suum figere tentarunt incolæ veteres, Frugionii; qui tamen (vti fortuna deteriorem plerunque in partem vergit) nimium felici Pamphagonum successu repulsam passi sunt. Ad bellum prodeunt, anteriore quidem parte

(nec

(nec enim se possunt fugâ liberare) coriis bouillis, pellibusque lanigeræ setigeræque pecudis, villisque caprinis induti, vt armentum tibi aliquod à longe intuenti adaquatum duci videretur; verubus furcisque culinariis armati fere omnes; sunt tamen qui balistas arcusque è boum maximorum costis gerant: Sed Yurones nati magis ad bellum, mutuas (vbi opus est) istis suppetias ferunt; sine quorum opportunis auxiliis Pamphagones proculdubio diu ante hac succubuissent.

CAP. 8.

Vcalegonium, vrbs libera.

Villa otiosa. Vcalegon ille Virgilianus dictus ab οὐκ ἀλέγων, parum curans, vt nos olim docuit noster Dominus in suis Lectionibus.

SED adhuc intacta mihi, non tacenda tamen, *Vcalegonium*, libera ciuitas, ditionis amplissimæ, in vltimis planitiei *Lecanicæ* finibus, Moroniam versus, constituta; quâ nullam ostentat Pamphagonia vel magis antiquam, vel stupendam magis;

magis; cuius (vti fertur) ciues quouis Monacho feliciorem vitam degunt; quippe suppetit istis quicquid vsui esse possit abundè. Inprimis, munitissima est ipso situ loci, planeque inaccessa, vt inanes hostium insidias & incursitationes merito ridere possit; Insidet enim altissimæ rupi, maximeque præcipiti; per milliaria Germanica decem continuatæ; per cuius cauam vallem *Oysinium*, flumen an stagnum, nescio, lentissimo pede serpit. Vnicus tantum patet incolis ascendendi locus, via vnica, nec illa gradibus quibusdam, vti fieri solet, sinuosis, sed (qui puteorum mos est) demisso fune ac corbe viminea: Alimentum istis suppeditant aues huic loco peculiares, nec visendæ aliàs: *Gutiges* vocant accolæ, fulicis non absimiles; idque triplici modo; nam præter carnem suam & ouorum congeriem, maximâ piscium copiâ, prolis enutriendæ gratia nidos suos instruunt indies, fereque obruunt;

Hæc fere omnia cernuntur in castello quodam apud Scotos.

ruunt; quin & foco perenni inseruiunt aggesta istarum nidis virgulta. Quid vltra desideres? etiam plumis mollissimaq; harum lanuguine lectos sibi conferciunt ciues: Pars interior vitem producit generosissimam, lætamque segetem; Nec quid aliud est quod Vcalegones vel non habent, vel non curant. Hic ergo incuriosissime agit ætatem populus, vel * Apuleiano sensu verè incuriosus; cœnant, dormiunt, surgunt, prandent, recumbunt: Exulant lege Sybariticâ, non modo Galli omnes, sed & omne genus artificum; Agricolas enim soli hîc agunt porci, quod antiquitus factum Ægyptiis; nec reliquis est opus: sunt tamen ditioribus ministri; quorum alter expergiscentis oculos aperit lentâ manu; alter edenti ventulum facit flabello, alter frusta hiantis ori immittit; excipit alter vrinam, alter cingulum soluit nectitque; domino sat est ingestum ori cibum mansitare, digerere, egerere: Sub Vcalegonii præsidio delitescunt & aliæ

* Agnum incuriosum dixit, pro pingui.

liæ vrbes, iiſdemque fruuntur priui- legiis, *Lirona* & *Roncara*, niſi quod fere ſemper dormiãt ciues, & quod de vrſis Plinius, tam graui ſomno premantur, vt ne vulneribus quidem excitari queant; mirumque in modum hoc veterno pingueſcant.

Liron *Hiſp.* Glirem *ſig.* Roncar *Hiſp. à Latinis*, *Latini vero à Græco* ῥέγχειν, *ſtertere petiuerũt. Plin. l.* 8. 36.

CAP. 9.

Leges Regni.

PYthonoſ-come prætorium profecto ampliſsimum, & feneſtris vndique patentiſsimum in ipſo propylæi frontiſpicio aureis literis ſcriptum exhibet [a] Σχολῆ καὶ πλέξει [b]: Mediæ vero columnæ appenſas ſacras legum tabulas; in hanc ferè ſententiam:

a *Pars ſententiæ Syneſianæ*: τὸ θεῖον σχολῇ καὶ πλέξει βαδίζει.

b *Sub quo carmen lingua Pamphag.* Gaudentum locus eſt: procul hinc diſcedite triſtes. *Quale ſcriptum Bononiæ eſt in foribus prædij* Caſaltutulæ.

I Monorria *ſcelus eſto.*

2 *Ferculum pateramve plenã qui temere deiecerit, vaſculum iuris breuiſsimo cochleari, ad talos poſitum, rectus abſorbeat.*

3. *Nemo*

3. *Nemo solus edat, ne priuato domicœnio impune violet mensæ aut leges; in plateis discumbunto ciues, aut propter fenestras vndique adapertas.*

4. *Integras quatuor horas quisquis à somno ieiunauerit & defraudauerit Genium, bis cogatur cœnare.*

5. *Ore iam pleno, recto digito respondisse sat esto.*

6. *Læsæ maiestatis reus fame pereat; culpæ leuioris dente mulctator.*

7. *Coquorũ quisquis ita malè tractauerit opsonium vt edendo non sit, palo publico suffigatur; iuxta quæ appendatur caro semicruda vel semiustulata, donec misertus quis famelicus spectatorum, totam comederit.*

Sueton. Claud.

8 *Eructare non liceat modo (quod Cæsarum nonnulli decreuerunt) sed honori sit; quique maximè viriliter, clarè, & strenuè ructauerit, symposiarcha proximi conuiuij ordinator.*

* Rationem huiusce legis

9 *Quisquis, dum * cingulo tentatur*

tatur, ſpiritum continuerit, inhabilis ipſo facto redditor; Et per totum diem ieiunus carceri damnator, ita quidem cancellato, vt reliquos proceres poſsit epulantes contueri: quod ſupplicium nonnullis fuit capitale. quære capite ſequente.

10. *Quantum quiſque comederit, commenſalis hebdomadatim ad prætorem deferto; vt ſi præſcripto minus abſoluerit, pœnas, quibus dignus eſt, luat.*

Qui leuiſſime peccauerint, diem totum carceri includuntur, quem illi *Templum Famis* appellant, contrà quàm noſtrates ſuum בת לחם. Illud extra vrbem poſitum, vt Æſculapii apud Romanos, non ſalubritatis gratia, quod de illo Plutarchus, ſed ne iſtuc damnati, vel aurâ culinariâ veſcerentur: cuius parietes viuis omnium ferculorum figuris (quæ fruſtrà moueant captiuorum appetitus) accuratiſſime pinguntur; vnde *Cubicula Meditatoria* petiuerũt hodierni Ieſuitæ.

tæ. Nummis non vtuntur; neque enim tanti faciunt mortua hæc & insipida metalla; ſed quod antiquitus factum docet Ariſtoteles, ſola mercium commutatione vẽditiones emptionesq; rerũ peragunt. Ita duo paſſeres sturno; ſturni duo turdo; duo turdi gallinâ, gallinę duę anſere; duo anſeres agno, duo agni vitulo, vituli duo capro, capri duo vaccâ valere ſolẽt; quod & in oleribus piſcibuſq; fit ſtato quodã pretio; nempe id vnum curãt ędiles, ne quis aut malas merces obtrudat emptori, aut debito plus exigat.

Polit.

CAP. 10.

Religio populi.

IOuem horrent, quod illo tonante vinum aceſcat, & quod imbre intempeſtiuo fruges ſuffocet. *Tempore Deo*, puta rerum omnium edaciſsimo, ædes illic vidi ſtructas eleganter; in quibus Saturnus filiorum ſuorum tumulus, arte mirâ cælatur. Pridie cineram ſacra faciunt Genio loci, cu-

ci, cuius fere solius agnoscunt numen; qui formâ maximi voracissimíque alitis (*RVC* appellant incolæ) conspicuum se præbet quotannis, expectaturus suorum vota: Huic illi crudas offerunt Hecatombas, hoc modo: Vasta planities *Lecanica* est, ab Australi parte montibus vndique, circumcincta: huc conuolant certo die incolæ ad vnum omnes, ducúntque secum innumeram vim omnis generis pecorum, iumentorum, alitum: Elephantos, rhinocerotes, camelos, quos in hunc diem saginant (neque aliter moris est tam inutile genus animalium seruare aut pascere.) boues procerissimos, apros, oues, capras, quin & aues, quotquot sunt nudas atq; deplumes; quasique includunt in spatiosissimam hanc caueam: Ipsi, per montium latera velut theatri alicuius gradus ordine dispositi, flexis genibus expectant sui numinis aduentum: Tandem ingenti plangore, ac confusissimo strepitu & ronco, à longe conspicias sa-

 crum

crum alitem, adunco rostro, falcatis vnguibus, oculis micantibus mirâ cateruâ Harpyiarum, coruorum, vulturum, accipitrum vndiq, stipatum: Aduolant horrendo stridore, & iam ad instar densæ nubis vallem subiacentem numero & pennarum vmbrâ tegunt, solemq; & cælum adimunt; Ter circumuolant planitiem, dum incolæ exclamant, precantur, tremunt, gratulantur. Dux auium animaduertit sibi prædam, & ex toto agmine seligit quicquid palato maximè arriserit; nunc duos boues, nunc elephantum rapit; dein statim alites reliqui pro suo quisq; modulo & appetitu in reliquum agmen irruunt: hunc vitulo, illum agno, apro alium, alium ansere vel cygno videas onustum: quo subinde facto, omnes non sine canora populi acclamatione auolant, & intuentium oculos effugiunt: Quicquid superest (quod sanè plurimum vt sit necesse est) illo ipso die à populo istic discumbente consumatur iubet pietas; quo sic

In Larcinia syluas; ibique degunt: quære l. 4. c. 4.

ſe nimiùm replent, vt per dies fere quadraginta carnem faſtidiant, & exinde piſcibus, ſed ſumptu longè maiore, vino coctis conditiſque, & dapibus Goloſinijs, veſcantur; cum, vt ſe recreent aliquantulum tanta ferculorum varietate, tum vt eo acriore animo carnem diu neglectam aggrediantur: Vnde religioſam Quadrageſimæ obſeruationem in regionibus Pontificijs etiamnum crediderim inualuiſſe.

CAP. II.

Electio magni Ducis.

FEſtino ad Palatiũ magni Ducis quô me duxit meus Genius feliciter, illo ipſo die, quo nouus princeps pro more regni creabatur: In Iſthmo plane medio inter vtramque prouinciam ſita eſt arx longe auguſtiſſima; quam ferunt olim ſtruxiſſe *Omaſium* quendam Gigantem, vaſtæ molis, patẽ, non illi, cuius effigiẽ noſtrates Academici è vicino colle exciſam inuiſunt & admirantur; ſed illi

potius quicunque fuit hominis monstro, cuius binos dentes maxillares è puteo quodam Cantabrigiensi effossos vidi, vix humano capite minores; quibus profecto dens ille in Vtinensi littore repertus authore Sigeberto, sponte cederet: Nanus erat huic homini comparatus [a] Orestes ille Plinij, aut [b] Orion Plutarchi: Finge tibi potius Antæum cubitorum 60. aut illum, cuius cadauer non procul à Drepano refossum, 200 (vt ex osse coxæ coniectari licuit) cubitorum refert Boccatius: hunc ego germanum huius fratrem autumârim. Scilicet hic primus regionem hanc, olim sub Frugionæ ditione positam subegit; eiecit priores incolas, nouos populos dedit & iura noua: Cuius animam putant monstrosissimi alitis formam, errore Pythagorico, induisse: eumque quotannis hoc nomine, vti diximus, stato die venerantur. Non secus iste à misellâ plebeculâ, ac Mahumetes à suis Turcis vbique colitur. Heic in spatioso arcis atrio

[a] 7. cubitorum, Plin. li. 7. c. 16.

[b] Cubitorum. 16. quod tamen Or. putabatur.

trio cernas monumentum huius memoriæ ſacrum, ſtatuam viſendæ altitudinis, antiquo * Lyſippi Coloſſo æneo haud parum ſanè proceriorem; iuxtâque tumulum, in quo ſignaturas quaſdam vidi, ſed inuida vetuſtate ita corroſas, vt non facile ſenſum aut verba eliceres, iuxta illud Ouidij,

* *Aut Charetis, diſcipuli huius Lyſippi, altitudine 70. cubitorum.*

——ſed longa vetuſtas
Deſtruit, & ſaxo longa ſenecta nocet.

Sic ſe habebant liturarum reliquiæ:

Orcaſ Fagon. Dux De [illegible]

VICTOR PRINCEPS DE[illegible]

HEIC IACLO[illegible] MONE

[illegible] FRAELIEVS

PRAETEREA [illegible]

SALUTE T SOKKVS

HAEC RES NIHI [illegible]

POTEST. SUB [illegible]

[illegible] QUIAVBET HOS[illegible]

[illegible] ENTRES [illegible]

VALETE

PAGES PARTIALLY ILLEGIBILE

Ego sic censeo restituendum: penes lectorem esto iudicium.

OMASIVS FAGONIÆ, DVX, DOMINVS, VICTOR, PRINCEPS, DEVS HIC IACEO: NEMO ME NOMINET FAMELICVS, PRÆTEREAT IEIVNVS, SALVTET SOBRIVS: HÆRES MIHI ESTO QVI POTEST, SVBDITVS QVI VVLT, QVI AVDET HOSTIS. VIVITE VENTRES ET VALETE.

Hæc regia Ducis est, quem ille primus legislator voluit non certo, vt alibi, imperio frui, sed anxio semperq; mutabili. Nam ex honoratissimis regni familiis, quæ multæ sunt, *Mentonum*, *Bucconum*, *Ventriconum*, *Palatinorum* cuiquam licet ducatum ambire, &, vbi meruerit, vendicare: sic ergo se habet Ducis electio: Quotannis instituitur solenne certamen, quod quidem non lanceis aut currubus, aut remis, sed dentibus peragi solet; vbi qui vicerit, præter Coronæ pampineę honorem, regni

Seneſchallus Duci proximus exinde ſalutatur: Finito certamine ſurgit quiſque, ac tangens ſacrum Omaſij tumulum, Bacchum iurat & Saturnum, & ipſos Omaſii manes, ſe abſq; fraude ac dolo malo negotium hoc ſequens tractaturum; dein ſuo ordine theatrum conſcendit, hunc in diem non nimis altè concinnatum, futurum examen ambitiosè expectaturus: Tandem prodit novus Seneſchallus, cingulum ferens aureum, gemmis probè ſtipatum immenſæ quidem longitudinis, *Sacram Zonam imperij* vocãt indigenæ; cui verbum intextum animaduerti, *Si nihil vltrà:* quâ ſe primus omnium induit dux prior, notatq; abdominis ſui menſuram, ſequuntur hunc ſuo quiſq; loco proceres reliqui; quicunque vero cinctorium iſtud non diſtento ventre nec retento ſpiritu ſic vrgere poterit, vt altiore adhuc foramine opus videatur, maximo acclamãtis populi applauſu *Dux Crapuliæ* ſalutatur: Cui ſtatim regius pocillator flexis geni-

genibus amphoram porrigit amplissimam, monétque populo suo propinet salutem: Is vase arrepto, apertóque, concionem habet ad populum, si potest, congruam; sin minùs, blandam certè ac beneuolam: Cui ego & aurem adhibui & animum; sed (quæ illis gutturalis locutio) sonum horrui, sensum non intellexi: summam percontanti sic reddidit interpres: Postquam, inquit, gratias habuisset ingentes Baccho, Carneæ deæ, & nigellis quotquot sunt numinibus, & in primis imperii largitori Ventri, qui illum ducem maximum creassent hodie, suisque oculis gratulatus esset, qui se, priusquam exciderint, ducem potentissimum intuerentur; ad populum se conuertit, suauissimâ oratione, Omasium sanctè iurans libertates se nostras propugnaturum, promoturum negotia, hostes fugaturum, sequuturum consilia, foturum studia, vota suscepturum, laxaturum gulas, mensuras ampliaturum; denique quales sumus seruaturum, facturum

facturum quales eſſe deſideramus. Dein Fami, Abſtinentiæ, Diætæ, malæ ceruiſiæ, Macilentiæ, hoſtem ſe acerrimum profeſſus eſt; iurauitque denuo neminem ſe præſide ieiunaturum impune, neminem ingratiis græcaturum: Quare, inquit, agite, per ſanctam ſaturitatem; eſtote ſemper hilares; & quando poteſtis, obſequentes: & ita ſuauiter intret, tutoque exeat pulchellus iſte cyathus (quo dicto vinum lentius ebibit, fundoque vaſis inuerſo labrum pollici, pro more applicat) vt ego vos ſemper ebrios, ſaturos, fortunatos cupio: Populus læta voce cælum implet ingeminatque;

Cagaſtrum vox eſt Paracelſica, oppoſita Iliaſtro: & nos petimus à κακῇ γαςρί.

Cagaſtrius (ſic enim illi nomen) *auguſtiſſimus Crapuliæ Imperator, viuat, regnet, creſcat.*

Inſignia regni ſtatim illi tradita ſtruthiocamelus ferrum vorans, cum verbo *Digere & Impera*; & denique pro faſcibus, gladioue, aut ſceptro, cultellum vnà cum doliolo aureo in manus ipſi dedit Seneſchallus,

lius, & ſolenni verbo dixit, *Vtere & fruere*. Prætereo lubens ſtruices quas illic vidi hac nocte patinarias, montes carnis, vini torrentes; id vnum ſilere nequeo, compita omnia nocte hâc, ita ſtrata fuiſſe viuis ebriorum cadaueribus, vt victorum hoſtium caſtra ſolent poſt maximam ſtragem. Nihil ferè habent in ſe ſingulare vrbes reliquæ *Deuoracum*, *Porceſtria*, *Sarcoboſcum*, *Verulanium*, *Lingaſtrum*; quarum mores habitúſque ex vna facilè colliget Lector.

CAP. 12.

Inſula Famelica, vel Terra d'Hambre.

EXcidit nobis inſulæ *Famelicæ* mentio. Illa (ne quid lateat lectorem) longitudinem habet graduum 330. latitudinem vero 54. oppoſita quidem ab Aquilone Cap. Blanco, ab Auſtro aũt paludi Tryphoniæ: Terra petræa, montoſa, infœcunda, nuda,

arenosa; arbores heic aliquot, sed decorticatæ, caluç; quæ nec fructum ferant, nec frondes: quin neque flos nec gramen (quod alibi virescit iniussum) vspiam hîc crescunt. Veris hyemísque vices nescit solum exsuccum, & planè demortuum; siue quod herbas frondésque primulum enascentes carpant, voréntque auidissimi indigenæ; siue id fiat iratæ Cereris imprecationibus, quam ferunt (dum filiam iam nuper amissam per maria, per terras sollicitè disquireret) incidisse in hanc insulam, & in eius scopuloso littore naufragium passam fuisse, ac proinde diris deuouisse hanc terram, ac iussisse, ne quid istic deinceps nasceretur. Incolarum nemo sedet hîc volens, sed exilio è sua terra eiectus: hi omnes colore sunt fusco, & subpallido, cute durâ, contractâ, & Elephanti more hiulcâ; omnium quos sol vidit macilentissimi; vt [illegible] tibi aliquod nouâ cute obtectum, aut hominis vmbram referat quis horum cadauero-

sus hospes: Videbis hîc alium muscis insidiantẽ, vermiculis aliũ, nec desunt qui terrę cutem radunt cultello, vt abditas quærant herbarum radiculas; quin & sibi mutuo, vbi licuerit, prędæ sunt; quod à se prudenter factum Aristotelicâ regulâ defendunt; etenim crescente hospitum numero necesse est crescat rerum omnium indigentia; nec quem liberat aduenam nouitium nisi vel robur, vel macilentia.

Fabri ferrarii ferè sunt omnes; quanquam & Pamphagones Philosophos huc omnes ac medicos relegent, & Hispani omne genus libertos. Terribilis formæ bestia per huius insulę deserta passim oberrat, *Nuchtermagen* vocant, [illegible]; quæ horrẽdissimo latratu cælum implet; quem sonum qui semel duodecim horarum spatio non audierit, surdescit illico; ter vero qui audierit, nec quid prædæ obiecerit ante horas duodecim, moritur. Alia hîc animalia, præter lupos & Cercopithecos caudis aliquantulum curtos, nulla vidi.

Composita vox a duabus Germanicis: Nuchter, *ieiunus, &* Magen, *stomachus; vnde Anglicum* Maw; g *resoluto in* w.

Cercopitheci caudas suas deuorant, famis impatientes.

YVRONIA, ALTERA Crapuliæ prouincia.

CAP. I.

Ingenium populi.

Terra ebriosa.

YVRONIAM aggredior: cuius nemo accuratam à me descriptionem exspectet; neque enim ausus sum illorum vrbes inuisere, donec iam obtenebresceret, cum iam ciues somno vinoque sepulti. Quid metuerim mihi rogas: neque hoc inuidebo Lectori; *Burgomagistrorum* largitatẽ; quibus in more est aduentantes quosque hospites, nescio quot vini congiis excipere, aduentumque illis munificentissime gratulari; publicis impensis ac nomine ciuitatis; quos ebibant ipsi omnes necesse est, ni ingrati, & (quod peius est) reipublicæ hostes haberi mauelint. Metuebam mihi ab hoc honore, & periculo: Regio est aliquanto maior Pamphagoniâ, tan-

tantoque intemperantior quanto illa opulentior. Latitudine vtramque Germaniam vel adæquat, vel sanè superat. Nulla regio est vbi vel vberiùs proueniant vuæ, vel feliciùs; adeo vt, quæ singulis Europæis gentibus propriæ sunt, Germaniæ albiores & tenuissimæ, Galliæ rubicundæ, pauloque fortiores, Hispaniæ colore medioxumæ, virtute generosissimæ, omnes istic abunde crescant. Temperie aliquantulum à Pamphagonibus discrepant: illi calido & sicco delectantur plurimum, hi calido & humido; Illi proinde culinarii & furui, hi cellularii & rufi *Crapuliani* â vicinis ioco nuncupati: Neque minus ingenio; tanto enim Yurones illis disertiores sunt, quanto magis impudici: ineunte quidem ætate plerique omnes ingeniosissimi sunt; prouectiore vero & præsertim decrepitâ, ita obliuiosi, vt vix sui nominis meminerint.

CAP. 2.

Yuronia tributa in suas partes.

Triplici potus genere inebriantur potatores. Vino, ceruisia, aquis elambicatis vino calidioribus; hinc tres Yuron. partes.
1 Oenotria, *ab οἶνο. vnde* vinum *Latini.*
2 Pyræn. *à πῦρ, & οἶνος.*
3 Houbel. *Gallis* Lupulus. *Hinc nomen Anglicum,* Hoppe.

PRouincia hæc in tres præcipuè comitatus ab incolis distinguitur; *Oenotriam* vel *Ponsiniam*, *Pyræniã* vel *Zythæniam*, & *Lupulaniam*, quæ & aliis *Houbelonia* dicta est.

Quod ad *Ponsiniam*, (vocabulo vt ego putabam corrupto, *P*, pro *B*; *F*, pro *V*, more Germanico malè pronunciato) *Meionium* salsum flumen hanc à Pamphagonia scindit ab Occidente; ambítque ducis regiam: cuius tamen vndas non quidem à Mari deriuatas putant accolæ, sed ab aëreo quodam fluore conflatas; Continet illa in se multas vrbes egregias; Hic. n. in primis occurrit mihi *Pãpinolæ*, vel *Ampelonæ* viculus quintuplex, qui per Olmios se colles pulchrè diffundit, & vsque ad Traubenam vrbeculam, pro lateritiæ materiæ colore rubicundam, porrigitur. Ima in valle quæ *Torcolia* dicitur, Li-

coris

coris elegantiſſimi fluminis natiuum cubile eſt: per cuius amœniſſimas ripas, plurimas vidi ciuitates hac illac vndiquaq; ſparſas, non ſine prudentiſſimo delectu ſundatorum, *Bacheram*, *Krugtopolin*, *Chytræam*, *Cadillā*, ligneo muro circundatam: Reliquus ſane orbis, quâqua patet, flumen huic vni conferendum nullum habet; *Danubius*, *Tameſis*, *Volga*, *Tyberis*, *Sequana*, aut ille *Guianorū Raleana*, præ iſto plane ſordent: nam prę- ter limpidiſſimorum tacitéq; labentium fluctuum laſciuos errores, aqua dulciſſimi ſaporis eſt, quæ nec optimo nouit vino cedere, nec mellitis Turcarum póculis. Peculiare quoddam piſcis genus ſibi vendicat hic Oceani filius natu maximus, *Piſtrin* minorem; indigenæ **Spruttwall** vocant; cui mos eſt maximā liquoris muſtei copiam è cauo vertice in altum egerere; quem vicina gens ſcaphis excipit ſtudioſiſſimè; domique adſeruat: Hic inter decurrendum *Faeſſeram*, vrbem herclè ingentem,

Hoc omen indit Geſnerus huic piſci: nos Whirl-pool, *appellamus.*

E oblongam

PAGINATION INCORRECT

oblongam inuisens, diuortit tandem per latam vini cellæ planitiem, ad Metropolin huius prouincię *Zouffenbergam.*

CAP. 3.

Zouffenberga Metropolis Yuroniæ descripta; & sub hac, Yuronum habitus, moresque.

ZOuffenberga, ignoto mihi nomine, nisi quod sonum Germanicum præ se ferre videbatur, colli superæditicata καιθαρονσῖν apparet, quaqua vorsum aspicienti: vrbs valde celebris, & emporium situs beneficio commodissimum; ex Orientali parte doliorum aggeribus probè cincta est, quorum etiam costis domunculæ omnes obteguntur. In ipso portę vestibulo sita est à mane ad vesperam ex inuiolando legis præscripto Amphora pręgrandis, *Poculum hospitale* sua lingua vocant ciues, cuius ansæ insculptum est vetus illud, ἢ πῖθι, ἢ ἄπιθι, quisquis ingreditur, aut totam

ebibit,

ebibit, aut ſiſtitur Magiſtratui, rationem contumaciæ redditurus: Supernè ſculpta vidi vrbis inſignia, Hirudinem nudo pedi inhærentem, cum verbo iuxtà poſito, PLENA QVIESCO: Hîc ego perquam certè opportunè conueni hoſpitem iam vrbem ingreſſurus, hominem peregrinum gente Loçanicum, qui ſe ſuâ linguâ *Cinciglionem nominabat. Is me ſub veſpera clanculum introduxit, ac multa docuit, quæ ipſe nullus deprehendiſſem: Ædificiorum & materia & ſtructura non abſimilis Pamphagonicis, niſi quod anterior pars domorum vite continuâ ſic prorſus obducatur, vt ni vndiquaque penderent Tabernarum inſignia, profectò in media te vinea putares obambulare: ſpectaculum herclè non iniucundum. In foro publico æneis ſuſpenduntur catenis ſingularum menſurarum exemplaria ſigillo regni ore ſummo conſignata; iuxtaque legum ſacrarum tabulę, quas etiam nos paulo poſt fideliter commemorabimus.

*Itala vox à ſono deſtillantis vini petita.

 Nudi

Nudi incedunt incolę, nisi quod omnium tempora pampineis corollis adumbrentur: Cute tamen mire depictâ, veterum Britannorum more: Huius quidem Centauri, illius Tragelaphi, alterius columbæ, alitis bibacissimi; est & quem cernas Amphoræ formâ tam artificiosè superinductum, vt brachijs lateri incuruatis viuam iurares amphoram: Vidi & qui Balænam ita pulchrè referret, vt illo vomente, nemo non putaret & hunc Cetum, & quod eiecerit, Oceanum. Ardebat mihi animus publicum conuiuandi morem, clàm ciuibus intueri; Cui demum annuit hospes, quanquam non sine plurimis, iisque serijs periculorum præmonitionibus, morumque documentis; quibus ego probè instructus ad prætorium, vbi conuiuia solent agitari sub noctem vnâ cum fido duce, me contuli: Confluunt, discumbuntque eodem planè more quo Pamphagones prius, nisi quod illic plus poculorum obseruaui, ferculorum

culorum minus: Vase duplici stipatur quisq; ex vtroque latere; matulâ, quâ vrinam, trullâ quâ vomitum excepturus est. Initio quidem libant Baccho, communi deo; non illo more quo Romani olim, paulo vini diffuso humi, sed longè religiosiore: Iuxta summum mensæ Bacchi statua erigitur, tenentis dextrâ quidem ingentem crateram, dum præ nimio pondere, (quod Virgilius olim) fessæ subuenit læua sorori: Huic sacerdos supplicum conuiuarum nomine cadum vini (neq; enim minus capit) iugiter infundit; quod per cauos quosdam tubulos, veluti tot venas ad os vsque & femoris iuncturam deriuatur; atque ita erumpit, quasi vinum simul & euomere, & mingere videretur: Hæc autem illis Clepsydra est moderando conuiuio; postquam enim is egerere desierit, istis ingerere religio est. Dein sallamenta non vnius generis apponuntur, placentæ salitæ, haleculæ, & salibus excisæ chalcides, pernæ plus-quam Westphalæ,

radices carduorum sylueſtrium, Anchouiæ ſiti proritandæ. Tum ſtatim plena circũuolant pocula, ſonantque vacua, vt vix demum ſtatueres impletáne fuerint vt euacuarentur illico, an exhauſta vt implerentur:&(vt Plautinus ille) ſcaphio, cantharis, batiolis bibunt. Præbibiturus alteri ſolenni cantiuncula illum prouocat, dein dextris arctius coniunctis, concuſſiſque vehementius, poculoq; ori eius ferè admoto, rem aggreditur; & poſt multas interſpirationes, remiſſóſque ſpiritus, & blandas ſermocinationes anſam poculi non deſerit, donec totum epotârit; pari modo reſpõdet alter; Menſa ſecunda ferculis nõ ita magnis ac opiparis inſtruitur: quam etiam nouâ potione contemperare ſolent. Demum & tertia rariſſimo fruticum apparatu pulchrè inſtauratur; quâ fere finitâ, mappâque iam prouolutâ, Magiſter ceremoniarum, clarâ voce, **Geſundheits** ter præconatur: Quo ſono ſciolus ego dimiſſam putaui turbam, diſ-

Exulat hinc illud Græcanicum, in veterum etiam Romanorum conuiuiis vſurpatũ: Καὶ πέντε πῖνε, καὶ τρία πῖνε ἢ μὴ τέτταρα. Plutarch. συμποσ. decad. 3. Athen. li. 10. Plautus in Sticho.

diſceſſionemq; meditatus, moui pedem; quum manicam mihi leniter vellens, hoſpes, Huî, tam cito, inquit ſomniculoſe ſpectator vix dum incepto conuiuio? en tibi vt non languido curſu defluat Bacchi clepſydra; mane paulum & ſcenę huius cataſtrophen patienter exſpecta; Paruï, ſtetique: Cum vnus è conuiuis exuta corolla, flexiſque genubus, velut vota facturus, ſextarium arripit; & *Salutem*, inquit, *Cagaſtrio potentiſſimo Crapuliæ Archiduci*; Bibit, anhelat, reſpirat, eructat, ſermocinatur; donec poſt certa quædam interualla, totque hauſtus, quot nomini ſuo literæ, fundum inuerterit; quo facto, κοτταβίζει, & (quod Horatius) *mero tingit pauimentũ ſuperbo:* ſequitur à ſummo quiſque, iiſdemque poculo, facto, & geſtu fidum ſe comprobat ciuem ac beneuolum, quodque mauult ſtrenuum potatorē. Aſſurgit ſtatim alter, & Bene vos, inquit, bene nos, bene celeberrimam & anguſtiſſimam Zouffenbergam:
 cla-

claréque interim ructat, incuruato genu, bibit, ebibit; nec quis audet non sequi; Tertius Yuroniæ nominat honorem, proceresque; vnicuique suppetit aliquid, quo reliquos pelliciat ad nouos haustus. Tandem cum vna æque pocula potitauit quisque, quod splenem mihi mouit maximè post hæc seria, ordine suo poetam agit vnusquisque Musis omnibus inuitis, solius Bacchi numine, ac ἐνθουσιασμῷ: æmulus scilicet antiqui moris, cuius meminit in sympoſiacis Plutarchus, cantilenam quisque suam modulatur; instar lyræ erat poculo insonans cultellum: & pulsatum est ædipol harmonicè: Alter amicam suam laudauit, alter Dionysij virtutem prædicauit; alter quæ res sibi cum vxore domi erat, propalauit, vt succurrerit mihi statim illud vetus Laberij:

Vere de istorum quopiam dixerit Horatius: Aut insanit homo aut versus facit; *Ab hoc more proculdubio petitum est illud Græcorum, Διθυραμβοποιῶν νοῦν ἔχεις ἐλάττονα. Vt interpres Aristoph. in Auibus.* *Nonius.*

Ebriulati mentē hilarem accipiunt;

Altér falso carmine in absentem lusit; omnes numeris (vt mihi videbatur) planè Anacreonticis; Dignum patel-

patella operculum: Interim dum hæc fiunt, quot ora hominum, tot diſcrepantes affectus conſpexiſſes; Hunc præ mero amore ſocio allachrymantem, illum oſcula libantem proximo, alium in riſus immodicos ſolutum, alium deuotâ mente Baccho prouolutum, alium, * cui poculum non citius allatum eſt, ſtomachantem, iurantemque centum mille Diabolorum myriadas, alium nutantem & ſimul ore ſpumantem. Ab initio autem conuiuii, quoniam ita lubricâ ſunt plerique memoriâ, vt officii ſui facile obliuiſcantur, adſidet paulo altior Notarius publicus, **Auffzeichner**, qui hauſtus quosq; in tabellas velut acta publica refert; quid quis, cui propinauerit, ſedulo deſcribit; finitâque cœnâ, modo quis auſcultando fuerit, recitat.

* ἀγριωθέντα τῇ τοῦ σώματος ἀφθόνῳ χορηγίᾳ, vt ille de Elephantis.

Trinkenius,	*Bibulo*	3ª Congia.
Bibulus,	*Oeſophagio*	ſeſquiāphorā
Dipſius,	*Leinio*	2. ſextar.
Drollius,	*Biberio*	totidem.
Zaufenius,	*Saturioni*	ſemicad.

Si

Siquis demum officio defuiſſe deprehendatur, (modo ſoluendo ſit) adhuc ſatisfacit; ſin minus, ineunte conuiuio non ſino magno ſe fœnore tenetur liberare: Perlecto iam catalogo, clepſydrâque exhauſtâ; Illud vero vnũ, inquam ego, paulo ſolicitiorẽ me habet, quî iſti commodè deducendi ſint domum; Facile id fiet, reſpondet hoſpes; Vides funes illos qui tot ferreis annulis iſtic in foro alligantur? hos cautiores miniſtri (quibus ante finitas epulas poculum libare piaculo eſt) vix etiã ſibimet auſi confidere, forib. herilib. affixos, nouũ Ariadnes filum ſequuti, rectâ domũ vnà cum ſua mandra remeant, quantumuis illum nocte: ſed quid ſi quis funem interea mouerit loco? ſubriſit ille; Et quenquam putas hoc noctis, inquit, ita agere excubias? nouimus tamen hoc factum aliquando; Tum is & domum petit & vxorem non ſuam; quod tamen ipſa fortaſſis æque temulenta, nõ ante craſtinum meridiem perſentiſcit; tunc autẽ quod neſcientes fecerunt, rident

rident scientes: Certò enim ipsis persuasum est, *Non peccare quicquid quis facit ebrius*; quia non ipse, sed *Bacchus* id perpetrat; occurrebat mihi tamen illud Luciani, εἰ δὲ ὁ Διονυσος ποιεῖ τὸ δι' ἄμετρον τῆς πόσεως. *Lucian. dialog.*

CAP. 4.

Equites aurei dolij, Legesque loci.

IN prætorio etiam vrbis suspensum vidi aureum illud dolium, quod equitibus huiusce Ordinis nomen dare solet; nam qui ter istud sobrius siccauerit, eques exinde creatur à Duce; donaturque torquato insigni dignitatis; neque contemnenda sunt horum equitum priuilegia; vbicunque. n. sūt & mensis dominantur & tabernis; vinum cuiuscunque generis gratis afferri iubent, & modum cuique pręscribunt potandi: Hi in omni solenni cōuiuio vt gladiatores olim Romani ensibus, poculorū numero contēdunt, quique plura nec dū ebrius exhauserit, victor euadit, triumphatque serio: ebrietatis *Vel Helotarum Laconicorum more.*

autem

autem iudicium hinc peti solet, qui protensum digitum lucernæ ardentis flammulæ rectâ potest immittere, quicquid præterea dixerit, egeritve, sobrius habetur. Habe demum lector, *Zouffenbergæ*, sed & *Turoniæ* totius leges; risumque, si potes, tene:

Pomeridiana fides irrita esto.

Pocula nemini sua sunto.

Qui meri aliquid eiecerit cottabizando præter spumam, semet incuruans effusũ liquorem linguâ absorbeto.

Propinanti respondeat quisque eodem poculo modoq; quo erat prouocatus; qui secus faxit biduum sitiat.

Pocula semper vel plena sint vel vacua: dimidiata qui vel apposuerit minister, vel conuiua tulerit, reus esto læsæ societatis.

Ebriũ qui sobrius percusserit intestabilis sit: qui sobriũ ebrius, absoluatur.

Quisquis ebrium sobrius spoliauerit, vino interdicatur in perpetuũ: qui interfecerit, siti pereat.

Qui siccam salutem precatus fuerit Crapuliæ Imperatori, læsæ maiestatis damnetur. Natu-

Naturâ vel morbo abstemius exesto.

Rectilinearis gressus à cœna scelus esto.

Quisquis triduo in vrbe manserit, Baccho sacrificet.

Ciuem qui nuncupauerit mœchum, aut furem, ferat impunè; qui abstemium in ius vocator.

Qui vinum aquâ miscuerit, ad caninam mensam damnator.

Qui Bacchum iurauerit, nec seruauerit fidem, intestabilis esto.

Qui poculo alterum petierit iratus, & vel quid vini effuderit, vel vas ipsum fregerit, proximo die poculis & manum, & labra abstineto.

In vestibulo Prętorii scriptum reperi:

Hæc domus est læta semper bonitate repleta.
Hîc pax, hîc requies, hîc gaudia sēper honesta:

Inscript. Stilliard.

CAP. 5.

Artes, & bellandi mos Yuronibus.

Lippi ferè sunt omnes, & paralytici; strumaq; insignes nobili, quali su-

ſuperbiunt Alpium & Pyrenæorum coloni: Pictores longe optimi ſunt, dum tremulam facit manum ebrioſa ſenectus; vt merito hîc illud cogites Luciani οἷος ἂν γέρων αὐτὸς ἦν, ἔσω τοῦ τε μεθύειν ποιεῖ; Sed & poëtas habent plurimos, quos Dux illornm non lauro (quippe religio cuiquam eſt plantam viti inimiciſſimam geſtare) ſed hederâ donauit; ſordidum genus hominuum ipſæque fæces imæ plebeculæ; quibus ego non minus indignor ſacrum illud nomen quam Antigenidē
Apul. Aſin. ſuum ſtomachatum ſcribit Apuleius, quod monumentarii ceraulæ tibicines dicerentur. Homuli planè rudes, ἀναλφάβητοι, qui maternos vix norunt rhythmos concinnare, hi quadris alienis victitant, nouis Epithalamiis Elegiis, Epitaphiis tabernas replent, triumphos diſponunt, edunt ſpectacula, & ita cantionibus præſunt nobiles Choragi, vt equites poculis. Vnicum illis ferunt ætatem hanc tuliſſe verè poëtam, quem propter intempeſtiuum veriloquium fame audiui periiſſe.

iisse. Præliantur quidem sæpius, socii communis belli; sed semper inermes, nec vel indusiis, Hybernicis armis induti; pro lanceis sũt sudes vlmeæ quib. vites inniti solent, acuminatæ, & igne paulum obduratæ, nec vel dici vel credi potest, quàm illi & strenuè pugnarint, & feliciter vicerint aliquoties; cautũ est scilicet, ne quis parũ ebrius cum hoste cõgrediatur; vinũ igitur audacem facit, audacia sępiusculè fortunatum. CAP. 6.

Exequiæ Burgomagistri. Bacchi sacrificium.

ILla ipsa nocte quæ testes nos habuit conuiuii, quidam è Burgomagistris, cuius ædes in altiore colliculo sitæ erant, è fenestrâ excidit, quam is parũ sui compos, nec benè palpans ostium putarat; fractâque ceruice, statim expirauit. Cuius exequias magna cum pompa luctuque celebratas vidi: Pullo se quisque colore tingebat, proque sertis pampineis cupressea induebat; Cadauer impositum nõ sandapilæ, nõ pyræ, sed dolio semi-

ſemipleno iniectum, iu puteo vini pleno non tam ſepultum quã ſubmerſum eſt: nam vbi Romanis in more erat pyræ altiori glebas thuris (vt loquar cum Lucretio) & omne genus ſuaueolentium aromatum ſuperiniicere, hîc vrnulam quiſque vini infundit tumulo, mortuoque valedicit. Statua illi erecta in medio Bacchi atrio, inſcripta illorum lingua hoc carmine:

Nõ patuere fores, patuit quæ nocte feneſtra,
Ianua mortis erat, ianua honoris erit.

Biduum ego iſtic tutus manſiſſem, cum ad me hoſpes, Heus tu inquit, latuiſti probè, hactenus; ſed tertium ſi adhuc diem egeris, neceſſe eſt Baccho ſacrifices; illa mihi cura incumbit ſcilicet, ni in tuam gratiam peierare malim: Cui ego, & quis ille mos eſt, quæſo, cui tam neceſſario parendum eſt; id, ſi ſemel cognouero, aut diutius permanſurus faciam, aut hodierno diſceſſu hoc te metu ac periculo liberabo. Vidiſti, inquit ille, heri Bacchi ſtatuam in foro; crateramque

Et illud. Vina dedere neci G. vina ſepulchro Funde; ſitim nondũ finiit atra dies.

Sene in Templ. S. Dominici: Adhuc & tertium: Vina dabant vitam; mortem mihi vina dederunt; Sobrius auroram cernere non potui.

rem que, cui vnum infundebant, libaturi, duplicemq; infusi egressum; Alterutri horum os applices oportet, indéque haurias plus quam sat est, donec humi procubueris; tum deniq; illo ipso in loco prouolutus, destillantis adhuc vini imbre, vsque dum desierit, proluaris. Sed, amabo, dic mihi serio, inquam, num qui vnquam peregrini hoc fecerunt? Ad vnum omnes, inquit ille, quidam perquam lubentes, alij etiam inuitissimi: Ego vero abeo, inquam, tu modo expedi mihi sodes quæ secundas teneat è reliquis Yuroniæ partibus. *Zythaniam* ille mihi laudauit, quam alij *Pyraniam* vocant, sub ditione Tricongij, è nobilissimâ Cantharidum familia oriundi; simulque monstrat viam, satis per se facilem, iubetque valere.

Ossa mersi sitiunt; vino conspergé sepulchrũ, Et calice epoto care viator abi: VALETE POTATORES. *Script. Senæ in Templo S. Spiritus.*

CAP. 7.

Pyrania vel Zythania, & peregrinatio ad sacrum vtrem.

PAGINATION INCORRECT

PErgo ego iam solus Aquilonarem plagã versus, & à tergo mihi relicto *Schaum* albido flumine, perueni ad *Kotzungã*, villã omnium quas vidi teterrimã, olidissimam; iamq; in ipsis Ponfiniæ terminis *Validolium* salutaui, satis commodam nitidamq; ; in qua tamen fontẽ aut fluuium nullum animaduerti; vt audio, ne vinum Nymphis adulterari possit: Id vnum queror, cuius monitum volo Lectorẽ; ita proficiscenti mihi molesta fuisse pocula, vt cruces Italę & Hispanę solent festinanti viatori; quę ad tertium quemque lapidem sub sacro fornice plena disponebantur, quibus illibatis perigrinanti fas non est illâc præterire. Conueni tandem viatorem, vilissimo ac villosissimo sagulo superindutum, fronte ac pedibus nudum. Ego statim quò tam grandi gradu tenderet percontabar. Cui ille, Peregrinationem, inquit, longam suscepi ad *sacrum vtrem Schlauchberga*. Miratus nouum vrbis nomen, iterq; inusitatũ; multa rogabam de regionis vrbisque

situ,

ſitu, de conſilij ratione, ac vtris denique illius virtute; tulique reſponſum: *Schlauchberga* vrbs eſt in vltimis fere Pyrænię finibus & Loçaniæ, ab vtrâque regione celebratiſſima; in qua præter alia colendiſſima religionis monumenta, ędes ſunt Bacchi Pyrodis, *Capellam ardentem* vocāt, non vt in alijs regionibus adulti, barbatíque, ſed embryonis; illâ ipsâ formâ quâ totus ardens à Semeles vtero, patre obſtetricante, olim ereptus eſt, ex ardua rupe exciſæ; è quarum tecto, pyropis aureiſque flammulis magnificentius ornato, vt cataractæ in neſcio quod Indicum mare, guttæ perennes fumantis tepentíſque liquoris in vtrem ſubiectum continuo fluxu deſtillant; quem ſupernè ferunt tanta virtute imbutum, vt quiſquis piè deuotéq; ex eo largius hauſerit, nunquam deinceps aut ante mediam noctem ſitire, aut ante meridiem inebriari poſſit; Id vero vtrunque mihi homini publico, multum faceſsit negotij; qui neq; ad mediam vſq; noctē

 dor-

dormire possum, quin præ nimia siti surgam; neque mane surgo, quin ante meridiem grauissimo somno præmar ebrius; Hunc ergo in finem, nisi quod paulum aquæ libauerim hodie de puro fonte, per triduum hoc siticulosus incedo, vt tanto plus merear de hoc igneo numine: nec quis aut mihi sic amicto, aut meo cuicunque comiti poculum audet obtrudere importunius. Ego amplexus auidè oblatū mihi tam opportunè priuilegium, & comitatum illius, & patrocinium obnixius efflagitabam. Tandem vbi non parum viæ garriendo transegissemus, mutatam soli faciem animaduertens, in qua nunc sumus regione sciscitor. Hic inquit, ex quo latam illam paludem traiecimus, Methium designans lacum, tractus est Vscebatius, proximior Pyræniæ regio; non æque culta, sed multo felicior nostra Oenotria, siue terræ virtutem, siue aëris temperiem spectes: subolebat mihi, accepto quam primum nomine, & origo vo-

cis

cis & ratio : quod ad Βάθος vſque ſoliti ſint epotare, vel ab ἕως τοῦ σκεύεος βάσεως : quàm verè, iudicent Auſtralium linguarum peritiores. Sane populus perquam ſordidus & inhumanus, nec niſi ebrius, vnquam non ferus & truculentus videbatur: qui tamen mihi (vt ſuperſtitioſiſſimi ſunt) comitis tam religioſi cauſa ſatis fauebant; primam quidem noctem in publico vrbeculæ cuiuſdam obſcurioris xenodochio tranſegimus; ſatis pol quietè; hoſpites enim omnes ebriulatos, ſomnóque altiſſimo ſemimortuos & comperimus & reliquimus : reliquas, in quibus nihil tabellis dignum animaduerti, volens taceo. Peruenimus tandem per multas ſyluas inuias, longáſq; paludes ad oppidulum celebre ac frequens, *Portum Aquæ Fortis*: Ego, requiem mihi iam diu pollicitus, quâ nunc imus inquã? aut num hæc ſpes tua eſt illa deſideratiſſima Schlauchberga? Non eſt, inquit ille, ſed quod te recreet aliquantulum, ne vlna terræ metienda

restat his pedibus, remis peragetur quod restat; quibus postquam hæc obstantia freta feliciter transfretauimus, per quieta Pyrææniæ littora (regio enim hæc, Daniæ more, ab Oceano interueniente, duas in partes scinditur) ad portum optatissimum perueniemus: Nauim conscēdimus, soluimus portu, & iam in medijs fluctibus agitamur: Sed hîc friget mihi etiamnum timidum hoc pectus reminiscenti, quantum nos isthic periculum euaserimus: Ecce enim nautas ad vnum omnes ebrios planissime, suique parum compotes; Heîc vnus dormit in puppi; alter fato Palinuri remum tractaturus, in mare præceps decidit; cui dum vnus & alter frustra opem ferre tentant, casuri & ipsi manibus nostris seruati sunt: Furit alter, remumque intentat proximo, quod socio amisso non fuerit opitulatus: cui ille lacessitus ingeminato verbere, pariter respondet; alterutri se parti adiungunt reliqui, volant hâc illâc mina-

Virgil. Aen.

ces

ces remi, iam in fuſtes conuerſi, & nunc non amplius vndam, ſed auram verberant: Facilè ſternuntur humi quos Bacchi priores ictus vltrà præcipitant: Victores duo (neque iam plures ſupererant) ſero pertæſi tantæ cladis, in nos irruunt, toruè intuentes; noſtrâque causâ hæc omnia eueniſſe clamitant: At nos, quibus pudori viſum eſt à totidem ebriis ſuperari, procumbentium armis inſtructi, impotens par hoſtium facilè ſubegimus, armiſque ſpoliatos ligauimus; ipſi nautas egimus; quin & cymba ipſa quaſi non minus ebria nutabat hâc illâc; ita vt niſi ſiccior nobis venti aura ab Æolio vtre opportunius emiſſa flauiſſet, & nauim planè inuitam rectâ promouiſſet, heic nos miſeri remiges ſpem omnem vnâ cum cadaueribus noſtris obſcurè ſepeliſſemus, neq; vnquam religioſus iſte comes Bacchi ſui vtrem inuiſiſſet. Inter nauigandum, quod vnum ſilere nequeo, obuerſabatur oculis noſtris procul à

ſiniſtris inſula quædam alta & niuoſa, aliquanto Borealior, cuius nomen rationémq; petenti reſponſum eſt: Illa *Glacialis Inſula* nominatur, quò Bacchus iam imberbis, vt iratæ nouercæ ſupercilium fugeret, à patre relegatus eſt; quem cum inhumanius tractaſſent, tandemque vi & armis abegiſſent incolæ, iratus pater terram iuſſit perpetuis niue, ac tenebris operiri. Sed vnde fumus ille quē à longinquo videmus è montis niuoſi cacumine erumpentem? Mons, inquit, *ſacer Dionyſij*, in cuius igneis viſceribus expiari ferunt illorum animas, qui nimis ſobriè temperanterq; vixerint, aut illi manus olim violentas intulerint. Hîc ſcilicet pœnas dant infelices vmbræ, aſſiduéq; cruciantur, donec quis amicorum ſuperſtitum, Capellam ardentem inuiſerit, & igneâ illâ aquâ in tumulū effuſâ, manes liberauerit. Subriſi ego, iā mihi viſus cantatiſſimi illius Purgatorij originem exploraſſe; vt fruſtrâ ſit Odilo ille Abbas cum Monachis

Clu-

Cluniacensibus, qui in Ætnæo monte istiusmodi animarum expiatorium, 600 abhinc annis statuerint. Appulimus tandem, vrbemque inuenimus *Anno.1000.* satis quidem elegantem, sed vtribus vasisque coriaceis stratam, tectam; nec artifices vllos hîc vidisse memini, præter sutores vtriarios, vt iam tandem quid de coriis Pamphagonicis fieret, satis intellexerim. Cuius rei rationem sic habe; Incolæ non mero vtuntur, vt Yurones reliqui, sed aquis quibusdam lambicatis, vino fortissimo commistis, quarum tanta vis est, vt fragili hoc vitro contineri nequeant; quapropter thecas sibi huiusmodi comparant resinâ piceque firmatissimas. Ciues rufi sunt pleriq;, lippi, iracundi, inuidi, suspiciosi, tremente manu, gressu dubio; &, quod me terruit maxime, meras flammas & bibunt & spirant; quantum enim nos istic aquæ, aut tenuissimæ ceruisiæ, tantum isti huius calidissimi liquoris infundunt; vt quoties aliquem viderim istorum, non potuerim non

ignei

ignei Draconis Franecrensis meminisse: Ego igitur qui modo aquâ periclitabar, nunc mihi magis ab incendio metuebam. Comitem ergo meum Baccho suo supplicantem, præcordidiis meis longe melius consulturus, deserui; & ab vrbe Vulcani Cyclopumque, potius quam Liberi patris, me proximo mane subduxi. Iamque dum per extremas *Loçaniæ* oras reditum meditabar, visurus *Houbeloniam*, tertiam Yuroniæ regionem, ecce me subito adorta est armata vis Viraginensium, cinxit, cepit, rapuitque miserrimum erronem, per immensum iter, ad caput regni Gynæcopolin.

Nolo tamen ægrius ferat Lector, quod intacta mihi hoc casu remaneat Yuroniæ pars reliqua; nam vt mihi narrauit nuperus comes, & hæc omnium ignobilissima est, & parum discrepat à cæteris, nisi quod *Houbeloniis* minus generosa ebritas est, magisque belluina.

LIBER

Insula Hermaphrod.
Risia minor
R. isia maior
Schlauchburga
Port Aquæ fortis
Piraniæ ps.
LOCANIA
Desuergona
Rixatia
Terra Luxuriosa
Erotium vel Amantina
Amazonia
Pepuzia
V I R A G I N I A
HOVBELO-NIA
Pleraina
Garilla
LINGVADOTIA
Psudium
Taberony Colles
Cynæcopolis
Labriaua
Thalitani Vallis
VARIANÆ Vel Moronia mobilis PARS
Menturnea vallis
FRVGIONA

LIBER SECVNDVS.

VIRAGINIA, VEL GYNIA NOVA.

CAP. I.

Situs Viraginiæ; illiusque regiones. Terra fœminarum.

GYNIA noua, quam alii corruptâ voce, *Guineã* appellant; ego verò *Viraginiam*, illic sita est, vbi Geographi Europęi *Psittacorum terrã* depingunt; Ab Aquilone *Loçaniã* huic genti inimicissimam, ab Austro *Frugionam*, ab Oriẽte *Moroniam Mobilẽ & Felicẽ* attingit; terra profecto ferax, sed malè culta: Regiones sub se multas amplasq; continet, ingenio simul & morib. valde sibi dissonas: Pręcipuę sunt *Linguadocia, Rixatia, Plorauia, Risia maior & minor, Aphrodysia, Amazonia, Eugynia*; à quibus non procul abest insula *Hermaphro-*

Guinea noua *describi solet extrema pars orientalis terræ Austr. incognita, proxima regno* Maletur & Beach. *hic nos &* Guyniam *finximus.*

maphroditica. Harum ego quasdam peragraui planè inuitissimus. Superat reliquas longissime *Linguadocia*, in qua plurimæ sunt vrbes celeberrimæ, *Garrilla*, *Psudium*, *Labriana*, quã interluit flumen ingens, *Sialon* vocant accolæ, quod ita sæpe tumet, vt in tam vasto canali vix possit contineri; & sane depressior pars regionis, quam *Mentyrneam vallem* nominant, hinc inde periclitaretur quotidie, ni sagaciores incolæ osseo aggere ripas bene munirent. Sed primas vrbium & Linguadociæ, & Viraginiæ totius vendicat tenetqve *Gynæcopolis*; vbi ego diutius quam vellem, commoratus sum. Quid ergo de me factum, inprimis referam; ac dein, quæ de nouâ gente dicenda sunt, ordine meo prosequar.

CAP. 2.

Quid mihi factum à Gynæcopolitis.

QVam primũ me duræ victrices è Loganicis finib. raptum in forum

rum deduxissent, campanulam illico pulsarunt; quâ semel auditâ conuolarunt auidę ciues, meque hic in procinctu vinctum curiosius intuentur; dum vna raptricum nostrarum, quæ tunc, vt videbatur, ducem egit, dato (vti opus erat) silentii signo, reliquas alloquuta est: Qui sim, cuiasve, nescire se, solummodo in tam perditæ regionis finib. me deprehensum; monetque vt tot tantisque Locanensium iniuriis lacessitæ, de serâ tandem vindictâ cogitent; ferantq; de me iudicium: Ego gentẽ meã rationemq; erroris quibus potui verbis, ac gestibus significabam; me rerum Loganicarum prorsus ignarum; & ex illis esse, qui ipsarum & sexui, & genti bene semper voluissent; indignum esse harum clementiâ, & iustissimi regiminis famâ, peregrinum insontem, nihil vnquam de ipsarũ sexu malè meritum, indictâ causâ, damnatum iri: mouit illas non parum tam supplex oratio, támq; non fucata species veritatis: vicit ergo demum tutior plurimarum sententia, vinctũ me scili-

cet

cet in prætoriano carcere, Gynæcio, seruandum, donec & patria mea, & peregrinationis institutum senatui constiterit. Heîc ego & longam & miseram seruiui seruitutē: Neq;, ni me patriæ meæ (quæ merito per terrarū orbem *Fæminarum* audit *Paradisus*) nomen seruasset, viuus hinc demum excessissem. Enimvero Loçanicos, quotquot deprehendunt, vel suspendunt, vel vilissimis officiis in hoc infami carcere deputare solent; sic nimirum vltæ quotidianas illius gentis iniurias; quæ tametsi salacissima sit, & in venerem propensissima, pueros tamen ardet solos, & *Putanas*, fortassis mulas & iumenta; vxores vel omnino negligit, vel nimis suspiciosâ curâ & zelotypia solicitè custodit. Quot ego heîc non ignobilium captiuorū classes, ad Herculea pensa senescentes, lanam carpentes, staminaq; torquentes vidi! Liberauit me tandem patriæ Principisq; iam olim emeritæ sacrosanctum nomen, non tamen solutum prorsus & iniuratum: Tangenda mihi scilicet

Gallic. prouerb. Angliam fœminarum paradisum, Seruorum purgatorium, Infernū equorum.

Ara

Ara Iunonis & publicè danda fides, me leges subsequentes inuiolatè obseruaturum:

Me nihil vnquam mali nobilissimo sexui, vel verbo vel facto, machinaturum.

Fœminam loquentem sermone meo nunquam interpellaturum.

Domesticum imperium me vbicunque sim, fœminæ concessurum.

Me nunquã in Loçaniam rediturũ: Agitatur. n. apud illas vulgari prouerbio, *Plurimos huc appellere bonos viros, discedere malos maritos.*

Plurium amores me nè vel gestu simul ambiturum.

Nihil quicquam proditurum secreti.

Nihil vnquam vxori, quod ad cultũ ornatumque spectârit, negaturum:

Ingenij, & formæ, & facundiæ laudem me fœminis vltro daturum, & ab omnibus detrectantiũ calumnijs vindicaturum.

Suscepi in me lubens omnia: neq; duriorẽ certè cõditionem facilè respuissẽ, disce-

discedendi studio. Ita vincula etamnum calamo meo scribentis iniecta videt Lector; vt omnia fas non sit mihi iurato eloqui. Quædam non mala licebit; mala non liceret vel iniurato.

CAP. 3.

Forma regiminis & electionum.

STatus mihi democraticus visus est; dum quæque studet imperare, nulla subiici: Quin neq; legib. se patiuntur coerceri; publicis tantũ suffragiis omnia peraguntur: quæ quomodo lata fuerint, mirum mihi homini peregrino videbatur. Omnes enim vnà loquuntur, canoris acclamationibus; nulla silet auremque alteri accommodat: *Parlamentum* istic habent ferè perpetuum, in quo maioris momenti negotia pertractantur: vt Desiderius noster, si iam superesset, factum agnosceret, quod fœminas tantopere petentes introducit: id vero necesse est propter legum la-

Erasm. Colloq.

tarum

tarum incertitudinem: Licet enim postero die plebiscita quæuis pro arbitrio retrectare; eodem non licet, ne sibi parum constantes viderentur. Suffragijs quidem pares sunt vniuersæ ciues, non tamen dignitate; Certo enim Præfectarum numero, quas *Centum-uiras* appellant, vrbes præcipuæ fasces tribuunt: Neq; vero natę sunt illæ rerum dominæ, sed electæ, vti aliqua videbitur Pulchritudine, & Eloquentiâ (sola enim hæc duo in omni electione spectantur) eminere. Olim penes populum erat eligendi potestas, donec ex eo quòd vnaquæq; semetipsam suo promouit suffragio orta confusio laudatissimum hunc electionis morem antiquauerit: Exinde decretum est, vt illæ solæ iudices sederent tam inuidiosæ litis, quæ se neque formosas, neq; disertas profiterentur: Quo factum est, vt concurrente sæpe populo, ne vna comperta est in tam frequenti spissaque corona, quæ Electricis locum occuparet; dum prouectiores ætate

non minus ſe putant facundas, quam iuuenculæ elegantes; Tandem viſum eſt hunc honorem duodecim ex annoſiſſimis è vico *Vetulonio* matronis deferri; quem etiam ſuperbo præterea titulo prudenter auxerunt, vt eo lubentiùs expeteretur; Neque illis præter titulum deeſſe poteſt, quod à ſenib. plurimi ſolet æſtimari, rerum omnium affluentia; ita enim *Noctuæ Lauriotica* volant vndique, ita donis certant ambitioſæ puellæ, captantq; ingenti pretio vænalem iudicum gratiam, vt nec forum ipſum crediderim aut corruptius, aut opulentius. Pro ſceptro, faſcibúſve aut ſecuri, *Plumæ* iſtis, & *Specula* præferuntur, maximæ molis; quæ vel per vicos incedentes non deſinunt intueri; & horum conſilio, capillos, ora, & greſſus ipſos componere.

Vetulonia, *Ptolomao Hetruria metropolis. Sic Silius Ital. l. 8. Ariſtoph.*

CAP. 4. *Viraginenſium origo.*

PAuciſſimæ Viraginenſium iſtic natæ ſunt: ſed aliunde à quibuſcunque

cunque orbis terræ regionibus huc confluunt, quæ aut propter nimiam in maritos ferocitatem pulsæ sunt, aut propter nimiam maritorum inclementiam & zelotypiam sponte exularunt: Quotquot maritorum suorum dominæ, iniusti imperij caussa è finibus suis vnà cum viris eiectæ huc appulerint, in extimis regni oris, illâ præsertim parte quæ *Gynandria* vel *Amazonia* dicta est, vrbes munitas incolunt, militésq; agunt presidiarias: Exsules vero spontaneę, quæ imbelliores plerunque sunt & animi mollioris, in ipso regni vmbilico pacem colunt & Formam. Neque est quod speres Rempublicam tam incertæ originis aliquando præ ciuium paucitate desituram; Tot enim huc indies aggregantur vltroneæ, præsertim municipes, vt verendum sit potiùs ne nullus breui reliquus futurus sit nouis ciuibus cõmorandi locus. Ego certè malè metuo, ne vbi istiusmodi regio nostratibus fœminis calamo meo innotue-

rit, vix vlla domi mansura sit, proximi seculi spem suâ fœcunditate conseruatura.

CAP. 5. *Aphrodysia.*

Terra lasciua.

EXhinc igitur regiæ vrbis diplomate instructus perrexi porrò ad Septentrionalem Viraginiæ partem, quę *Loçaniam* spectat, *Aphrodysiam*: terram herclè florentissimam: Nec scio quot leucis ab *Erotio* vel *Amantina* proxima regionis villa, distabã, cum iucundissimi odoris halitus nares mihi opplebat, haud secus ac si pretiosissimę pharmacopolarum pyxides iuxta stetissent; ita omnia hîc seplasiarios olent pastillos & delicias Golosinias. Reliqua taceo. Heic fœminas vidi proceras, comptas, & (ni fucus gratiam formæ sustulisset) sanè pulchras. Quæ omnes faciē papillisq; nudæ incedebant, cæterum amictæ, sed materiâ leuissimâ, coloribusque splendidissimis: Partes nu-

dæ ita palam cerussatæ videbantur, Moscouiticarum more, vt iurares personam te videre, vel statuam, aut parietem; non humanam cutem: Mulieres *Desuergoniæ* (illo gaudet nomine prima vrbs Aphrodysiarũ) vitreas colunt domus, vndiq; pellucidas; harum neminem (ni frustra velis esse) domi quæras, nisi fortè priusquam compta fuerit,& ornata; nec quam in foro theatróve (heic enim diem terunt) nisi vel ridentem, vel canentem vel tripudiantem cernes. Non aranea muscis insidiatur magis, quàm istæ viatorib. Loçanicis, quantumuis genti suæ infestis; quãquam & horum pleriq; vltrò se quęstus gratiâ istarum summittant petulantiæ: Captos pelliciunt ad se primulum lasciuis gestibus, dein exorant importunius, precio demum aggrediuntur, deniq; (si nihil horum) vi cogunt turpissimæ libidini inseruire: Qui postquam semel sui copiam fecerint, non aliter quam equi admissarij in secretiore stabulo custodiuntur, nescio

 quibus

quibus radicibus Indicis, philtrisq; potentissimis saginati. Has ego & odi, & fugi ocyus; ne vel literarum præsidio satis me tutum ratus; quibus profecto nunquam ausus fuissem (ni formę meę satis iampridem mihi conscius) spem salutis, pudorisq; mei commisisse. Profuit ergo semel fuisse deformem; vt vel ea quorum causa naturam maximè solemus criminari, fiant aliquando (illâ sic sagacissimè nobis prospiciente) vel non cogitantibus vtilissima.

Cap. 6.

Insula Hermaphroditica.

NOn procul à *Guaone*, vltimâ *Moluccarum*, inter *Cap. Hermosam* & *Beach promontorium*, insulam vidi *Hermaphroditicam*, nec formá, nec magnitudine Monensi nostrati absimilem; vbi quasi solum ipsum formæ incolarum aptasset natura, nihil non geminum animaduerti; Nulla planè arbor est, quæ non & va-

rijs

rijs frugibus onusta sit, & varijs nominibus insignis; *pyro-malos, pruno-cerasos, palmamygdalos* appellant. Sed & forma vestium composita ex vtrique sexui proprijs; nam qui plus habent virilitatis, à talis ad coxas vsque viros referunt, reliquo corpore fœminas; contrà vero quę naturâ muliebri insigniores; quod & in nominibus proprijs (ne quid dissimulent) studiose obseruant, qualia sunt *Philippomaria*, *Petrobrigida*, *Amarichardo*, *Thomalicia*; seruiunt reliquis adolescentiores, quotquot natos non & genuerint & pepererint. Si quem è nostris deprehenderint naturę simplicis, hunc vt prodigiosum quiddam ostentant, neque secus admirantur, ac nos partus bicipites, mutilósue, aut absque pudenda parte natos: se demum perfectam prolem naturę gloriantur; quę cum binas aures, nares, manus, oculos, pedesque binos concesserit absoluto corpori, cur minus (inquiunt) pręstantissimum animalium dupli-

 citer

citer instructum voluerit: quin & si quis consulat mulierculas prioris æui sacra suæ Cybeles (pol benè castis ritibus) peragentes; aut veteris Romæ, imo & nouæ famosissimos pedicatores, comperiet istos nequiter ambire, quod nobis sponte concessum est: His se, aliísq; fœdissimis rationibus munire solent homines non plane rudes, in quibus pro corporis formâ, vnà cum muliebri astutia, virilem sagacitatem obseruabis. Iumenta hîc nulla præter Mulas; nec feræ præter Lepores; piscibus ferè victitat gens tota, præsertimq; testaceis.

CAP. 7. *Amazonia, vel Gynandria.*

Anglis Land of Shrews

REuersurus per extimam Aphrodysiæ partem, eiusque occidentalem angulũ, incidi (prout lares me viales ducebant) in *Amazoniam* vel *Gynandriam*; vnicũ tam imbellis regni præsidium, aduersus vicinorum furo-

furorem & incursiones: Quoniam vero præter Loçanicos ab adiacentium nemine periculum sibi putant imminere (quippe *Frugiona*, pacifica gens, ipsas irritare non vult, *Moronia* non potest, si velit maxime) hinc fit vt præsidiarias vrbes Amazonum, in Orientali Loçaniæ vestibulo collocauerint: Vbi tacere nequeo quantum me spes mea fefellerit; conspecto enim semel virili habitu, non parum gestiebat mihi animus ne quicquam sibi suggerens illico, me molestissimas Viraginiæ oras euasisse; sed illusum externâ incolarum specie docuit euentus; heîc enim braccatæ incedunt fœminæ, barbasque prolixas alunt, viri quique stolati & imberbes; qui lanificio strenuè incumbunt domi, dum fœminæ rei rusticæ operam dant, & militari. *Pepuzia* hîc vrbs & antiqua & magna sedet; vnde fortassis orti olim *Pepuziani* hæreseos iamdudum damnati, qui mulieribus imperium & sacerdotium commissum voluerunt. Non ita Barbari suas mulieres

August. lib. de Hæres.
Aristot. Polit. 1. c. 1.

lieres vel Aristotelis æuo tractabant, vel etiamnum tractant imperiosè, vt istic fœminæ viros: Miserebat me certè tantæ seruitutis; nihil inducere, satagere, eloqui audent boni viri iniussu vxorum: nec quò exire vel ad necessaria naturæ munia, nec quem contueri aut alloqui, nisi veniâ prius humilimè impetrata; id quod hodierno die sanctius quam olim obseruatum didici: cui rei rationem hanc ferunt esse; quod virorum cordatiores quidam pertæsi iam sero tam ignauę turpisq; seruitutis, consilium inissent statâ quadam nocte fœminas clanculùm adoriendi, secretaque strage grauissimum hoc iugum excutiendi: quódquidem iuxta coniurationem hanc feliciter euenisset, ni meticulosus quidam homuncio, cui subirata coniux ob officii alicuius neglectum verbera minitata est, vt supplicium euaderet, totâ consilii rationem sub vesperâ patefecisset. Sedent mulieres dum viri ministrant, dum expergiscuntur dormiunt, dum plo-

rant

rant rixantur, & verberant. Albo lapillo dignus est ille dies, cui isti saluâ possint cute valedicere: visus mihi fuissem denuo inter Turcica mancipia versatus, ni me habitus discrimen, turpioris seruitii monuisset: vah, quale spectaculum erat in virili manu colus ac stamen, in muliebri pugio baculusve? Dissimulaui tamen, vt potui, pudorem, animum studiosè applicans vt omnia cognoscere possem, nihil pati. Si qua clementiore ingenio muliercula mitius egerit cum viro, ac remissius; statim (vti hic delatricũ plena sunt omnia) defertur ad senatum, læsæque maiestatis incusatur; crimen illi intentant vicinæ, non sine magna & animi commotione & contentione vocis; quod si res vel leuissimis indiciis innotuerit, hoc modo rea plecti solet: Vestẽ cogitur mutare cum viro, sicq; amicta, raso capite prodire in forum, ibi toto die stat in editiore loco, omnium spectatricũ cõuitiis, ac cachinnis exposita. Neq; vir ipse hãc audaciã feret impune, qui tãtil

lum

lum sibi à muliere oblatum fauorem non modestè recusarit; vbi illa tandem domum redierit, luto, lotio, cõtumeliis maculatissima, vestem non antè deponit, quàm cruentum ostentauerit baculum, quo viri sui caput validè comminuerit. Vxori suæ quisquis superuixerit, aut ancillam ducat oportet, datâ prius obseruantiæ prioris fide, aut proximæ matrifamilias in mancipium cedat; quoniam nemini virorum rebus domesticis quamlibet suis præesse liceat. Dum peregrè proficiscitur fœmina, vel militiæ causa, vel negotiationis, vel denique voluptatis, ancillæ aut filię mandantur claues, & cum clauibus imperium; Cui si ille semel obstrepere ausus fuerit, dat pœnam reduci, ni precibus multis aliisque quibuscunque officiis silentium vicariæ dominæ impetrarit, conciliarit gratiam: Ratius ad eiusdem thori consortium admittuntur viri, quando nimirum lubitum est vxorculis; sapit hoc scilicet (vt illæ quidem putant)

nimi-

nimium familiaritatis; ni tamen singulis noctibus antequam incaluerit dominę lectus è procœtone surrexerint, ac nudo pede ascenderint, terque leui manu pultarint fores, summissâque voce obsequium suum officiosius obtulerint, postero die vapulant. Contra morem nostratium capillos tondent, vngues alunt. Sunt inter illas, quæ artem gymnasticam & exercent & profitentur; quæ quomodo dentes, vngues, calces bellicosissimè gerant, ostenditur; deniq; faciē excoriare, oculum eruere, mordere lacertos, aurem persodere, vellere barbam artificiosius, & præceptis docent, & exemplis. Vix crederes quam illic domi nitent omnia; vbi tamen omnia lauant, verrūt, coquunt, parant viri soli: vt hinc satis appareat, viros officia domestica recusare, non quod ista tractare nequeant, sed quod se minus decere putent. Nihil ibi sordidum vidi pręter virorum vestimenta, quæ profectò prætet modum squalescunt, vt non minus ipsi

se

ſe negligant quam à fœminis negligantur: Foris tamen & agros & tecta, fœminarum curam, videas incultiſſima; vrbium mœnia ita ſemiruta, & vbi adhuc integra conſiſtunt, ita imperitè conſtructa, vt virorum tutelam deſiderare videantur, & fœminarum operam & patrocinium abominari.

Dubitas nunc de ſalute mea Lector, ſat ſcio, ſolicitus, quâ tandem ratione miſer peregrinus è tam periculoſa perditáque regione ſit incolumis euaſurus. Dicam ingenuè, hoc mihi præſtiterunt habitus, ætas, conſilium. Nam & habitu incedebam virili; & iam adoleſcentulo mihi prima lanugo ſexum commodè diſsimulabat, & quod accidit mihi peropportunè, iſtic incidi (quod cui mirum videbitur in tam longinquo orbe) in plurimos mihi de facie quondam notos conterraneos, quorum fretus præceptis monitiſque, vt ſuæ olim Sibyllæ Troianus eques, per paludinoſiſsimas *Ploraniæ* valles, mõ-

Aeneid. 6.

teſ-

resque *Tuberoniæ*, non sine multis laboribus, molestiis, periculis in Moroniæ fines lætus hospes perueni. Sed quid de probis interea fœminis fiat & rogabis, & nimium fortasse miraberis; infelicem me ratus viatorem, aut ingratum, qui istas vel non conuenerim vnquam, vel visas, notasque tanto silentio præterierim; Plurimæ quidem illæ sunt, mi homo, dico seriò: sed quæ *Eugyniam* habitant, partem mihi fateor, non visam, sed certo rumore cognitam: Quin & prædictis Viraginiæ partibus non paucæ sunt, sed quæ vitam agunt Anachoreticam, & Monasticam, ac proinde montes incolunt præruptos, & inaccessos: Huc scilicet (vti ferunt) castissimæ, piissimæ, pulcherrimæ fœminarum vltrò secedunt. Quisquis ascenderit ac studiosius quæritauerit, non poterit non plurimas huius farinæ reperire: Ipse vnam aut alteram conueni, quarum adhuc & formam & mores, virtutemque

stupeo:

ſtupeo: Sed quod adoleſcentuli noſtrates (ſi qui huc fortè peregrinentur) ita omnem inueniendi laborem refugiant, curamque reiiciant; hinc fit vt bonarum fœminarum paucitatem immeritò cauſentur.

LIBER

PAM PHAGONIA
YVRO NIA
Dumus porci
LA VER NIÆ PARS
Ophitica vallis
DOX IA
Abraccia
Chronia
Crocetta
CRE
Ceniza
DVLIA
Gymnopodilla
Davuno
Tryphon flu.
Saltuares Insula
Vealegonium
Lirona
Putanium vel villa vitiosa
Lugaria
Menospricia
Anteia
Risaglium
Pipulla palus
Derrumbiada
Vantaroli
Piacentia
NIA
Chatouilla
LISO
Cukua
Saltus Actaeonius
AMOR
Babillarda
TV
Lipsanum
Bugius flu.
Loucrium
Milana
Azotum promontorium
Pazzuilla
BAVERIA
VIRAGINIA
Ptatensis villa
Maranilla
Radilla
FA
Sciocia
Duricoria
Farsellia Papilionia
Lecithia
Iodia
LYPE
MOR
Prasina
GI
RSIA
Nouizza
Dudesa Acad
Bubonia
Sylua
PE ON
RA
ORI
Tarocchiu
Glaftra
Bageia
Candelium
Terra sub polaris

3

LIBER TERTIVS.

MORONIA.

Cap. I.

Numerus Moroniæ & situs.

Moronia regio est omnium quas vidi incultissima, vastissima, populosissima; Sane si quis in celebrioris alicuius emporii Bursa obambulet, quod ille olim de Parisijs, mundum huc totum confluxisse iudicabit. Non me latet quid de Europæorum numero scriptitarint historici; illud vero quantumcunque est, liberè concedamus. Italia 9000000 plus minus cõplectatur, Hispania aliquanto pauciores. Anglia 3000000; Totidem & Belgia; Germania vtraque 15000000. Gallia totidem; Sicilia 130000. Nouimus & quid de Chi-

Terra stultorum.

Chinenſium, quorum (vt perhibent qui de magnis maiora loquuntur) 70000000 ſolent in hac audaci orbis cenſione numerari: Mera profectò hîc ſolitudo eſt, ſi quis iſtorum cum frequẽtiſſimo Moroniæ populo conferatur: Terra ſita eſt ſub ipſo polo Antarctico (vti contra ſub Arctico Pygmæorum) & ſanè iam ſubolet mihi ex vna eademque cauſa, frigore nimirum vtriuſque regions intenſiſſimo, & Pygmæorum exilitatem, & Moronorum ſtupiditatem prouenisse; qua quidem in re pulchrè ſibi reſpondet Natura, dum in altera mundi plaga vitium corporis, animi verò in altera ex nimia Solis remotione fieri voluerit. Cui & hoc fidem facit, quòd qui ſub mediis ac temperatis cæli Zonis habitant, & animo valere ſoleant & corpore: ſed philoſophi id curent ſcilicet. Ab Auſtro Crapuliâ terminatur, Viraginiâ & extremo Frugionę angulo ab Oriente, ab Occidente denique Lauerniâ.

CAP. 2.

Moroniæ partes, moresque toti populo communes.

MVltiplex quidem est Moronia, & multiformis; Nam ad Orientem *Variana* vel *mobilis Moronia* sita est; sub ipso polo *Aspera*; ad Austrum *Moronia Felix*, inter vtramque *Fatua*; *Pia* denique ad Occidentem. Corpore sunt plerique omnes (quantumuis sæuiente frigore) procero & obeso, crine subpallido, ᵃ φοξῷ capite, labiis prominentibus, auribus crassissimis: Sed non idem omnibus ingenium, non mores, non habitus: Notabo pauca quæ in vniuersum ferè omnibus competere mihi visa. Aduenis quibuscunque sine omni discrimine copiam faciunt (si Asperam Moron. exceperis) suarum vrbium, ædium, mensæ: Adi quenquam istorum, saluta submissius, non sine turgidulis titulis, planéque Hispanicis, lauda vel faciem, vel

ᵃ φοξὸς ἦν κεφαλ. de Thersite. Homer.

veſtem, vel manum, vel domum, & quicquid dixerit adſtipulare; hoſpitium nactus es quamdiu voles, in quo nihil quicquam tibi deerit quod poſſit vſpiam comparari: Gratijs & blãdis pollicitationibus hîc veneunt omnia: Plumas, aut ſerta, vel campanulas aut tympana magno auri precio à gratiſſimis emunt mercatoribus. Mediâ hyeme aperto incedunt pectore; & reliquo corpore leuiter amicto, vt eo facilius intret calor, frigus exeat; æſtate autem induunt endromida, & ſuperinduunt pallium, & quot habent veſtes, ne quà forte calor intrare poſſit: quanquam & alij φιλοσοφώτεροι contẽptâ hyemis intemperie, nudi ferè prodeant; hac freti ratione, quod cum cætera animalia ſuis plumis aut corio contenta ſint, turpe ſit regi reliquorum homini aliorum integumentis indigere. Nemo iſtorum ſolus vnquam eſt; ſemet enim alloquitur, ſibique reſpondet viciſſim; ſecum ludit ipſe, non ſine magna contentione, aliquando

etiam

etiam & rixis; risumque sibi aut lachrymas mouet vbertim: Per omnes Moroniæ partes vagantur religiosiores quidam Morosophi, in varios ordines distincti; qui eodem istis in loco habentur, quo [b]*Bonzi* apud Chinenses; pium genus hominum, ac lepidulum. Exciderunt mihi ferè classium nomina; quarundẽ sonus hæret etiamnum, vel certe non multum absimilis; alij se (ni malè memini) [c]*Morello scurras* vocant, alij *Cluniachos*, & [d]*Latrinẽses*: Alij *Licetanos*, *Zoccolãtos*, [e]*Cercosimios*, [f]*Matteobassos*, [g]*Scelestinos*, *Della mercede*, *Della vita cõmune*: Isti omnia quæ habent largiũtur aliis, ipsi mẽdicant. Ad extremos Moroniç fines ambulant nudo pede, vt cęlatum lapidem intueantur, alloquãtur, exosculentur; cui demum supplices prouoluti offerunt munera, vota fundũt: Aurum plumbo mutant, & membranulis: Cereos accendunt meridie: Carne vesci, religio illis est; piscibus ad crapulam licet: * Aurum nudâ manu argentúmue tangere quibusdam

b *Hi Chinẽsium quasi Pseudotheologi* Pagodos (*sic idola vocant*) *religiosissime colunt magnoq; in honore sunt.*

c Morello-scuro, *color est Italis Monachorũ de valle vmbrosa.*

d *Lateranẽses regulares & Cluniacenses.*

e Certosini.

f Matteo Basso, *Italis fundator erat Capucinorum.*

g *Cœlestinos*

* *Nota fabula est de Franciscano & Dominicano.*

dam piaculo eſt. Hominum vix quenquam ſalutant; nullum non lapidem aut lignum. Flagellis ſe miſerè maſtigant, vt apud iſtos crudelior quædã, quam quæ Laconum olim διαμαστίγωσις reuiuiſcat: ſiue quod nemo alius tergus ſuum illis poliendum ſit commodaturus, ſiue quod olim vitulorum ſanguinem Deo gratum fuiſſe acceperint. Verticem radunt, vel quod læui cranio ſe natos meminerint, vel ad calorem cerebri temperandum, vel ne crines inter cœlum & cerebrum naſcentes impedimento forent, * ne libera mens cœleſtia meditaretur. Duo tantum ſunt, quæ, me iudice, plus nimis ſapiunt aſtutiæ; quod credulam plebeculam ita pulchrè emungant, vt aliorum impenſis lautè viuant ipſi, otioſéque; & denique quod nolentes perpeti domi crucem (vt ingenioſè *Scaliger*) vxoribus vtantur alienis, pulloſque quos ipſi genuerint, aliorum alis fouendos ſupponant. Si quis horum ægro-

* *Hugo l. 2. de ſacram. part. 3. c. 1. Rabanus li. 1 de Inſtitut. Clericor. c. 3. Bellarm de Monachis, li. 2. c. 40. cuius hæc verba:* vt ſic maneat vertex; *id eſt, animus liber & apertus diuinis contemplationibus & illuſtrationibus.*
In Albo Iani Douzæ *manuſcr.*

PAGINATION INCORRECT

ægrotauerit, lachrymatur affatim, vſque dum vel moriatur, vel conualeſcat. Medicamenta omnia pertinacius auerſantur: tantum moribundi oleo à ſuis *Moroſophis* inungũtur. Sapientiam non metiuntur ſilentio (quippe res etiam inanimes id faciãt vltro) ſed verborum delectu, numero, rotundo exitu: Ille verè ſapit, non qui parum loquitur, ſed qui multum non incongruè. Non equitant vnquam, non nauigant; ſalutem ſuam vel ceſpitanti iumento, vel natanti nutantique ligno credere ſtultum iudicant. Ad pubertatem vſque ab vberibus matrum pendent. Mortuos non ſolent ſepelire: factum id putant inhumanius, vt quis parẽtem, vel vxorẽ, amicúmve, eo quod animâ deſtituatur, terra occultaret; nec poſſe fieri, vt eum olim ſuperſtitem vel amârit quis, vel honorârit, quẽ modo mortuum ita ſupinus abiecerit, ac nudum vermibus propinauerit: Suorum ergo cadauera ligno altiſſimo ſuſpendunt ſub dio, veſtita quam poſ-

ſunt elegantiſſimè; & quotannis viſunt ac venerantur: quanquam & veteribus hunc ſepeliendi morem viuorum non pauperum fuiſſe ſatis doceant monumenta. Et, iſti vxorum dominium agnoſcunt, ſed illò mitius, quod ipſorum mulieres imperare neſciant. Quem morem hinc ego natum accepi: Viragines olim Amazoniæ, iſtis adhuc pænè confines, Moroniam totam armis ſubiugarunt: quam tamẽ ipſæ nolentes propter colonorum inopiam occupare, nomen ſibi retinentes imperij, pepigerunt vt viẞi incolæ priſtino more poſſiderent; tantum annui tributi nomine aſinum auro probè onuſtum mitterent dominis ac victricibus Amazoniis: Et id quidem annis iam plurimis dieſtato factitatum eſt: Renuunt tandem Moroni, nuntiumque remittunt; aurum ſe quidem non tanti facere, modò ipſi, quod ſuum eſt, tempore ſuo petere dignarentur: ſed vt amicum animal, manere apud

ſe

ſe diſcupiens, fuſtibus abigerent, inuitumque cogerent theſaurum ſuũ exportare, factum ipſis videri durius ac iniquius: ac præterea rem nimis ambiguam eſſe ac litigioſam; nam vbi aſinus aſino robuſtior eſt; ſi plus minusve hoc anno miſerint, quam ſuperiore, meritò cauillari poſſe Amazonias, ſe non iuſtum onus accepiſſe; præſertim cum ipſi ſępius experti fuiſſent, miſellum animal, cui in primo egreſſu ferendo videbatur, ante longi itineris exitum, oneri ſuccubuiſſe. Reſponſo hoc commotiores Amazoniæ bellum parant; inuadunt terram, & reluctante nemine, perueniunt tãdem armatâ acie ad Metropolin regni, *Pazziuillam*; re auditâ conglomerãtur ciues cateruatim, abſque tamen omni & ordine, & armaturâ; hoſtes illico militari more ſe diſponere ad pugnam, clamare, iacula torquere, irruere; Pazziuillani, cum vnum aut alterum è ſuis cæſos humique ſtratos conſpexiſſent; in genua prociderunt ſupplices, plorarunt, obſecrarunt

&

& expostularunt; Quæ est hæc, inquiunt, crudelitas, ô Amazoniæ, pro vno asino tot homines tam violentâ morte afficere? cum vnus vobis asinus viuus plus profuturus sit quam mille cæsorum hominum cadauera. Habeat vnaquæque vestrum asinum autumque; Malumus nos sine illis viuere, quàm pro illis mori; Parcite modò, & abite. Desistunt demum precio precibusque victæ victrices; sed hac præterea lege, vt deinceps tota Moronorum gens vxoribus (quod regimē domesticum spectat) vltrò obtemperarent. Victi pergratum id sibi futurū respondent; molestissimum enim sibi hactenus visum, & inuidiæ plenum, imperare.

CAP. 3.

Variana; vel, *Moron. Mobilis.*

Terra stultorum inconstantium.

VAriana, Orientalissima Moroniæ pars est, proxima Viraginię, de

de qua non quæres à me certi aliquid, benigne Lector; quo in statu res illius prouinciæ inuenerim, reliquerim: satis quidem & mihi constat, & æque constabit tibi; at si tu huc fortè peregrinatus aliter se nunc habere compereris, præmonitus noli meam fidem criminari; ita enim omnia ibi noua fiunt indies, vt facilius possis certam Protei formam, Chamæleontis colorem, crastinam cæli faciem prædicere. Quicquid arrogent sibi Portugallenses in regionum disquisitionibus ac longinquis peregrinationibus puto veteres Gallos meritissimò posse laudem hanc, vt sibi propriam, vendicare: nam certè istic plurima inuenimus Gallorum vestigia; siue locorũ nomina, siue legũ reliquias, vel denique numismatum spectes monumenta: Facies terræ multiformis est, & dubia; nam quæ pascua læta vides hoc anno Floræ sacra, proximo arattrum expectant, Cererique dicantur: quique pridem montes cælo minabantur, nunc cauam replen-

tes

tes vallem, superbum cacumen viatoribus calcandum præbent. Flumina sæpe nouos canales mirantur prioribus interclusis; est etiam vbi

Virgil. *Plaustra boues ducunt quà remis acta carina est:*

vndis interim incolarum aggeribus excludi adhuc immane frementibus, & alio in loco amissæ hæreditatis cõpensationem molientibus. Vrbes hîc multæ, magnæ; sed quarum & nomen & fabrica mutatur indies; Harũ facilè princeps cùm ego huc primum appuli, *Farfellia* dicta est; ante dissessum verò Senatorum edicto *Papilionia* nominata est. Vrbs rotatilis, ita vt hàc illàc, curruum more, pro ciuium arbitrio circumagi possit: Illam ferunt centies locum, trigesies & structuræ formam mutasse. Me illic hospitante iuxta fluuium *Sans-eauum* considebat iam statim montem *Anylon* conscensura; sed & flumina quæque sic gelu ferè assiduo constricta sunt, vt opportunam transfretandi

Sans eau, sine aqua, Gallice: sic Morus in sua Vtopia fluminis Anydri *meminit.*

di viam fugienti villæ offerre videantur: singulis mensibus facies vrbis noua est; sic enim structæ sunt ædes vt à se possint absque periculo separari; quam primum ergo fastidium istos cœperit viri aut viciniæ, illico nouam sibi plateam, sedem nouam quætunt. Vrbis insigne olim Testudo erat domiporta, cum verbo sapientis Græci, *Omnia mea mecum:* nũc vero Papilio floribus variis insidens, pulchrique delectus nota verbum additur, VBILIBET.

§ 2. *Vestis ac mores populi.*

INcolæ plumis coloratis Indico more vestiuntur; quibus cum auiculas conspiciant contra vim frigoris satis armatas; his tanto se tutiùs munitos autumant, quanto ipsi tam imbecilli teneróque animalium generi antecellunt: situm tamen plumarum subinde mutant, vt nouum habitum mentiantur; adeo vt quæ manè verticem obumbrabat, iam ante vesperam

vesperam talos vertat;quæque modo genua , nunc altiùs posita pectus vestiat. Ducunt vxores, quas etiam pro tempore amant efflictim:dantque illis fidem coniugalis beneuolentiæ, veréque custodiunt ; donec vel illa displicuerit, vel ipsi alium viderint pulchriorem: tum demum coniuges non herclè inuitæ commutantur : citiùs enim illas cœperat maritalis thori fastidium. Hospitē quemlibet vel non antea conspectum tractant hodiè familiarissimè, ac si perpetuū inter illos amicitiæ fœdus initū foret: postridiè autem velut ignotum prætereunt.

Vix quicquam volentes offerunt, quod non retractent secundo spiritu, antequam seriò promiserint . Nihil promittunt quod non deierant postmodo antequam præstiterint ; nihil denique prȩstant cuius non ducantur, serâ tamen, pœnitentia : Hodie nihilo vendunt, quæ vbi emptori placere inaudiuerint, cras magno redimunt: Leges condunt in annum : neque enim expedire , vt cum rerum con-

ditio

ditio mutationum viciſſitudini obnoxia ſit, viuendi tamen regulæ eędem ſemper permaneant; quibus adde, quod cum δεύτεραι φροντίδες plerũque σοφώτεραι ſint, nimię profecto ſeruitutis eſſet, id ſemel decernere, quod cum poſtea expertis diſplicuerit, non poſsit vnquam reuocari.

§. 2. *Tumulus Vortunij, Antiqua Numiſmata.*

Hîc in agro *Muerio* propter viam, tumulus cernitur Vortunii cuiuſdam, non valde antiquus, minus elegans. Cui inſcriptum:

VIATOR

Mane, Lege, Ambula. Hîc iacet

ANDR. VORTVNIVS, NEC SERVVS, NEC MILES, NEC MEDICVS, NEC LANISTA, NEC SVTOR, NEC FVR, NEC CAVSIDICVS, NEC FOENERATOR, SED OMNIA; NEC IN VRBE VITAM EGIT, NEC

Cui ſimile Bononiæ eſt ad S. Petri, Aelia Lalia Criſp.

NEC

NEC RVRI NEC DOMI, NEC FORIS, NEC IN MARI NEC TERRA, NEQVE HIC, NEC ALIBI, SED VBIQVE. NEC FAME, NEC VENENO, NEC FERRO, NEC CAPISTRO, NEC MORBO SVBLATVS, SED OMNIBVS. POSVIT H.I. ILLI NEC DEBITOR, NEC HÆRES, NEC COGNATVS, NEC VICINVS, NEC NECESSARIVS HANC NEQVE MOLEM, NEC LAPIDEM, NEC TVMVLVM, NEC CASTRVM-DOLORIS: SED OMNIA, NEC TIBI, NEC ILLI NEC MIHI, NEC MALE, NEC BENE VOLENS, SED OMNIBVS.

Ad quartum ab vrbe Nouizza lapidem è puteo quodam effoſſa multa vidimus antiquiora numiſmata; paucula non pigebit in Lectoris gratiam deſcripſiſſe.

Quadratus hîc nummus erat, cui ex altera parte Ianus bifrons; ex altera vero lapillus rotundus læui quaſi tabulæ inſculptus videbatur vnà

vnà cum obſcuris literularum notis ERR. VAR. DVC.

Erat & rotundus, cuius pars vna togatum quendam referebat, mediæ ferè ætatis; dextra catelli venuſtioris capiti innixa, ſiniſtra librum ſemiapertum gerebat; pars altera Chamæleontem colorib. ſuis variegatum; & ſupernè ſcriptum erat CONST. LIP.

Tertius erat maioris, vt videbatur valoris, ouali figura; ex antica parte facie naſutâ, macilentâ, fronte redimitâ; ex altera Polypo piſce

ſubiacenti ſaxo & affixo, & adſimilato eleganter excuſus, cui & verbum iuxtà poſitum *Pour Bon*. Authorem nec ſcio nec quæro; nec quid ſibi voluerit homo ſciolus ſatis capio: facile intelliget omnia Lector paulo magis gnarus antiquitatis.

Sect. 3. *Academia Variana.*

SenZa Peſo, Ital. abſque pondere Leue.

IN tractu vallis *Senzapeſiæ*, quod nullus expectaram, comperi quidem imaginem Academiæ, *Dudoſam* vocant ſui; in qua occurrebant mihi vmbræ philoſophorum. Falleris quiſquis iſtic lectorum cathedras, auditorum claſſes, ſcholas artium, rectores, pædagogos, leges, libros quæris; quiſque ſibi magiſtri vicem ſupplet, & auditoris: Collegia

tamen

tamē hîc bina: Scepticorum vnum, qui nec oculis, nec auribus ſuis fidendum cenſent; nec id vnum ſtatuere audent, ſe nihil ſtatuere audere: ſurripe cuiquam iſtorum nummum, aut panem, aut pānum (quod Lacidæ cuidam iſtorum contigit) ſtatim ambigit, num tale quid vnquā habuerit prius: Colaphum impinge (quamlibet iratâ manu) dubitat num acceperit, vel num ſe iam ſentiat accepiſſe: Alloquere, adſta, tange; audit, videt, ſentit, dubius tamē interea ne fallaces ſenſus mentiantur. *Diog. Laer.*

Alterum vero *Nouatorum*, illis *Trouerenſe*, forſan ab inueniendo dictum: Totos enim ſe dedunt iſti rebus nouis diſquirendis: nouiſque vrbium, veſtium, ludorum, geſtuum, rerū publicarū formis cudendis operā locant. Quiſquis iucūdius aliquod ludi genus, aut inauditā veſtis formā excogitarit, à duce pro dignitate rei promouetur. Qui Bullas primus ex ſaliua, & ſmegmate compoſitas è iuglandis cortice, inſufflato calamo

I 2 ex-

excitauit, non minus illic celebris eſt quam vel Bombardarum inuentor, vel Moguntinus ille Typographiæ author apud Europæos. Hi magno in precio ſunt Aulicis, etiam & artificibus, Moroniæ præſertim Felicis, qui ipſorũ cõſilio veſtes omnes concinnant, cõponunt geſtus.

Quin & iſti nouam ſibi linguam fabricarunt; quam * *ſupermonicam* appellant magiſtri; ſolis doctioribus adhuc cognitam.

** Myſtica lingua Paracelſi, ſic à ſuis nuncupatur.*

Selectiora quædam vocabula in peregrinantium gratiam adtexere operæ mihi pretium erit; excogitata quidem nuperrimè, & nunc dierum illis vſitatiſſima, ne nimium fortè ſtupidus ac ipſorum lingua Cedurinus habeatur viator; qui ipſos alloquentes parum intellexerit.

Cedurinus, Paracelſo ſtupidus. Catologus vocabulorum quorundam Paracelſicorum.

Terra ipſis,	*Silo*	dicitur
Anima,	*Adek.*	
Quicquid intra cutem,	*Cohos*	
Pars interna diaphragmatis,	*Cooſtrũ.*	
Innata qualitas,	*Relloleum.*	
Naturale,	*Cherioniũ.*	

Sal,

Sal,	*Hal & Malek*	dicitur
Vapor terræ	*Leſſas*	
Aquę commotio	*Lorindt*	
Mel Syluestre	*Tereniabin*	
Halitus malus elementorum	*Realgar.*	
Principium,	*Ilech,*	
Supernaturale,	*Ieſadach*	dicitur
Vnguentum,	*Oppodeltoch.*	
Deiectio ſtellarum,	*Noſtoch.*	
Iupiter,	*Cydar.*	
Succeſſiua generatio,	*Dardo.*	
Pręſagium incertũ,	*Erodiniũ.*	
Certum vero,	*Eſſodinium.*	
Puſtulæ,	*Bothor.*	
Malus ſanguis,	*Caſſatum.*	
Mãcus vel inutilus,	*Artetiſcus*	
Gibbus,	*Naſda.*	

Sed magis adhuc miranda mihi videbantur mineralium nomina & ſpirituum.

Sulphur,	*Chibur* vel *Alcubrith*
Argentum viuum,	*Azoth, Sibar, Vnquaſi, Miſſadan.*
Stannum rude,	*Wiſmadt.*
Mercur. pręcipitatus,	*Diateſſadelton*

Metallũ ferro ſimile, *Robolt.*
Liquefacti denique metalli materia *Blachmal.*
Ferrum, *Edir*
Mercurius, *Miſſadar, Zaibar,*
Aurum minerale, *Chifir, Fido*
Cuprum, *Melibæum.*
Vitriolum, *Colcothar.*
Compoſitio ex coralio & carabe, *Dubelcolep.*
} *dicitur*

Habe etiam & ſpirituum appellationes, qui iſtis familiariſſimi.

Bonus dæmon, *Eneſtrum.*
Spiritus boni, ſecreta reuelantes, *Zeninephidei.*
Spiritus ignei, *Trifertes.*
Spiritus aërei, *Nenufareni.*
Lemures, *Caballi.*
Spectrorũ actiões, *Trarames*
Spiritus minerales, *Operimethiolim.*
Imagines impreſſæ *Gamohæa*
} *dicitur*

Illud nomen natiuum eſt Paracelſo.

Præfectus Collegij erat *Buſtius Hohenheimius* precipuus nouę linguæ architectus: Haud ſcio tamen num hęc noua huc vſque obtinuerit, an

an locum cesserit alteri, cuíę fortassis nuperius; Quicquid erit, liberaui ego fidem præmonendo.

CAP. 4.

Aspera Moronia.

SVb ipso polo in Australis terrę extremo apice *Aspera Mor.* locum sortita est, regio montosa, petrosa, gelu perpetuo constricta: quippe quę cęlo fruitur sicco, & frigidissimo. Rupes hîc ferrea est, respondens per omnia magneticæ, quæ sub altero polo perhibetur: quæ ratio est ignota nautis & Geographis, quod in tabulis nauticis postea quã semel Æquinoctialem transnauigaueris magnes ad Australẽ se polum potius cõuertat: Duos sub se Ducatus continet amplos herclè magis, quàm felices, *Lyperiam*, quam alij *Maninconicam* terram nuncupant, & *Orgiliam*. *Terra stultorum: Melancholicorum.*

Sect. 2. *Lyperiæ dux, populus.*

LYperię dux *le GrãdChagrin* à suis cognominatus, homo morosus tetricusq; populo præsidet sui quidẽ non minus simili quàm à reliquis

Moronis diſcrepanti: Palatium illi ingens *Cordolium*, è gagate magnificè conſtructum, in cuius veſtibulo rubris characteribus exaratum eſt,

Ranzouianũ carmen in ſacello quodam, prope Sigebergam.

Merentum locus eſt; procul hinc diſcedite læti.

Incolæ plerique hiſpidi, macilenti, inculti, colore fuſco, crine nigro, cute durâ & aſperâ, fronte toruâ, neglectá veſte, vultu triſti, oculis cum ſtupore quodam fixis, nec ſe facile mouentibus, introrſum vero demiſſis, ac veluti in cauis maxillarum tumulis iam diu ſepultis. Nemo vrbem heic quærat, aut pagum; incolæ ſoli ſemper habitant, leporum more, vitamque degunt plane eremiticam; partim quod ita naturâ ſuâ ſuſpicioſi ac meticuloſi ſint, vt proximos non ferant; partim quod Edicto Ducis cautum ſit ne quis aut intra conſpectum alterius domi, aut intra certa milliarium ſpatia ædium ſibi poneret fundamenta: Rariſſime quidem exeunt ſiue id propter denſiſſimas tenebras; quæ hîc ferè per-

petuæ

petuæ ſunt, ſiue decreto Principis fiat, ſeu ſponte ſua potius, quod ſe domeſtica ſolitudine malint oblectare. Rarius tamen obuium quempiam ſalutant vel alloquuntur: ſic enim ſe habet Legis ſuæ ſententia: *Antequam neceſſum eſt ne prodeunto; neminẽ in via,* niſi die Iouis, ſalutãto.* Adi quenquam iſtorum, pulta fores; ſerò reſpondet hoſpes, & iracunde; quippe moleſtiſsimè ferunt noui hoſpitis adſpectum. Quæris quid agant, vel quo tandem modo ætatem terant? Sanè, imaginando, & fingendo numquam facta, nunquam futura, credendo quæ finxerint, proſequendo quæ crediderint; quæ ratio eſt cur ita horreant aſpectum, nolintque interpellari.

* *Obſeruatum hoc ſedulo eſt hodie a Monachis Carthuſianis, & eadem lege cautum. His ſimilia quære in Hoſpitio ſtultorum melanchol. a Bzron. ſcripto.*

Alius ſe iam diu mortuum putat, ſeque velut frigidum cadauer imo in pauimento protenſum ſternit: ſiquis forte domeſticorum appropinquârit hominem ſciſcitaturus, inuolat huic in faciem, Necromanticum ratus, qui ſecretâ carminum vi animam

Idem ipsum de Pisandro quodam Cal. Rhodig. lib. 9. 26.

prius exautoratam ex inferis reuocauerit, & iam velut vmbra vagatur hac illac, sperãs non posse se deinceps humanis sensib. comprehendi; accurrat quis suorum, rapiatque, & catenis (vti opus est) vinciat, hunc vnam ex Furiis iudicat à Plutone missum, vt animulam sibi nuper ereptam repeteret; domumque suam, quam olim tumulum sibi finxit, nunc Infernũ ratus, eo magis perhorrescit. Alius se talpam imaginatus, degit in cubili subterraneo, vermes venaturus, rostroque probè calceato terram suffodit; vbi vero aliquis illum insequutus, vel acicula pupugerit, statim (prorsus enim sibi videtur more talparum cæcutire, vt neque virum, nec ferrum dignoscat) furcâ ratus talpariâ transfodi se, exclamat miserè, seque parat patibulo. Alius Atlantem fingit graue cælorum onus sibi imposuisse; stat ergo immobilis, suspirans sæpissimè, & nunc tollens humerum, nunc deprimens, & postquam diutulè sub ficto hoc onere sudauerit, vbi quis suorum magnum

num cæli tibicinem ad se traxerit moueritque loco, procidit is in faciē, mundi ruinam parum interea tacitus, impatienter exspectat; increpans homunciones imprudentissimos ita prodigos suæ salutis, & orbis vniuersi: Alia Megæram se opinata, vel Furiarum quampiam, terret hospitem sæuis gestibus; capillos suos totidem angues quatit, sibilat, & vngues intentat aduenientibus: nacta vero catellum aut soricem excruciat quantum potest; animamque se peccatoris torquere rata (quod Aiax olim insaniens Arietibus fecisse dicitur) pœnis & querelis miseri animalis semet admodum consolatur: Alius nasum sentiens vltra modum excreuisse, lora consuit, quibus more Cingaris Merliniani à tergo reuinctum excipiat: Alius argillaceus sibi totus videtur, vitreusve; procul ergo deuitat obuios, veritus ne si forsan in quem violentius impegerit, illico confringatur. Ita nemo horum est qui non se alium comminiscitur. *Merlin. Cocaius in Macaronicis.*

Sectio

Sectio 3.

AB Ochietto monte Larmium salsum flumen oritur, rigatque maximam huius prouinciæ partem: sed & regionem hanc totam pertransceunt montes *Traurigij*, vt Italiam *Apennini*, qui horrorem fere incutiunt dirâ quadam solitudine; nihil enim hîc conspicies præter vrsorum antra, & tuguriola sagarum. Abundat istic vtrumque malarum bestiarum genus; vrsus, animal vere melancholicum, per hyemem totam in obscurissima cauea delitescit, pedesque sibi lambendo, viuit. Sagæ, decrepitæ aniculæ & impotentes, gramosis oculis, attritis dentibus (vt olim Cæcilius) quæ omnia se posse putant, vel tantillum mussitando, ciere tempestates, riuos sistere, mederi morbis, excitare mortuos, ipsæ tamen interim præ mera fame moriuntur. Montium istorum latus vmbrosum operit *Bubonia sylua*, spectris (vti ferunt vicini) perpetuò infestata, ac mortalibus

libus

PAGINATION INCORRECT

libus inuia; Lycanthropicos per hanc ſyluam paſſim diſcurrentes videbis, territuſque plus ſatis, ni iſtorum morē vociſque fraudem prænoueris, audies vlulantes. Sed & in valle *Gramia* montibus hiſce ſubiacente, oberrant plurimi, quos princeps ſagarum *Melæna* in Leones aſinoſque transformaſſe dicitur; ita tamen, vt humanam illis & vocem, & faciem conceſſerit. *Melanchol. aſinina. leonina.*

Sect. 4.

OMittendum non eſt inter reliqua, quod in hac regione celeberrimum eſt, in latere niuoſi montis, & excelſſimi *Traurigiorum* & vltimi, antrum *Maninconicum*, aliis, *Antro del Pianto*. Veſtibulo quidem anguſto, & cærulea glacie concreto, intus vero, vt ex ſono licet coniectari, tractu valde ſpatioſo. A limine pendent ſtiriæ grandiores, quę velut dentes totidem in horridiſſimis ſpeluncę faucibus videntur induruiſſe: Hîc fama eſt raptas melancholicorum animas, intenſiſsimo frigore torque-

ri:

ri: Quiſquis oti appropinquauerit introſpecturus (quod vix quiſquam prudens facit) humi ſternitur exanimis, ibique cadaueroſum corpus redimis, ibique cadaueroſum corpus redimę cruciatiſsimę præſtolatur: ſed qui autem admouerit terrę vel aliquantulum remotiori, quæ ſuſpiria, & ſiue catenarum ſiue ſtiriarum decidentium clangorem inaudire ſibi videbitur? At qui in aliquâ montis huiuſce parte ſomniauerit (quod ego audaculus homo expertus ſum) Deus bone, quales Chimæras, & Tragelaphos, Centauroſque & mille ſtupendas monſtrorũ formas non ſine horrore quodam conſpiciet!

CAP. 5.

Orgilia; alter Ducatus Aſperæ Moroniæ.

Terra ſtult. Cholericorũ.

VIcina huic *Orgilia* eſt; terra arida, arenoſa, ſterilis; quæ gentem producit iracundam, furioſam, rabidam, ſtaturâ cæteris minorem, pallidâ

lidi facie, crine rubro, oculis ſcintil-lantibus, tremente labio, incerto greſ-ſu, ſed plerunq; concitato. Huic præ-eſt *Dux de Courroux*, tyrãnorũ omniũ & exemplar, & Coryphæus; Mirabi-tur, nec credet Lector narranti quid ille iubeat, quid agat, quamque impe-tuosè, quò redigat ſuos, quomodo plectat. Celebris ille quondam Ruſſo-rum tyrannus mitis homo ac manſu-etus præ iſto mihi viſus; & qui primo-rum Cęſarum, imo & Patagonũ cru-oris ſitientiſſimus. Quin & iſtic for-ſan hæſitabit incredulus rerum inda-gator, explorator terrarum, neq; (cum cæli ingenio ſoleant incolarũ mores conformari) ſibi ſinet perſuaderi, re-gionem hãc polarẽ pro loci ſitu intẽ-ſiſsimè frigidã, tam plus ſatis calidæ ac cholericæ prolis matrem vnquã exti-tiſſe. At nouimus, ſat benè philoſophi, eo veriſimilius hoc ex ἀντιπεριστάσεως poſſe fieri, quô cælum frigidius; neque illud quiſquam ſtupere poterit, qui nouerit Africã regionum torridiſsimã gelidiſſ. ſerpentes generare, & in fornacibus

Cypriis

Mercurial. Var. lect. Georg. Agric. lib. de ſubterraneis. Non naturalis bilis quæ, duplex eſt; λεκιθώδης, πρασοειδής, ἰώδης, ὑαλώδης, quæ colore glaſtũ imitatur

Cypriis vulgo creari muſcas, quæ ſuâ frigiditate ignem extinguant. E media regione aëris fulgura torqueri ac tonitrua; hanc denique terrę molem ex igne ſubterraneo; aucto quidem ex ambientis corporis frigiditate quaſſari hàc illàc, penituſque commoueri. Nunc ergo ſuffragante philoſophiâ fidem & ſpero mihi, & arrogo. Vbi quatuor præcipuæ ſunt prouinciæ iſtius partes, *Lecithia*, *Praſinia*, *Iodia*, *Glaſtia*: ſingulis & habitus & color ſuus eſt; *Lecithenſes*, pallido & cinericio; *Praſinenſes* viridi; *Glaſtij* liuido & cæruleo; *Iodij* rubicundo colore & tincti incedunt & amicti. Nemo horum prodit vnquam non onuſtus armis; vt cui veſtis parum fortaſſe ſuppetat, nullum tamen armaturæ genus ſit defuturum: idem homo non maximus quaſi conductitius Martis baiulus, dextro quidem humero bombardam, ſiniſtro fuſtem, ex altero latere gladium, pugionem ex altero, arcum pharetramque à tergo geſtat qua-

quaquà proficiſcitur: quiſquis obuiam venit eunti, ni procul cedat viâ, ad pugnam ſe paret, vel ad mortem neceſſe eſt: Rarum iter eſt ſine vulnere, aut cæde: & quem ſemel interfecerit quis, voraciſſimè dilaniat: veſcuntur enim crudâ carne ſemper, ſæpius humanâ, quã inter dapes maxime opiparas numerant, epotoque cruore madefaciunt. Leges ibi nullæ; vi & armis omnia decernuntur: Iniuriam paſſus aut vlciſcitur, aut ſuccumbit; vnicum hoc valet petitum ex antiquo iure, *Vince & Fruere*.

Duello licet vel vindictam petere, vel ſuum repetere, vel rapere alienum; quod ſi plures concurrerint, miſcuerintque lites, qui ſuperuenerint, fiſco addicuntur, id ſcilicet à duce decretum eſt aſtutius, vt & coniurationum ſemina opportunè præcaueret; & ſub hoc prætextu menſæ ſuæ honeſtius fercula procuraret. Sedes Ducalis *Tarocchiũ* eſt, vrbs ingens, ſed lignea tota, quam nec ex a-

* *Garzonius Diſcurſ.* 13. Fatuos furibundos, *vocat* Da Tarocco: *hinc nomen illud.*

lia materia ſtrui ſinet tyrannus, ne non ſatis commodè poſſit (vbi ciues deliquerint) pro ſuo arbitrio incendi. Nemo hîc habitat præter fabros ferrarios, carnifices, Lanios; in quorum officinis propendent pernæ humanæ, non ſecus ac apud nos ſuillæ aut vitulinæ. Hanc lambit *Zornus fluuius* rapidiſſimus, quem aiunt hyeme mediâ pro more fontium incaleſcere, & halitus edere maleolentes: Iuxtà, Tyranni aula eſt ardua quidem & excelſa, monti prealto ſuperædificata, quem ipſi *Caluernium* vocant, feruntque ex cranijs humanis congeſtum ad hoc tandem faſtigium creuiſſe; lateritio illa tamen & alto muro circundata: viuit enim ille ſemper dubius ſuorum fidei, mauultque ſuis ferratis portis quam ipſorum amori & obſeruantiæ confidere. Stipatum hunc ferunt decem millibus carnificum, qui omnes huius & iræ inſeruiunt, & palato. Si quis peregrinus rerum igna-

ignarus huc fortassis appulerit, statim res fisci est, apponiturque Duci cœnæ caput; quo genere non minus delectatur ille, quam nostri quâlibet aue rarâ, vel pisce; nec minus studiose carnificum opera hanc sibi prædam disquirit, quam Vitellius olim Phœnicoptêrum linguas, & lactes murænarum: Æthiopes illi turdorum loci, nostri vero coturnicum: agitur tamen cum illis benignius qui tantum animi gratiâ palatique, nec ob crimen aliquod commissum, trucidantur: Non secus enim ac cum Eurydice Olympias egisse fertur, dat illis optionem εὔνους σφάκτης potestatemque quodcunque mauelint mortis genus eligendi, ferróne perire malint, an capistro. *Sueton. Vitell.* *Diodorus Sicul.*

Huius in Palatio nihil tam celebre est quam Sacellum Inquisitorium, ipsis *Sancta Carniceria*; ædes sacra Furijs ac dijs infernalibus; quorum omnium statuæ è Gagate & Coralio horribili

figurâ sculptæ, & visuntur, & adorantur.

Hic omnia cernes & cruciatuum genera, & mortium; Centum patibula, nec pauciores rotas Ixioneas, secures, gladios, furcas, funes, fustes & semesas ærugine Bombardas; vt satis constet istis (priusquam vel Europæis vel Chinensib.) machinæ huius lethalis vsum innotuisse. Mille hîc fumant altaria, igne perenni, in quibus indies litatur Inferis, & Duci: Animis enim Furias, cadaueribus vero Tyranni ingluuiem quotidianis Hecatombis placare student; cruoris quod superest arte quadam suâ rarefactum, ne tanto tempore congelascat, dolijs quibusdam, instar vini Massici Falernive, Duci post multos annos propinandum, asseruatur. Fons Saniosus, *Di Marza*, per mediam currit Libitinam, alluitque foedatum sanguine pauimentum.

Incolæ semper ferè cursitant in via, semper anhelant, sudantq; : Duo hîc

hîc miraberis Lector. Neminem videbis non aut mancum, aut mutilum; inter quos ille demum formæ palmã obtinet, cui facies maximè fuerit cicatricosa: senem hîc videbis neminem; vix enim cuiquam contigit horum ad mediam vsq; hominis ætatem superesse.

In mediâ ferè regione Palus est *Coledochia*, non minor profectò illâ Mæotide, nec ignobilior; cuius aqua colore flaua est, sapore amarissima; Exundat ista sæpius, sed incertis temporibus, riparumque oblita per magnam Orgiliæ partem furibunda vagatur: quantumque soli tangit vndarum profluuio (quæ sulphurea illi natura est) non secus ac deuius Phaëthontis currus comburit; Iam tum vasa sibi implent accolæ; credentes hoc liquore crebrius hausto acui sibi animum, & ad quiduis audendum concitari: Sed caue fallaris Lector; hæc ego auditione accepi solâ, non ausus intueri coràm; memini quid Gallus ille olim toties mihi à nobi-

Hoc nomen est vesiculæ bilis receptaculo.

 lissimo.

lissimo, ingeniosissimo Baconio inculcatum, *Il faut menager la vie*: Aspera nimis erat hęc Moronia, quam vt me ferret hospitem; Mansi ego saluâ & bene curatâ cute Pazziuillæ; satius mihi ratus in hoc negotio, credere quàm experiri.

CAP. 6.

Moronia Fatua.

NVlla Moronię pars tam antiqua, vel tam numerosa est quam hęc, quæ *Fatua* vulgo nuncupatur, cuius incolæ Aborigines se *Moronos* venditant: hęc itaq; non aliter regionũ mater audit, quam vrbium Pazziuilla, ac proinde in medio quasi tam lepidi corporis vmbilicus locum habet. Nã ab Austro *Aspera Moronia*, ab Oriẽte *Mobilis*, ab Occidente *Pia*, à Septẽtrione *Felix* hanc mediam cingit quaqua versum: Pars Australior *Scioccia*, magis ignaua est, ac pituitosa; illa quæ Aquilonem respicit multo & operosior, & rerum agendarum peritior.

tior. Ni testis oculatus fuissem morũ factorumq; stupidissimæ gentis, non credidissem herclè naturã tam brutis animalculis rationem, diuinissimum munus indulsisse. Omnes .n. illa in parte quæ Maninconicam Moroniã attingit, more quadrupedũ incedunt proni, nec (quæ illis mira simplicitas) aliud genus ingressus cognouerunt. Ne tuguriolum hîc vllum cernes, partim quod ipsi domũculas sibi parare nesciant, partim vero quod ab alio structas ingredi non ausint, ne tecti ruentis mole supprimantur. Multi hîc quotannis præ mera inedia ac frigore moriuntur; quippe qui nec cibum coquere, nec vestem concinnare, nec sternere lectum, imo ne congruè quidem eloqui norint: Nemo parentem suum nouit, aut filium, aut vxorem; nemo redeundi viam quâ prius egressus est, nemo vrsum ab oue, leonem à catello distinguit: Imo sunt qui ignorant quâ tandem via cibum sibi paratum stomacho ingererent, per naresve

an per aures, aut ſi quod aliud minus aptum foramen. Denique; nec enim hîc libet immorari; finge tibi quoduis Arcadicum pecus humanâ donatum ſpecie, habes germanum *Scioccia* indigenam.

Sect. 2. *Baueria.*

Terra Nugonum. PArs reliqua *Baueria* ingenioſior eſt digniorq; ,& viatoris pedibus & oculis faſtidioſi Lectoris: Populus enim ſagaciſſimus ſibi viſus, rerum omnium cauſas ſubtilius indagatur, nec niſi altius petitis rationum momentis acquieſcit. Ab incunabulis monoculi ſunt omnes; quippe ſtatim à partu oculus alter velut ſuperfluus eruitur: quod clauſâ ſemper alterâ palpebrarum, & diſtinctius cernamus & intentius: pars nuda incedit, vt induendi & exuendi parcant labori ſimul & tempori; pars tecta ſibi parat, ſed abſque ſepto vel pariete, vt ædes eo magis ſint perſpirabiles, ac proinde ſalubriores: Pars nidos ſibi ſtruunt auicularum more altiſſimos, vt cœlo ſint viciniores; Omnes

&

& opinionum & operum singularitatem quidam mirè sectantur: Horum quidam auram captantes popularem, vix profectò credenda moliuntur: nam quosdam videbis capite incedentes ac brachiis; alios aliis plumisque cerâ iunctis instructos audaci volatu, alites, Dædaleo more, imitaturos, vt *Calain* & *Zethen* Argonautarum socios ab inferis putares surrexisse.

Alios vt Thessali quidam Veneti solent, prodigia naturæ artisque, vnguenti, aut aquę, aut machinæ alicuius stupendos effectus hianti popello gloriosius ostentantes: Alios denique arte pol bene lucrosâ è vilissimo metallorum, aurum educentes: Rideres profectò horum operosam stultitiã, spem toties elusam, toties redintegratam: Ex istis quosdam audio adiisse pridem oraculum de tam dubio difficilimi negotii euentu sciscitaturos, quibus illico Pythius, *Trauaillez*; discedunt alacri animo consultores, sibique iam annuisse deum gloriantur;

Mountebanks.

Recitat decantatum a plebe rhythmum Libauius, in hanc sententiam.

Alchymia est ars sine arte; Cuius scire est pars cum parte; Medium est strenuè mentiri; Finis mendicatum ire.

gloriantur; perduntque iterum ac denuo repetitam operam, & cum opera facultates, nec intelligunt se tēpestiuè à præscio numine admonitos, vt Vulcaniâ hac fraude iam sero spretâ, marræ insudarent ac ligoni.

Sect. 3.

Vrbes Moron. Fatuæ scilicet. Baueriæ: Metrop. Pazzinilla.

PRima hîc omnium occurrebat mihi *Duricoria*, vrbs non contemnenda, quæ tamen nihil habet quod moretur viatorem: huic proxima* *Pratensis Villa*, Senatorum prudentiâ nobilis; qui non ita pridem cælo nimboso pluuioq;, de arcendo imbre cōsilium inierunt; Alius pulsandas monet vrbis totius campanulas: Alius, (quod Italæ mulieres solent vt ingruentem auertant tempestatē) diri odoris pabula sub dio cōburenda: Tandē grauissimus huius ordinis surrexit; suasitq;, vt quicquid in se nubes complecterentur aquę, destillare sinerent; nec dubitare se quin hoc pacto pluuia

*Villa & Historia Italis bene nota. Moresin. de orig. Relig. Pap.

uia ſit tandem ſua ſponte ceſſatura: ſed vrbium omnium domina Pazziuilla eſt; ſita quidem partim in planitie vliginoſa, & paluſtri, partim vero in montis editioris latere; ita vt pars vtraq; aquilonari vicorũ deſcenſu continuetur; procul ab omni nemore, ac fluuio; Montoſa pars valli niuem ſuppeditat, vallis monti aquam in puteis ſtagniſq; diutius reſeruatam. Portas habet ſedecim, quas eo conſilio ſtruxiſſe aiunt fundatores, vt quadruplo ditiorem aliis haberẽt ciuitatẽ. Formâ non rotundâ, non ouali, vt vrbes aliæ; ſed mediâ inter cylindricam, & inuerſam pyramidalem; planè ad effigiem humani corporis compoſita: Nemo hanc formam mirabitur ilicet, qui nouerit Belgium Leoni, Peloponeſum platani folio, Italiam tibiæ mortui hominis, corio bubulo Hiſpaniam, vtramque peninſulam orbis Atlantici piſcium pulmonibus, Aſiam crocodili pelli aſſimilata: vt ſimul ac iſtã videris, Coloſſum aliquem humi ſtratũ, vel Prometeum

Caucaſo

Caucaſo illigatum, te à longe putares conſpicari. In ipſo montis vertice forum collocatur; quippe quod caput vrbis eſt, ſenſumque & vitam reliquis adminiſtrat; quæ res quantum laboris faceſſat baiulis; dum ſupellectilem quamcunque, præſertim dolia maiuſcula, vino vel ceruiſiâ plena contra decliue collis dorſum impellunt, coniectare Lector, & ride: videreris tibi centum videre Siſyphos, vano niſu ſaxum prouoluentes; qui fortaſsis vbi ad vmbilicum vſque montis, magno conatu anheli ſudanteſque aſcenderint; alterius dolii decurrentis impetuoſiſsimo concurſu, non ſine periculo repelluntur. Hîc habitant grauiſsimi ac honoratiſsimi ſenatores, qui hinc velut è ſpecula totam vrbem commodiſsime poſſunt intueri: Ceruix huic adiuncta eſt viculus breuis & anguſtus, Lictorum ſedes & Bedellorum: Inſtar ſcapularum, brachiorum, ac manuum, ſunt vtrinque vici duo, quos occupant artifices pauci quidem illi, nec nimi-

nimium periti. Pro trunco huius vrbici corporis platea latior paulo & excelſior, hoſpitiis deſtinata, quæ ad lumbos vſque porrigitur: Etiam ipſa pars quâ ſedemus, pulchrè videtur referri depreſsiore montis loco, vbi cum planitie paulatim coniungitur. Lenones hîc habitant, lupæque, & quotquot vrbi mundandę dant operam, cloacarii: Crura & pedes binos ad mediam vallem protenſos baiuli ſortiuntur, ac viatores: Ædes ad vnã omnes carent fundamento; quippe aiunt ſe malle lapides effodere, quam ſepelire: Ædificia ſibi ſtruunt excelſiſsima Senatores, vt quô cælum propius attigerint, eo magis incaleſcant, & inferiorem hanc terrę aeriſque inclementiam effugiant. Nullam non domum cernes probè pictam vtrinque; & maiorum omnium præſertim, imo & hoſpitum nominibus inſcriptam. *Muro bianco charta di matto.*

Sect. 4. *Senatus Pazzinillanus.*

ME illic agente, conſilium ceperunt Senatores, quibus potiſsimum

mum modis ad vrbis siue dignitatem, siue amœnitatem, seu denique securitatem fieri posset accessio: Alius aliud suasit, pro sua quisque facultate, & prudentia: Primus quidem mare illuc per multa milliaria, perque medios montes ciuiũ industriâ deducendum: cuius proximitate vrbes alias mirũ in modum ditatas ipse animaduertisset. Surgit alter, ac moros à fronte renuit, neque fidendum ait tam fero voracique elemento: cuius perfidis fluctib. multæ præclaræ ciuitates absorptæ fuissent. Alius ergo miros suadet aquæductus, ab imâ valle per tubulos quosdam petendos; quod non dubitat facilè posse fieri, cum aquam sæpius viderit sponte sua è puteis ebulliisse; seque, quod nihil habuerit quo in spatium angustius coarctaretur per totam planitiem diffudisse: quodque è contra cum pluuialis aqua de summo monte descendat, vnda vndam propellere soleat & præcipitare; idem proculdubio factura sit ascendendo. Alius monte

nouo

nouó aliquanto altiore cingi vrbem mauult, ciuium manibus è ſubiacente valle eruendo; cuius quidem conſilii quadripartitam rationem attulit. Primò, ne totum orbem teſtem haberent Pazziuillani, quid in vrbe, præſertim à ſenatoribus, geratur; dein vrbis & muniendæ causâ & augendæ; ac denique propulſandi frigoris: quo facto, pontem vult è ſolida firmâque materiâ altiſsimum exſtrui, qui à prioris montis cacumine ad alterum vſque porrectus, & ambulationibus inſeruiret, & vecturæ. Exſurgit alius ac ſubridens, rogat quomodo tandem vallis montem poſsit parturire; ac præterea vt hoc poſſe fieri concederetur, pontes maximè omnium patere periculis; nam ſi tantillum laberetur iumentum vel viator, ne ſalus ipſa ſeruare illum poſsit, quin extemplo pereat neceſſum ſit; plerunque etiam (quod peius eſt) non ſine brachio aut crure miſerè confracto: Malle ſe aliquid conſulere quod

plu-

plurimum secum ferat dignitatis, nihil periculi, nec multum laboris: Quocirca si beneuoli ciues sibi monitori auscultarent, id sibi longè optimum videri, vt vnaquæque domus pro mole suâ pyramidem sibi altiorem erigeret, cuius apici summo gallus æneus argenteusve, aureâ cristâ insignis, quauis aurâ versatilis insideret; in vnaquaque pyramide horologium collocaret; singulis horologiis campanulam adiungeret; nec dici posse, quam elegans ac iucundum spectaculum, tam frequens excelsarum pyramidum series aduentantib. peregrinis videretur, quámque per horas aurem deliniret tot tintinnabulorum iugiter sonantium harmonia: Acclamatum est vno statim ore tam commodæ, facili, graui petitęque altius sententię; vt iam deinceps hospes quisquis, mea sequutus vestigia, illô fueris in posterum peregrinatus, vrbem sis longe elegantiorem cultioremque inuiturus.

Sect. 5. *Spesius tractus.*

SPesius tractus huic adiacet olim ditissimus; in quo nil celebre vidi, præter *Saltum Actæonium*, *Cubæam*, vrbem octangularem, & *Milanam*: Incolę bonorum certè omnes profusissimi sunt, viasq; excogitant quicquid habent ingeniosius prodigendi; quidam enim cani venatico, alij vero accipitri, aut miluo; alij cubo eburneo chartæue pictæ ampla insumunt patrimonia; imo vbi sola vestis suppetit, hanc vel hastæ subjiciunt, vel deponunt collybistæ, vt habeant quo voluptatem suam instructius insequantur. Sed regio hæc num ad *Fatuam Moroniam*, an *Felicem* pertineat, mihi quidem incertum est. Penes quoscunq; fuerit olim, stat mihi ante hunc diem veteres migrasse colonos; & si quos hæc regio iurisperitos aluerit, vel fœneratores, iurârim terram sanè pulchram & fœcundam, istos diu abhinc nouos dominos salutasse. Vbi nihil superest, vel quadris victitant alienis, vel de publico forsan aluntur. Celebre

Terra st..lt. Prodigorum.

Tria præcipua prodigalitatis subiecta, Canis, Alea, Accipiter.

hîc est *Azotium promontorium*, Asylum miseris debitoribus; quò confugiunt quicunq; foro infeliciter cesserint; nouimus & vbi qui soluendo sunt satis illuserint istic mœstis creditorib. qui si forte fugientem huc fuerint prosequuti, & ab ara retraxerint inuitum, rei iam læsę religionis, à summa quidem arce præcipitantur; Hîc parentes etiam superstites, nostris (vt videtur) indulgentiores, filijs vix dum adultis integrum demandãt patrimonium; & moribundi vxoribus plerique rem totam familiarem, agros, supellectilem, neglectâ prole, legare solent: quòd si illæ vitam priores excesserint, tantum insumunt funeri, quantum filię elocandæ inseruiret.

Moresin, Sc. in lib. de Orig. rel. Pap. hoc idem de Britannis.

Sect. 6. *Lisonica gens.*

Terra adulatorum.

PRo vestibulo Felicis Moroniæ sedet *gens Lisonica*; omnium quas vidi prodigiosissima; bifrons, bilinguis; ex antica parte simiam, posticâ canem referens; vt ex homine, cane, simiâ tota composita videatur: Hîc fidem mihi faciet grauis author *Munsterus*,

ſterus, qui ex altera ſaltem parte Indos quoſdam hac formâ deſcripſit: Nata quidem ad ſeruiendum : pars maxima ſe generoſioribus vicinæ gẽtis volentes vendunt aut emancipant: Etſi vero tam ſtupidi ſint, vt nihil ipſi poſſint laude dignum excogitare, optimè tamen norunt quicquid vſquam viderint imitari : nec quid aut induunt, aut agunt, aut loquuntur, cuius exemplar ſibi aliquod non propoſuerint ; me illic agente claudicabant altero pede omnes, & inter incedendum vſque ſcreabant ; eò quod præfectus Liſoniæ *Ciniſlonius*, crus ſibi fregiſſet pridem, & catarrho diuturniore laboraſſet. Horum pleriq; tonſores, ſartores, pararij, vel denique lenones ſunt; ſunt quidam vt aiunt, inter hos & aulici, habitu non contemnendi : nec quis profecto Hiſpanorum mimus eſt, præ iſtis Liſonicis. Alloquere & intuere quempiam; Is incuruato prius genu & exoſculatâ dextrâ, vltimam clauſulæ vocem reduplicat, vultúque

O imitatores, ſeruum pecus.

renidens, quicquid tibi gratum fore ſiretur, blandè regerit; non tamen ſine immenſa titulorum congerie: oſculo dein altero claudens ſibi labia, pendet ab oculis tuis, anxius vt tibi reſponſum attiſerit. Tu modò iſtis annue, & perge fari; quicquid dixeris, velut oraculum datum diuinitus in tabellas refert, cœlum ſuſpicit, téque pronus veneratur. Deum non agnoſcunt iſti præter illum, cui ſe addixerint in ſeruitutem; hunc aris, geniculationibus, precibus colunt ſupplices: Hæc omnia altero quidem ore fiunt: ſed nullum vnquam ex hoc ore verbum egreditur, quod non interea altero (canino ſcilicet) clanculum retractetur: Hoc in tractu offert ſe prima omnium *Loueri-um*, vrbs alta & ſpectabilis, ſed tam parum ſolidè conſtructa, vt ſperare nequeat diuturnitatem: Bugio flumine & ditata plerunq; & aliquando etiam ſubmerſa: & vicina huic *Babillarda*, villa ſtridula, cuius incolæ nunquam tacent: Aſſurgunt hinc mon-

montes, seque ipsi exuperant vsq; ad *Chatouillam*, pagum sanè inclytum, cuius incolæ nunquam non rident: coniungitur huic amœnissima *Piacentiæ planities*, quæ demum in *Pipuliam* desinit paludem: illa rursus in *Verguensam* infame oppidum; quo exulant malefici omnes, & quos vocant, *Medrosi*.

CAP. 7.
Moronia Felix.

MOronia verè Felix, siue amœnitatem siue opulentiam spectes, Australiorum regionum facilè principatum obtinet; quod si quantum præ se fert diuitiarum, tantum reuerâ possideret, vereor ne huic Aquilonari etiam orbi palmam præriperet; sed istis mos est, & quæ non habent simulare, quæque habent ostentare gloriosius: E longâ & latâ montium serie, planities continua fit per milliaria Germanica 60. protensa, quæ situm præbet Felici Moroniæ longe

Terra Thrasonũ; vel, stultitiæ gloriosæ.

longe quidem iucundissimum; cuius imis pedibus oberrat *le-Sain* flumen spectatissimum, & ferè totam cingit. In decliui fronte collis tam pulchrè continui, facilè concipiet Lector, quanta cum amœnitate spargantur vrbeculę; ex alterâ parte vallem despicientes florentissimam, riuo certè perquam elegante pererratam; ex altera ęquabili pascuorum agrorumq; tractu satis ædepol spatioso septæ commodissimè: Vrbes hîc non tam frequentes, quàm altæ nitidæque, fabricâ tamen valde tenui; & quicquid externo splendore pollicentur, intrinsecus nimium sordidæ: Hîc quâ parte Rodomantadij colles inæquale dorsum viatoribus calcandũ præbent, *Vantarole* vrbs est, quę & *Salacona* dicta est; superba ædificiis, sed ad mendicitatẽ indiga: vicina huic *Menosprecia*, lutosa mehercle villa, cui nomen merito cõcesserit illa Parisiorum. Ab hac non multũ distat rupes altissima, & notissima *Derrumbiada*, non multum absimilis Peccanæ illi apud

Cic. ep. ad M. Fab. Gallum.

The Torre.

apud Anglos, cuius pars ſumma ſolo æquabili cõtinuatur; deſcenſu tamen adeo recto ac præcipiti, vt ſi ab alto deſpicias, læuis ſaxorum ſuperficies turris editiſſimæ, humanâque operâ politæ latus referre videatur: Multis funeribus funeſta rupes: vt non plures crediderim è ſaxo Tarpeio cecidiſſe. Alteram orbiculi huius Moronici partem occupat *Antoia* vrbs, incendiis ita nimis obnoxia, vt ne vetus Roma tam ſępe flagrauerit: quod partim ex ciuium negligentiâ, partim ex ædium oleoſa materia euenire credibile eſt; & vicina huic *Putaniũ*, quam alii *Villam Vitioſam* appellant, è ſilice cæmentóq; duriſſimo ſtructa: Dein propè ditionis Vcalegonicę fines, offerunt ſe latiſſimi *Sin-obræ campi*, vbi populus nunquam non feriatur, & in laborantes quoſq; ſeuerius animaduertit: cuius pręcipuę vrbes *Iugaria*, & *Riſagliũ*; quarũ ex orientali latere vbi *le-Sain* cũ Oiſiuio flumine vndas cõmiſcet, *Saltuares* illas *inſulas* (olim, vti videtur, Plinio cognitas) cõſpeximus; ἀεργοῖς αἰεὶ ἑορτή. Ησίοδ.

quæ in ſymphoniæ cantu, ad ictus modulantium pedum moueri perhibentur. Plin. l. 2, 95.

Sect. 2. *Mores Populi.*

NEmo hîc non ſe nobilem gloriatur; ſtatuas atauorum, & inſignia nec non immenſam proſapiæ ſuę ſeriem, etiam ab annis ante orbē conditum 10000 (cum illis apud Diodorum Siculum) deriuatā oſtentans. Vidi iſtic pręlongas quorundam porticus, cognationis ſtirpíſq; ſuę rectis, obliquis, trāſuerſis lineolis depictas, quorum tamē auos vicinia ſartores, carbonarios, equiſones pridē agnouerit. Nec quis nobilium eſt quos *Scogidos* appellant; quin prędia etiam habeat ſuburbana, colonis quibuſdam ;*Vellacos* vocant, vulgo elocata; ſeruis vero plerīq; *Liſonicis* vtuntur: Victu & prætenui & viliſſimo contēti ſunt ipſi *Sennaladÿ*, nobilū generoſiſſimi: Sunt tamen ex his, qui ſemel in anno ſub finē forte Decemb. conuiuia quidem agitant ſplendidiſſima, magno cum apparatu, & hoſpitum numero,

Vel *Eſcogidos*, Hiſp.

numero, & ferculorum; vt vni huic festo reditus fere omnes insumere necesse sit; deinceps vero, quod superest, ita genium defrudent, vt penè merâ se fame enecent. Sed pars maxima ventrem contemnens eique quantumvis obstrepenti aurem obturans, quicquid vspiam succurrit vestium, precio deterit; ita tamen vt pudeat esuriem fateri palam, quam vt honestè dissimulent, & saturitatem contrà mentiantur, quoquò ambulant à prandio, mundare sibi fauces mantili, calamoque dentes exonerare carnis non visæ pridem reliquiis, assolent. Horum cuiuis non arca, non fundus tantum valet, quantum gladius & quod gerit, amiculum: Non desunt ex istis qui centum pluresve *Mangeguadagnos* (ij serui sunt) alunt vestiuntque; quicquid habent tamen, vt Plautinus ille, cum mutuo non possent, sumpserunt fœnore; vestesque suas à parario conduxerunt in diem. Vidi, & qui stabulum sibi struxerit verè regiũ, è longè conquisitis lapidibus columnis

Sic Itali suos ingeniosos: Angl. voce *Eategaynes.*

nis marmoreis, multoque ebore concinnatum; ipse vero interea tuguriolum humile, angustum, cespititium habitarit. Nomina sibi longissima fingunt, quibus gentis, loci, stirpis, cognationis gaudent aggerere; sed & titulos omnes non vno spiritu contentos, de compositione frequenti cõcumulant. Plumæ hic præsertim longiores, quas *struzzolias* vocant, non minoris fiunt quam pelles ab hodiernis Moscouitis: Aliqui præterea campanulas argenteas, calcaneis appendunt, quæ ad singula vestigia clarè resonantes, oculos ad se vocant prętereuntium, auresque demulcent.

Pauci illi qui generis ignobilitatẽ non possunt diffiteri, excelso tamen animo sunt, & altissima sapiunt: memini in vestibulo cuiusdam inscriptũ legisse:

In aditu montis Fesulani in conclaui quodam scriptum Politiani manu.

* *Misero quello chi di persona vile,*
Nasce di cor magnanimo & gentile.

Vnum inter reliqua stupebam istic, nec immerito; incolarum plerosq; nõ pane, non cibo, sed fumo herbæ non benè

Tabacc.

benè olentis, nec hercle salutaris, victitare; quem ore quidē excipiunt, naribus egerunt; vt ex istis tot interim caminos facere videantur: Morem hunc nescio hercle num ab Indis Moroni, an Indi ab istis didicerint. Fertur enim nobilem quendam ingeniosum, sed nequam *Topia Waralladorem*, sumi pessimi originem ab Indico quodam Dæmone petiisse; sunt tamen qui Indos quosdam *Torrida-Zonios* authores fuisse putant tam clari suffitus, vt intus etiam nigrescerent: perplacuit his scilicet suus color, nec æquum videbatur, vt eiusdem corporis interior pars ab extimâ, colore variaret: id scio, dum nares implentur, exhauriri loculos; & plurima hinc generosiorum patrimonia in fumos exhalasse, & è domini sui naso turpiter euolasse: dumque fumant altius eleuatæ nares, culinas planissimè refrixisse.

In singulis vrbib. Antoia præsertim & Putanio, alternæ domus siue pueris, siue * fœminis meritoriis destinantur,

* *Scorta Romæ Iulium nummum soluunt Pontifici; exhinc census illius annuus excedit 40000 Ducatos. Paul. 3. in Tabellis suis habuit Meretrices 45000.*

ſtinantur, & annuum probatiſsimæ artis precium profectò ſoluunt: Cum his luditur honeſtè; nec quem pudet notiſsimum populo proſtibulum vel in foro, imo ne vxore quidem conſciâ, ſalutare immodeſtius: ſũt & qui miſeras vxorculas officioſiſsimè ſuis ſcortis famulari cogunt.

Sect. 2.

Moroniæ Fel. Paradiſus.

NIhil habet vlla Moroniæ pars, fortaſſe nec noſter orbis tam nobile, tam pulchrum, quam Felicis Moroniæ Paradiſum: mirandum herclè opus, & cuius vnius aſpectus tanti itineris & tædium ſatis leuarit, & ſumptus abundè compenſarit. Perſtringit à longe oculos mons rutilus, totuſque (ſic enim vel eſt, vel, quod tantundem valet, videtur) aureus: Aggeſtus olim opere (vti ferunt) Chymiſtico, Qui tamen ſi lubet ferro metalli robur experiri, in puluerem illico euaneſcit; ſi flammâ, in fumum: Cuius in faſtigio, caſtrum ſplendet Cryſtallinum, arte non huma-

humanâ (sicut existimant accolæ) concretum: Etenim ferunt Fortunam è cælo quondam, deorumque numero exterminatam, hanc sibi sedem, terrei ad instar cœli posuisse: hîc bonum numen beare mortales auxilio, presentiaque; tamque largâ manu profundere inexhaustas munificentiæ opes, vt quicquid demum credulâ saltem mente quis bonus petierit, satque diu expectarit, non possit non aliquando impetrare. Cōuolant huc ex omnibus terræ plagis nullius non ætatis sexus, conditionis homines, ex pia tamen Moronia frequentissimi: nec quis fere est in toto hoc orbe adeo vel impotens, vel eximius, quin aliquando montem hunc & conspexerit, & vbi licuit, ascenderit. *Madonna Lauretta*, & diuus *Compostellius*, & *Parathalassia* illa nostra Desiderii frigent mehercle præ hoc numine: strati iacent in valle innumeri clientes, non secus ac globuli candidiores obducunt semitas, vbi grandinauerit; Nutum Bonæ Deę reli-

Fortuna stultorum dea, vetus illud, Fauet fatuis

Semel insaniuimus omnes

Erasm. Do. Walsingamia.

Sonus Italorum, quum D. Mariæ statua retegitur.

religiosè præstolati: Nec fas cuiquam audaci pede sacrum collem premere, donec albo vexillo à Sacerdotibus Castellanis extenso, otium ac voluntatem suam diua significauerit; Tum clamitant vnà omnes rauco stridore cœlũ implẽtes, MADONNA SCOOPERTA, ruuntque vniuersi, viæque ac portæ angustias frustra queritantur. Dumque nimium festinant, alter alteri viam obstruit; nec dici potest quantæ hinc rixæ sæpius oriantur, imo & pugnæ parum aliquando siccæ: nam præire volunt omnes, nemo cedere meliori: premunt adstantes, præcedentibus inuident, remotioribus illudunt: Vidi istic laterum fortalsis infirmiorũ quosdam, qui in hac valle penè senuerint; quibus nec adhuc datur ingrediendi licentia. Quid rei agant hi omnes rogitas, Lector, & miraris. Certè conuocauit omnes habendi cupiditas, retinuit spes: nempe vota facturos quosque vt Diuæ beneficio exoptato tandem bono potiri liceat. Notaui hîc aliũ negatos precaturum amores,

res, aliũ pacem modo domesticã, aliũ honores, diuitias alium; Hîc patrui nimis iam longæui funus, ille post tres olim vices munus vacaturum rogat. Sedebat hîc prope portã supercilioſus quidã rerum Dominus, nouissimę proximã, vti ferunt, monarchiã petiturus: Heîc deformes quædam virgũculæ, formæ gratiam; illic anus rugosæ rediuiuam sperabant adolescentiam; hîc sterilis liberos, illic serua libertatem; omnes aliquid, singuli aliud meditabantur. Signo iam dato qui possunt dant sese in viam, montem non pedibus ilicet hoc piaculo est, sed manibus genubusque conscensuri; Medium iam montem magno cnm labore assecutos blandius excipit vnus è sacerdotibus, nomen sciscitatus & patriam; quod semel acceptum, te interim consistente, voce Stentoreâ pronunciat; partim vt socios suos ipsumq; adeo numẽ premoneat, quos qualesque sint hospites habituri, partim vt intelligat priusquã propius accessetis, cõsulto prius

numine,

numine, num sat tecum attuleris fidei & puritatis. Nam si paulo impurior ac depressior grauiore mali sarcinâ istuc concesseris, conscia satis diua rubeo te vexillo monet in cœnobiolum (loculis purgandis iuxtà positum) relegari; heìc asseruabere donec leuiore crumena, mundiore anima fueris ad reliquum itineris conficiendum comparatior. Quod si nomen fortè placuerit, plumbeo te signo satis instructum dimittit auspicatò: Tribus tamen hisce tibi in aurem solenni more prius obmurmuratis, *Spera, Crede, Expecta*; Pergis læto, alacrique animo; cumque ipsos fere palatii gradus attigeris, limen ferreum se offert: cui inscriptum·

Sannazarii carmen.

Fortunam si auidè vorare pergis,
Illam vt malè concoquas necesse est.

Huius angustissimos aditus torvus ianitor aliquandiu præcludit, qui tamen mercede facilè mitescit, aperitque tibi non tam portam, quam foramen; cui vbi tu te pronus insi-

insinuaueris multo nisu: En tibi ædes fere cælestium æmulas; auro, margaritisque quaqua vorsum renidentes, quarum externa facies nihil infra felicitatem polliceri videtur: Sacerdotum habitus, officia, ritus, templíve formam (ne nimius sim) prudens omitto. Tandem (vacat enim per aliquod tempus omnia cõtueri) accedit alter flaminum, manumque prehendit; & simul oculos, faciemque totam linteo velamine reuincit; per multas ambages occęcatum ducens hospitem, quoquò lubet; sed vti creduli homines opinantur; in templum *Bonæ Deæ*, scilicet, profanis oculis non licet Numinis maiestatem conspicari. Prouolui hîc iuberis in faciem, sacrumque pauimentum deosculari; nec mouere manum pedémve donec te Diua nominatim compellauerit; tum quicquid volueris, audacter prosari, quicquid illa iusserit satagere absque vel morâ vel diffidentia; factumque iri quantumuis arduum, quod flagitaue-

ris. Sed quæ religionis tantæ merces eſt, inquis, aut quis cultus huiúſce exitus? Ridendus herclè, quique ſplenem agitet vel non petulantem: Illuſum eſt ſingulis probè, arte quidem multiplici; ſed adhuc tam clancularià, vt licet inopes dimittantur ſinguli, malint tamen ſuam quiſque ſiue inertiam, ſiue incredulitatem, quàm fidem Numinis criminari. Facto ſemel voto (puta honorem poſtulari) illa benignè annuit: Et in primis iubet ſupplicem poſt horas aliquot *ſacram* vt appellat *potiunculam* ebibere; quâ ſordes animæ vltrà abluantur, ipſéque dignior fiat, qui exoptatam felicitatem reportet. Deinceps etiam procumbat aliquandiu, donec ipſa denuo fuerit allocuta; tum vocem obſeruet ſedulo, ac iuſſa capeſſat alacer, nec dubitet quin voti compos illico ſit euaſurus: Tantum vbi omnia ex animi ſententiâ ſucceſſerint, credat eodem in ſtatu ęternum permanſura, gratóq; animo numinis beneficẽtiam recordetur

tur. Acceptũ iam calicẽ absorbet hospes lubẽtissimè, suauissimumq; sacri liquoris gustum tacitè sibi plaudit; nesciens interea poculum reuerâ soporiferũ sibi propinari, mulso, papauere, opio, lactucis, atq; id genus herbis medicatũ; cuius haustu cõsopitus illico, non secus ac cadauer aliquod à vespillonib. hac illac in palatium asportatur; deniq; intuentiũ cachinnis exceptus diu, sistitur tandem in cubiculo, lectóque elegantissimo, ornato more regio eburneis quidẽ tabulatis, aurea cõtignatione, stragulis preciocissimis, vt ne peristromata æquè sint Cãpanica, neq; Alexãdrina belluata, cõsutaq; tapetia: in limine ministri collocãtur, ędepol cultissimi, torquib. annulisque, more aulico insigniti; expectaturi donec Endymion iste nouus (quod post triduũ plerunq; fit) euigilauerit: Qui demum expergefactus, circumspicit attonitus: Loci & formã, & precium habitusq; ministrorũ nunquã satis miratus, dum serui omnes ordine suo flexis genib. *Plautus Pseud.*

experrectũ salutant Regem, faustũq; diem apprecantur: quodq; mauelit hodie vestis genus officiosè percontantur; Tandémque afferunt infiniti penè valoris vestimenta, *Dant digitis gemmas, dant longa monilia collo*; & obsitum margaritis diadema capiti imponunt. Indusiato deniq; ac patagiato vbi prandendi tẽpus institerit, mensam dapalem ac munificã instruunt: spectaculis, ludis musicoq; concentu reliquũ diei consumunt. Quin & cœnatur adhuc apparatu magis (si fieri potest) regio; clauditur autem inscio cœna eodem ipso poculo, quo grauissimus ille sopor pridẽ inductus est; vnde bonus ille rex Ephemerus

Ouid. Metam. 10.
Plaut. Epid.

Iam simul expletus dapibus, vinoq; sepultus,

Virgil. Aen. 3.

per posticum effertur foras, habituque proprio, sed aliquantulum fœdatiore in triuio miser exponitur: vbi cum ad se redierit, rursum stupet, quis & vbi sit, fueritque pridem; ac reuoluens animo nuperam, modóque amissam beatitudinem, eiulat miserè, semet incusans siue inertiæ,

quòd

quòd Diuæ tam præſentis vocem (prout in mandatis habuiſſe meminit) ſecundò non auſcultauerit; vel ingratitudinis, quod tam inopinâ dignitate nimis elatus, donantis munificentiam neglexerit: Cedit ergo lachrymans, quiritanſque, & id vnum in ore habet animóq;, *Fuimus Troës*; hortatur reliquos, vt pergant, ſeque præbeant diuæ morigeros, omnium ſe mortalium fuiſſe pridem feliciſſimum, ſuâ ſolius culpâ excidiſſe: vnde alii auſpicatiora ſibi omnia pollicentes magis adhuc proritantur.

CAP. 8.

Pia Moronia.

Terra ſtult. ſuperſtitioſorum.

Quotquot religioſe inſaniunt, vel ſuperſtitione laborant, vel novis ac hæreticis opinionibus: Hinc Morpia duo comitatus.

AB Occidente Moroniam Felicem ac Fatuam claudit Pia; regio quidem ſuopte ingenio ſatis ferax, ac elegans; maximè tamẽ ſquallens incuriâ dominorum; Nam vbi duas in partes tribui ſolet, (*Credulium* & *Doxiam*, Priorem longeq; am-

pliorem qui colunt, ita toti ritus quosdā putidos ac ridiculos sapiunt, vt suorum omnium curam abiicere, Deo dignum opus existiment. Villæ hîc & optimæ & frequentissimæ sunt *Lipsanium*, *Marauilla*, nec dissitæ procul *Crocetta*, *Rodillia*, *Bascia*; vlterior pars ferè sola, quæque vix nouit colonum: Huius pagi *Ceniza*, *D'ayuno*, *Gymnopodil*[illegible], *Fouetta* fortassis ob situm parum salubrem ferè derelicti sunt: nisi quod semel in anno, sancta quadā die Veneris, ab omnibus Moronis Pijs inuisantur: Non tacendū hîc est in monte *Bagnacauallino* Prochæum in tote orbe maximum, ac luculentissimum, *Hospidale di pazzi incurabili*, impensis regionis totius, & extructum, & sustentatum; cuius præfectus hodie *Garzonius* est, vir sane integer, ac solicitus, qui in classes quasdam pulchrè distinxit huius ordinis vniuersos: Nulla Moroniæ pars est, quæ non colonias huc aliquot impotentiorū emiserit.

Hospidale di pazzi incurabili. à *Thoma Garzonio de Bagnacauallo scriptum parum feliciter.*

Sanè

Sanè præter Cœnobiola, quorum hic numerus est; nec plures villas esse crediderim; nil præter sordidissima tuguriola, quale Westphalum illud Lipsij hospitium, cernes: Nemo hîc lacertam terræ possidet; omnes enim se Cœnobitis Morosophis mancipa-runt, agrosque paternos aris sociisq; diuorum cōsecrârunt. verbo dicam, Quatuor hîc ædium genera cōspexi, *Templa*, *Cœnobia*, *Proseuchas* vel πτωχοδοχεῖα, *Tuguriola*; nam præter religiosos vel mendicant omnes, vel seruiunt. Religioni cuidam deuotissimi omnes sunt; quid tamen, cuíve Deo credant, nescire profitentur, negligunt disquirere: sat illis est maiorum vestigia sequi, & sanctorum olim sedes occupare: Etiam incessu gaudent cruciplici; sic.n. pedes promouent, vt alter alteri è transuerso positus crucis formam referat; eodẽque more brachia dolentiũ gestu implicata gerunt: Tẽpla quidẽ habẽt cultissima, in agris tamẽ cuiuis lapidi, ac ligno supplices prosternuntur;

globulosque ligneos & succineos agitant. Non tot istic capita, quot diui: paucos præ istis annumerauit Varro veteribus Romanis; qui ferè omnes lapidei, lignei, farinacei; non desunt tamen qui equos, sues, canes in hoc albo reponant: nouos indies creant sibi Deos, aliquando etiam vno die, in vno templo ducentos. Quod ab Ægyptijs olim factitatum legimus, hîc vbique comperimus, superstitum ædes negligi, honestari funus ac monumenta mortuorum: Nouimus 800. libras ceræ vni non maximo funeri insumptas. Hîc ego me sepultum volo, caueóque testamento istuc delatum curent hæredes, comitesque mihi adiungi cupio quotquot peregrinationem hãc meam vel damnant, vel plus æquo mirantur; vel sibi posthac imitandam proposuerint. Nam præter tædas, incensationes per circuitum, oscula, campanularum sonum, aspersiones, quæ animæ pridem exautoratæ non parum prodesse putantur;

Tot solent insumi sepulturæ cuiusq; Cardinalis. lib. sacr. cæremon. I.

tantur; parafrenariis duobus illud ex lege loci incumbit, vt duobus flabellis ex serico nigro, insignibus mortui depicto, muscas à cadauere arceant, * etiamsi tempus hyemale sit; quando muscæ omnes non minus cadauere seruato mortuæ iacent. Nihil tractant non exorcizatum prius, aquam, oleum, salem, ceram, balsamum, gladium militarem: Rosæ aureæ magna cum solennitate benedicunt; Baptizant vexilla, & campanulas. Sed quod quis magis stupeat, in vrbe *Marauillâ*, certum est lapides audire, lachrymari, ridere, pedem porrigere ac retrahere, sanare morbos sanguinem emittere, ac nihil non cottidiè præstare quod à quoquã vel hominum vel Semonum, vel Dæmonum fieri possit.

* *Ipsa verba sunt lib. primi sacr. cerem. in exeq. Cardin.*

Sect. 2.

Doxia: altera Mor. Piæ prouincia.

Terra stultorum hæreticorum.

D*Oxia* pars altera, varietatis plurimum ostentat, elegantiæ parum;

rum: nulla hîc villa, nulla domus ad alterius formam construitur: singulæ nouam, quamque fieri potest à reliquis discrepantem adfectant: Nusquam plura vidi, minusque obliterata vetustatis monumenta: [a] Chronia hîc villa est; septemque Pyramides dirutæ aliquantulum à Saturnianis olim erectæ, in memoriam septem Angelorum, quos præter Dei conscientiam, mundum credebant fabricasse. [b] Dein *Abraxia* vrbs, Basilidianorum quondam sedes; quæ veterum decreto ex ædibus constabat 365. nec fas est vel vnam prioribus adiicere, aut verovnam demoliri; Nec abhinc multũ Pagus [c] *Borboriticus* statuas ostentat [d] triginta, æuo semesas, dextris quidem coniunctas; octo tamen, reliquis maiores; saxa Hebræis characteribus inscripta: Quin & hîc desertum paulò syluo-

a Saturniani docebant septem Angelos fecisse cælum, præter Dei conscientiam. August.

b Basilidiani *cælos 365. esse: secundum numerum literarum nominis* ἀβραξας.

c Gnostici *sic dicti sunt, quasi curiosi, ob insignem in suis mysteriis turpitudinem:* Etiam Carpocratiani *sic dicti*, Iren. *l. 1. c. 34.*

d Valentini Aeones 30. Βυθος, νοῦν &c. è quibus primogenita ostensio (verbis Irenæi) præcipua erat, & origo reliquarum. Hi vocibus Hebraïs in suis sacris plerumque vtebantur, ibidem Irenæus.

siue

ſius eſt, in quo [e] *Elceſaitas* vel *Ebioneos* diu ferunt vixiſſe: rudera quædam aræ vetuſtæ adhuc remanent, in qua coacti ſacra fecerunt diis Ethnicorum. [f] A ſiniſtra tumuli cernuntur Heracleonitici oleo, balſamoque etiamnum madidi. [g] A dextra vallis *Ophitica*, vbi ſacri Colubri ſpelunca, & altare quod toties incantationibus euocatus aſcendiſſe fertur: Etiam ſubterraneæ *Caianorum* domunculæ patent hîc peregrinis, inferno, vt creditur, proximæ, in quibus Caini fuſtis, Iudæque capiſtrum ſanctius aſſeruantur. Ad ripam Hygri lacus, ferreâ catenâ palo affigitur [h] *Seuerianorum patera*, quâ illi homines quondam abſtemii aquam excipere ſolebant. Ibidemque anguſtiſsima [i] *Tacianorum* cubilia, menſæ minores; ſparſimque iacent [k] *Mon-*

e Iidem Epiphanio; iti (vt Euſebius) fidem in perſecutione negandam, & in corde ſeruandam docent.

f Nouo modo morientes redimere videbantur oleo, balſamo, aqua, & inuocationibus Hebraïs.

g Ophitæ Chriſtum colubrum deceptorem fuiſſe; nutriunt colubrum qui incantante ſacerdote egreditur, lambit oblationes, regreditur.

h Seueriani non bibebant vinum, quod de Satana & terra germinaſſe dicunt. August. lib. de Hæreſibus.

i Taciani nuptias damnabant æque ac fornicationes; ergo lectis non magnis vtebantur, menſis vero minoribus, quod carnibus non veſcebantur. ibid.

k Illi de ſanguine anniculi infantis punctionum vulneribus extracto conficiunt panem; ſanguinem hunc farinæ miſcentes. ibid.

taniſtarum

tanistarum funestæ placentæ, [l] *Valesiorum* pumicei testiruli, [m] *Manichæorum* agri longè spinosissimi, [n] *Psallianorum* cellulæ precatoriæ, [o] *Patricianorum* cruces, [p] vtriculi *Ascitarum*, [q] *Pattalorinchitarũ* statuæ *Harpocraticæ*, [r] *Aquariorum* cyathi, & quotquot fuerunt veterum hæreseon monumenta. Nihil tamen ita splendidum vidit seculum illud prius, ac [s] *Rhetorianum* palatium ad omnium planè ædium exemplar ita ædificatum, vt suam interea formam videatur sibi propriam retinere. Manent denique adhuc casta [t] *Abelianorum* mœnia, quæ prolem adoptatitiam ac alieni patris generosa insignia,

l Vales. *se castrabant & hospites rem se Deo gratam fecisse sperantes.*

m Manich. *inter alia absurdiss. plantas sentire & dolere putabant; agrum ergo spinis purgare nefas illis videbatur.*

n *H.* Euchitæ *etiam dicti sunt, nunquam non orabant, vt his qui hoc de illis audiunt (inq. Aug.) incredibile videatur.*

o Patric. *carnem suam non à Deo, sed Diabolo conditam putarunt; quam ergo sic oderunt vt quidam sibi mortem intulerint.* p Ascitæ *vtres se nouos vino nouo repletos dicebant: vtrem circumibant bacchantes.*

q *Dicti à* { πάτταλος / ῥύγχος } *per palum digitum significantes; qui labiis & naribus opponunt digitos, atque ita student silentio. Augustinus δακτυλορυγχίτας appellare mauult.* r *Aquam offerebant in poculo sacramenti.* s Rhetorius *(vt notat Philastr.) quod tamen Augustino incredibile videtur, affirmabat omnes hæreticos rectè ambulare & vera dicere.*

t Abeliani *non miscebantur vxoribus, nec tamen sine vxoribus viuere illis licebat; adoptarunt ergo filios alienos; generantibus circumquaque vicinis, & filios suos inopes ad spem hæreditatis alienæ dantibus libenter. Aug. loc. citato.*

sanctas

ſanctaſque reliquias palam oſtentant.

Hîc non ita pridem fundamenta nouæ vrbis iecerunt parum auſpicato fanatici errones, quos ***Erriconicolaitas*, & *Georgo-Dauidicos* vocant. Quin & exules quidam ∴ *Virginenſes* duraturam hîc rempublicam perperam meditantur. Liceat mihi monere orbis vniuerſi dominos, reges, imperatores, modo ſuæ paci ac ipſorum ſaluti probè conſultum velint, hæreticos omnes pacis publicæ iuratos hoſtes, ac perturbatores huc relegent.

*Henricus Nicolaus & Georgius Dauid *fundatores turpiſſimæ illius Anabaptiſtarum ſectæ, quam alij* Libertinam, *nos* The Family of loue, *indigetamus.*

∴ Bruniſtæ *quidem Angli in Virginiam relegati.*

CAP. 9.

Status Politiæ Moronicæ.

VVrbium quidem ſingularum regimen medium eſt inter Ariſtocraticum, & Democraticum. Eligit ſibi populus, quem mauult ſenatorum numerum, qui neque annuum

um gerunt, neque perpetuum Magiſtratum, ſed pro eligentis plebeculæ arbitrio præſunt, præſidentque: ſi quem habeant nimiæ fortaſſis prudētiæ ſuſpectum, hunc ſtatim oſtraciſmo ſeueriore è ſuis finibus eiiciunt. Prouinciæ aūt omnes, nomine ſaltē tenus, vnum agnoſcunt Principē tūc temporis *Il Buffonio Ottimo Maſsimo:* Palatiū illi in Felici Morōnia, propè Piam, *Papagalliū:* Is medius inter Imperatorē, & ſacerdotē, mitrâ ſimul & diademate ſedet inſignis; Pro ſceptro clauis illi præfertur, cū gladio; clarum emblema Diuitiarū, & poteſtatis. Clauis.n. docet omnes Moroniæ theſauros illi pateſcere: Gladius, pro libito ſe aliena diripere, ſua defenſare poſſe. Aduentāti cuiq; pollicem dextri pedis exoſculandum porrigit, quem morē diu ferunt inualuiſſe; natum inde primitus, quod quidam ex antiquis regibus chiragrâ laborauerint: Non naſcitur ille quidē, ſed eligitur, nec tamē ante decrepitam ætatē, ne nimis diuturno imperio

Camera Papagalli, *locus in quo Pontifex eligitur. lib. Ceremon.*

rio populum nouitatis studiosissimũ, onetaret: Sed & ante capellã S. Sapæ. sedes sunt duæ porphyreticæ, quibus insideat oportet eligendus, vt in stercoraria examen suæ virilitatis subiturus. Humeris suorum effertur vulgò, non equo, aut mulo; vt significet se tantum aliis regibus præstare, quantũ homines iumentis; semperque sub Baldachino proficiscitur: sed eiusmodi sunt ista quæ possunt ab alio vsurpari; quædam vendicat sibi propria, nec cui principum totius orbis, communicanda: Nulla enim vectigalia vnquam exigit à suis, sed quicquid ipsi sponte obtulerint, gratâ manu excipit, largâ depromit. Nihil vnquam decernit, cui vel vnus aliquis procerum refragetur; Leges multas condit, nullas exequitur; nec quid sancit diu duraturum; si qua lex duas senserit hyemes, obsolescit. Vel suos vernas familiarius salutat mensâque ipsâ dignatur; etiam, vbi lubet, & ipsis magnatibus anteponit. Parasitis suis quidlibet potestatem

Ipsissima verba authoris sacrarum cærem. in consecratione Pontif.

facit

facit audendi, vel legem quamlibet violandi, vel cudendi monetam, suâque effigie, & nomine suo inscribendi. Plura hîc æque facile obseruassem, ni ab aulica vita natura mihi semper abhorruisset.

MARE PACIFICVM
DEL ZVR
TERRA SANCTA NON ADHVC SATIS COGNITA
Fretum
de la Victoria
de la Craz
Plagianus
Buti nia sylua
Furtofrancheza
Caza
Scrofiola
Cogliera
Serrara
Padronilla
Bugietta
Bercius porta
Dunius port
Doxia

LIBER QVARTVS.

LAVERNIA.

Cap. I.

Situs Lauerniæ.

LAuernia ab Occidente Magellanico quidem Oceano; ab Oriente Pia Moronia, & Crapuliæ parte aliquâ terminatur; Terra tam prorsus effœta, & sterilis (si vnicam prouinciam exceperis) vt ex hac potius quam Trinacriâ illâ, veteri, filia Cereris à Plutone rapta videretur; Nec pastori hic locus nec agricolæ; incolæ tamen ita rerum omnium copia diffluunt, vt nulla mihi in orbe toto ditior, & (quantum feritas illa naturæ fert) gens delicatior visa fuerit; quicquid enim vllibi terrarum splendidum habetur, ac rariusculum; siue dolo, seu vi rapiunt ad se, raptumque

Terra Furum, quorũ dea Lauerna. Da mihi fallere falsaque dicere pulchra Lauerna. *Horat.*

que pari violentiâ tuentur: Maximè tamen Piæ Felicisque Moroniæ spolijs Orientalior pars; maritima vero partim Indorum gazis, partim communi quam exercent pyraticâ, se ditare solent. Lauerniç partes duç sunt, *Larcinia* & *Phenacia*. Hçc Moroniam & Crapuliæ angulum attingit; illa magis Occidentem spectat, & contra vagæ gentis Larcinæ morem, suis se finibus contineri finit: vtraque valde immanis & inhospita.

Prout artis huiusce duæ species sunt; Latrocinium, Impostura.

CAP. 2.

Larcinorum mores.

LArciniam ab vtraque Moronia separat flumen * *Tryphonium*; cuius vndæ flexuosissimæ non pauciores insulas, quam *Raleana Guianorum* faciunt: Tota regio ita syluosa & montana est, vt deserti potius nomen mereatur, & quod de vrbe quadam Strabo ad rebellandum quàm ad habitandum aptior videatur: In istorum sermone quædam Wallica vocabula notaui,

Terra Latronum.

* *Tryphon insignis latro apud Aegyptios.*

notaui, quod ego ex ignotis nostratium peregrinationibus factum iudicarim. Larcinensium populus quidem satis numerosus est, respublica nulla; sibi quisque se natum putat, sibi soli viuit, sibi obtemperat; tantumque possidet, quantum diripere quouis modo possit raptumque custodire: quôque potentior quis factus est, eo magis timetur; eóque pluribus non tam subditis quam ἀνδραπόδοις dominatur. In certas familias distinguuntur incolæ; quæ singulæ stirpis suæ potentissimo volentes obaudiūt; contribulibus suis parcit quisq; & adhęret, reliquos omnes liberrimè spoliat. Abhinc diu exhausta fuisset horum incursionibus vtraq; Moronia, ni sagaciores præfecti cū libertate salutem ab omnibus familiarū ducibus magnâ auri vi quotānis redemissent.

Formâ corporis nihil fere à nostris discrepant, nisi quod omnes (exceptis insularib.) aduncis vnguibus sint, & quasi accipitrinis; id quod Lauerniis omnib. commune est. Montanā par- | ὅτος ἐξυχεῖ ἐσὶ, d. Mercurio Luciano

tem occupat *gens Sbanditica*, cui vmbram quidem commodam ac salutarem largitur *Butinia* sylua, præ quâ illa Germanorum Hircynia, decem latronum millibus stipata, pomariolum angustius, aut mera quasi sepes videtur. Castra hîc passim cernes, non herclè nimium splendida, sed & multa & munitissima; in quibus tuto sedent familiæ cuiusque duces, prædamque à vicinorum periculo sartam tectam conseruant; dum plebecula nouum sibi quotidie sub quauis arbore lectum sternit, more Tartarorum, & assiduas viatoribus insidias struit: quos illico bonis omnibus expoliatos non letho dedunt, quod Itali & Germani insidiatores solent (nec enim quicquam verentur, ne cui pœnas dent commissi latrocinii) sed vinctum ad sui Ducis aulam deducunt, obstringuntq; iuramento se illi in perpetuum fideliter seruiturum: qui vbi vel fidem violauerit, vel per menses aliquot nihil cuiquam surripuerit, vel non vacuum

cuum viatorem lubens prætererit insalutatum, laqueo damnatur: Ita crescit indies istorum potestas, & ex quo lata Phænacibus lex est de filiis natu minoribus prorsus exhæredandis, euehendisque primigeniis, auxit non parum spontaneâ pubis etiam nobilioris accessione. Pii Moromi non tam cruces colunt, quam isti oderunt; quanquam ergo illi ex initi cum Lauerniis fœderis tenore incolumes se domi continere possint; si tamen huc fuerint euagati hoc vno nomine suspendio plerique pereunt, quod hoc signo istud supplicii genus ipsis exprobrare videantur. Nunquam non intestina bella, inter Tribuum capita oriuntur, dum peculium quisque suum repetit, detinetq; alienum; quod commode quidem cedit orbi vniuerso; verendum enim foret, ne tot tamque perditorum hominum coniuncta vis, aucta quotidie, in perniciem reliquarum gentium conspiraret: quam ob causam prudentiores Phænacii & ferunt inter illos,

& alunt lites. Non minima laus eſt etiam paruulis (quod olim Cæſar de veterib. Germanis) artificioſè furari; quos à tenerrimis, & prçceptis quæ vocant *Hermeticis* imbuunt, & exemplis: Videbis infantulos etiam dum ab vberibus matrum pendent, aciculam ſubducere vel nummum; quòd ſi hallucinati fuerint tantillum, & vel non ſatis audaci, vel ſat lentâ manu rem aggreſſi fuerint, ita vt ἐπ' αὐτῷ φώρῳ facilè deprehendantur, vapulant illico: tandem vbi adoleuerint, aut anatem, aut anſerem, aut quid grandius indies oportet ſuffurentur; nec impunè diem tranſigunt, in quo rem domeſticam nihilo auxerint. Quod ſi ſatis conſtiterit operam ab ipſis nauatam ſtrenuè, non æquè ſucceſſiſſe, aut glebam ex agro vicino, aut ramuſculum ſurripiant neceſſe eſt, ne fortè deſueſcendo fierent ineptiores: ſed hæc in ipſis Phenaciæ finibus præcipuè cernuntur, inter quos & Larcinos latiſſima vallis *Bugietta* ſe diffundit; de quia ſuo loco pluribus, poſt-

Caſſ. de Bello Gall. lib. 6.

posteaquam Larcinos litorales ordine descripserimus.

CAP. 3.

Litorales & Insulares Larcini.

HI, siue in litore Magellanico, siue in ripâ & insulis Tryphonicis latè sparsi, Amphibii sunt; eo ditiores reliquis, quo sunt reliquis occupatiores; quibus etiam non parum fauent notissimi freti angustiæ. Cognito enim semel propter præcipitem maris decursum nullã dari nautis retrocedendi viam, scaphis catenisque obstipant iter, & ita nauim spoliant & vectores: ex quo factum putem, quod fretum istud regressum planè nullum patiatur, non tam vndarum impetu, quam numero ac ferocitate pyratarum. Nemo nautarũ Europęorũ magis callet istis fluxuum tempestates, & situs opportunitatesque portuum, ventos, syrtes, scopulos; neque pisces ipsi, aut melius natant, aut facilius. Primas hîc obtinet Regio pyratarum.

Portus Dunius, villa non ſane magna, nec adeo munita, ſed audax admodum, & omnium fere regionum ſpolijs ad miraculum vſque diues: ſita in ipſo angulo Larciniæ, quo terra hæc interuentu Tryphonii fluminis, à Crapulia dirimitur. Huius littus magnetibus ac puluere magnetico ſtratum ferunt; quorum virtus nauem ad ſe quamlibet remotiorem allicit, retinetque: Sed neque minus proficiunt illi Duniorum, qui maria quæq; pererrant, ac naues longè ſuis munitiores adoriuntur. Mirum eſt herclè, quoties iſtos vel poſt imparem ſæpe congreſſum audacia victores reduxerit; quod tamen alii baptizatis, incantatíſque vexillis Moronicis acceptum referre malunt. Inſigne vrbis vultur eſt, vel inter volandum paſcens, cum verbo *Fruor nec quieſco*: ſtatim à Tryphonis fluuii veſtibulo, portus *Bercius* eſt; inſularum iſtarum omnium, & vndarum dominus; nam à prætereuntibus quibuſque etiam ſuis non minimum vecti-

Papa baptizabat vexillum Italorũ & Hiſpanorum in Flandria, vocauitque Margaretam, *quæ poſtea vicit* Diabolum. *Moreſin. de Orig. rel. Pap.*

vectigal exigit; precium viæ; & hamis quibusdam maioribus magnete tinctis, non aliter nauibus alienis, quam nos piscibus, insidiatur, tactasque semel impactis ad se vncis quantumuis contranitentes, ducit: In totidem paludinosissimis insulis, & tam lato flumine, vix domunculam cernes, aut cymbam, partim quòd in mediis arundinetis (nempe crescunt hîc arundines Indicis illis quas sæpe vidimus altiores, nec minus robustæ) nidum quisque sibi ac suis malit concinnare; partim quod ob proximitatem loci, gens ista cum Moronis plerunq; misceatur; quorum sanè nemo non natare mauult, quàm nauigare; vnde fit, vt brachiorum remigia tam Dædalè tractare norint, dimidiam vt vitæ partem (quod de Crocodilo dici solet) in aquis degant, motusque velocitate cum celerrimis quidem remis ausint contendere. Hi nautis formidabiliores sunt, quam nautici quiuis pyratæ; improuiso enim nauim assequuntur,

Vt pyratæ Aegyptii apud Heliodorum l. 1.

remo-

remoráque firmius adhærentes retinent, & vel retentæ dorſum perferant, vt aquâ ſubmergatur, vel impetu ſubuertunt, vel denique ſcopulis allidunt.

CAP. .4

Quis mihi aditus; Harpyiæ.

SEd quis mihi huc aditus patuerit, aut quæ tandem commorandi licentia fuerit conceſſa, mirabitur Lector; nec credet, aut quenquam ſanę mentis committere ſemet auſum tam immani populo, aut incolumem demum rediiſſe. Intelligat ergo Lector communem iſtis cum Piis Moronis Iubilæum de more ſolenni anno quoque quinquageſimo celebrari; in quo cum omnibus orbis totius nationibus, ac populis induciæ pactæ ſunt; quo durante religio eſt furaciſſimo ganeoni, pacem vel publicam vel priuatam violare: Iam tum conuolant huc hoſpites; qui tamen quic-

quicquid ſecum attulerint, incolis gratis largiuntur; vt pacem hanc vel vnius anni liberam, quadrienni lite lucroſiorem exiſtimem; incidi ego in ſacrum hunc annum peropportunè: & cum quibuſdam aliis itineris noſtri ſociis regionem luſtraui: Inter eundum maximum nobis ab Harpyis imminebat periculum; quibuſcum profectò fœdus pacis nullũ nobis ferire licuit. Hæ (nec ſcio volucres ne dicerem, an dæmones) ex quo à Boreæ filiis pulſæ fuerunt, hîc (vt fama eſt) ſedem ſibi poſuerunt; Ex transuerſis trabibus in medio quercus robuſtiſsimæ nidos ſibi ſternunt; Ore bubonem referunt, dorſo & corporis mole ſtruthiocamelum, pennis hyſtricem, roſtro ac vnguibus, aquilam: Recurrebat mihi in mentem iſtas cernenti quod de ἀδωνύμοις alitibus ſcripſerat olim ſuppoſititius Ariſtoteles, qui in Diomedeâ inſulâ circulatim ſemper volitantes Græcis tantum adulabantur, alios omnes in-

Lib. de mirabilibus.

Contra quam canis ille, cuius Epitapium videre eſt in villa ſuburbana Bononiæ:

Latrai, à ladri, & à gli amanti tac, qui. &c.

infestabant; pariter nobiscum ac peregrinis omnibus egerunt rapacissimæ Harpyiæ; incolas ipsos quasi probè cognitos familiariter exceperunt, semperque dimiserunt illæsos, in nos magno impetu inuolarunt; Quisquis per syluæ istius *Butiniæ* deserta solus ambulat, harum vnguibus rapitur illico, ac dilaniatur; Imo vix tutum ab his iter est decuriæ peregrinorum, absque conductitio Larcinorum præsidio.

CAP. 5.

Terra Impostorum.

Vallis Bugietta. Phænacum mores. vrbs Furtofranchez a: Bolsecium.

REdeo iam ad vallem *Bugiettam*, vltimam Larciniæ metam; communem tamen vtrique prouinciæ terram; suam cuique partem ex æquo tribuit *Mnemon* fluuius per mediam planitiem decurrens; qui & oppidis Phænacum præsidiariis situm præbet commodissimum. Fallor nisi hic viderim Herodoti ac Plinii historici quædam, sed vix iam percipi-

cipienda oculis monumenta: ſtruxit ſibi hîc ædes profectò elegantes *Mercurius Gallo-Belgicus*; nec abhinc procul Cardinalis quidam hiſtoricus, ampliſsima iecit Caſtelli auguſtiſsimi fundamenta. Nam ex quo Hiſpanus vicinam huic Indiam occupauit, licuit etiam Ieſuitis bonâ cum Phœnacum veniâ oras haſce (vt πολυπραγματικώτατοι ſunt mortalium) inuiſere, & ab aliis relictam, propter crebertimos Larcinorum incurſus, terram incolere: Aſtrologorum gymnaſiola hîc multa ſunt; quibus hercle (poetas excipe, & Iuridicos) prę aliis omnibus fauere ſolent Phænaces: Quin & in hac ipſa valle (nam quid diſsimulem?) ego quidem conduxi domum, vbi præſcius rerum hariolus audacter ſcripſi veriſsimum huius temporis vaticinium. Longè humaniores ſunt Larciniis Phænaces, aut ſaltem crudelitatem exercent magis ſecretam: nam quod illi palam & ſub dio, hi ſine teſtibus agunt domi: Hi & legibus

legibus ſeſe, & *Aurei Principis* (nam ſic ſuũ regem appellant) imperio ſubiiciunt: *Furtofrancheça*, pars Bugiettę proximior, ex omnibus Lauerniæ partibus aut optima eſt, aut minimè profectò mala; Hîc interdiu quieſcunt, noctu vero ſemper negotiantur: ſolem ergo velut mortalibus noxium lumen abominantur; Lunam colunt vt cælicolarum omnium benigniſsimam. Arbores ſic ſuâ naturâ viſcidæ ſunt, vt volucrum quotquot ramulis inſident, illico adhæreant; prædæque ſint viatoribus: Maximum huius prouinciæ Emporium & longe frequentiſsimum *Bolſecium* dicitur; cuius tamen vici duo, *Palatium*, & *Fripperia*, omnes quas vidi vrbium plateas numero excedunt. *Palatium* quidem cauſidicorum litibus, *Fripperia*, patariorum nundinationibus deſtinatur. Et ſanè cauſidicorum nulla ſub cælo tam ferax regio eſt; qui (vt Plautinus ille) ſi nihil eſt litium, lites ſerunt: horum non minor

Vrbs cturre-miſcecarum.

Plaut. Paenulo.

minor hic numerus eſt, quàm in Weſtmonaſteriolo noſtro capitum: quanquam vero indies creentur noui, fieri tamen non poteſt (vt illi putant qui in rebus politicis Lyncei ſibi videntur:) quin iſtorum numerus in poſterum decreſcat; nam vbi litigando totam inter ſe prouinciam (quod iam ferè fit) partiti fuerint, clientibus deinceps indigeant neceſſe eſt; quo fiet vt in ſe inuolent mutuo, & alter alteri commiſsus malè parta diſsipet in vulgus, futuriſque alterius æui nepotibus, locum exercendæ huic arti magis lucroſum paret. Horum ſeruis vſitata ſemper eſt veſtis δίχροος; vt hinc innuant inſeruire ſe dominis ad vtramvis cauſæ partem ſuſcipiendam paratiſsimis: Lites iſtis ſuppeditat, & Fœneratorum copia, & *Ruzius* impetuoſiſsimus fluuiorum; qui dum præcipiti curſu inter inſulas, Strophadas labitur, nunc magnam ſolutioris terræ par-

tem

tem ab vnâ deuoluit in alteram, tandem & in tertiam impellit; nunc vero priore sede fastidita nouum sibi quærit canalem, auidissimis dominis nunc patrios fundos adimens, nunc largiens nouos; Incolarum plerique Alpinorum more strumâ laborant, *Argyranchen* vocant medici; qui morbus ita vulgaris est, vt nemo locum affectum vel sanatum velit, vel occultatum. Nec scio quæ secreta virtus istorum cuti indita sit, vt non minus argentum attrahat ad se, quàm magnes ferrum, nec minus attractum retineat. Fripperia omnibus & artificum generibus instruitur, & mercium officina tamen hîc nulla; quisque continuis clamoribus artem suam & merces exponit transeunti populo; & emptorem nactus secedit laudatam prius supellectilem ostensurus. * Hic cuprium producit torquem aureis laminis obductum, iuratque, nec Tagum, nec Indorum fodinas, quid magis aureum protulisse: Alter testiculum osten-

Morbus Demosthenis; Latinis argentangina.

** Clauius lib. 1. Chrysopœia, &c.*

ostendit muscatum suauissimis odoribus plenum; alius vniones profert limpidissimos, quos quidem neque candore, nec læuore, nec magnitudine, nec orbe, nec pondere (in his enim Plinio dos omnis vnionum) à veris ac natiuis dignoscere; cōchasque ipsas exhibet, in quibus solidiores illæ guttæ pridem concreuerint: Nec desunt è Scarpellinis; qui lapides propinent specie tenus ex omni genere preciosissimos, Adamantem Cyprium, Hephestitem Corinthium, Siculum Achaten, Niliacum Galactiten, Abeston Arabicum, Pæaniten Macedonium, Asiaticam Alabandinam, Beryllum Indicum, Gagaten Britannicum, Persicum Æëtiten, Chalcedonium Africanum, Smaragdum Scythicum, Corneolū Germanicum, Chrysolithum Æthiopicum, Carbunculum Libycum; sed pharmacopolarum profectò hîc plus satis est; quorum fraus omnis, in mutandis miscendísque pyxidiculis, vix iusto volumine posset com-

prehendi : Id vero vnum adhuc nequeo ſatis mirari, illiſque inuidere; quod cum falſas fucatáſque merces obtrudant omnes, nullo tamen id ſenſu poſſit deprehendi; nec quod examen iſtorum quis præter igneum reformidet. Dolus malus ſicubi occurrat palam, ſatis quidem ſeuerè plectitur; id vero ne fiat cauet quiſque ſedulo; nam & faciem & veſtem, & vocem, & artem mutat indies, vt fruſtra ſit, qui hodie heſternam queratur impoſturã. Schola hîc publica in ſuburbijs aperitur, non herclè incelebris; in qua ſua ars, hoc eſt Spagyrica (ignoſcant mihi Chymici, aut ſuccenſeant ſibi, qui artis inhoneſtæ nomen laudatiſſimæ indiderint) iuuentuti quotidie prælegitur: His ſcilicet Alcorani locum obtinet antiquiſſima Mercurij Hiſtoria, orbi noſtro penitus ignota; quæ docet quam feliciter Cyllenius adhuc infans à Neptuno Tridentem, à Marte gladium, ab Apolline arcum pharetramque

que, à Vulcano forcipem, à Venere cingulum suffuratus sit; quamque ferè καθάπερ ἐν τῇ γαστρὶ ἐκμελετήσας τὴν κλεπτικήν, *Lucian.* ab Ioue fulmen surripuisset: ac deinde subdit omnigena defraudandi furandique documenta; tyronem plurimis docens excutere seram, pessulum reserare, lentè mouere pedem; arcæ iam clausæ filũ viscosum immittere, intactâ crumenâ nummum elicere, quod feceris strenuè peierare, nec interim erubescere, ac mille istiusmodi technas; quarum ego arcana Caballistica disquirere contempsi. Caupones ad vnum omnes ita malè fidi sunt, vt non ausint hospites, vel suis dormientium puluillis aurum submittere, vel sacculis arcísve confidere quamlibet ferratis; sed (quod obsessos olim Iudæos fecisse comperimus) in suis ipsorum ilib. dormituri recondunt crastino manè repetendum: In villis vix quenquam videbis præter molitores, sartores, & paucos fortasse vates Chiromanticos. *Ios. Bello Iuda. co.*

CAP. 6. *Plagiana prouincia.*

A Stephano Lexicon suũ furatus Scapula canit: Ast ego contendo Lexicon esse nouum.

PLagianus dein tractus ab Occidente cernitur spatiosissimus, in qua Rigattieræ vrbi non nouę quidẽ, sed renouatæ collis *Scapulius* imminet. Non pauca hîc canę antiquitatis monumenta reperiet solicitus quis Criticorum; prę sertim vero poëtica: Ego certè saxũ vidi versibus inscriptum Homericis, alieno tamen authori (quod indignius nihil videbatur) adscriptis; Inter hæc:

Homer. immutat hoc Orphei carmen vt Iustin. Martyr in Protreptico ad Gentes. Hom. Ὡς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός. De interitu Dionysii. Hæc inter Homeri furta numerat Theod. Canterus var. lect. P. 2. c. 3 Iniustè, imitatur Homerus Orph & Musæum, non spoliat.

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Δημήτερος ἀγλαοκάρπου. Ορφ.
& statim:
Ὡς εἰ κύντερον ἂν καὶ ῥίγιον ἄλλο γυναικὸς Ορφ.
Ὡς ἀνδρῶν γενεὴ μὲν φύει ἡ δ' ἀπολήγει Μουσαῖος.
Οἷον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης. (Ορφ.)
Χαίρω δὲ ἑκατόλλω, &c. Hom. Il. ρ.

Maronis autem plurimos inueni versiculos pari modo Homero ac Hesiodo suppositos: & nescio quot paginas vernaculi cuiusdam poëtæ Toscano Petrarchæ adscitos: Hanc dein ab Austro, excipit Arrebatia, deformata planities, & ruderibus plena: ibi olim fuisse Troiam, diruta saxorum mole docens: quæ ideo fe-

runt

PAGINATION INCORRECT

runt auos ipſorum demolitos, vt ex multis vrbeculis (quarum veſtigia pyramidéſque remanent) vrbes duas pol magnificas, Patronillam, & Hieroſulen ædificarent; vbi ergo quondam Templa, plateæque, iam campos videas, & ſtabula; nec ipſi quidē fundo parcit Ruzii violentus æſtus, ſed iniquis vndis auellens, aut Plaginis impertit, aut Codicienſibus.

CAP. 7. *Codicia.*

Terra Auaritiæ.

CODiciēſem prouinciā prodigioſi homines incolūt, quos porcinâ facie *Mūſterus*, ac *Mādeuillanus* depinxerunt. Quadrupedum more prona ſemper facie incedūt, ne quid inter eundum ſurreptione dignum prætermittant; neque cælum vnquā ſuſpiciunt: quod ad vocē, grunniunt illi quidē, non loquuntur; Nemini hîc præterquàm ſenib. cōmorandi locus eſt; Florē ætatis cuiq; , vel *ſylua Butinia* (ſi fortiore animo ſit) vel ſi ſtudioſo, *Gymnaſium Bolſecianum* deterit: Soli hîc Metallurgi, Agricolæ,

Mercatores: Hi ferè ſemper (quod de lupo dicitur pugnaturo, ac vulpe famelica) terra veſcuntur: quanquã ſunt inter hos, qui ſolo metalli intuitu viuunt, valentq; : Nunquam penè dormiunt; illud vnum iſtis leoninum eſt.

χρύσεος Θεός. Superſtitiosè admodum numini ſuo, hoc eſt, Chryſio deo addicuntur: nec vnquam aut quieſcunt, aut diſcumbunt, donec ipſum viderint, & adorarint: Vrbes hic vidi *Scrofiolam*, villam ſanè fœdam, & Catonis verbo, *cloacalem*, *Coglieram*, *Serraram*, *Caxam*, quam tamen luſtrare volenti mihi non licuit; vnuſquiſque ciuium clauem ſecum geſtat; ne quis peregrinus ingrederetur: Reliqui omnes per villas *Porciglias* diſperſi, non tam caſis, quam cubilibus contenti ſunt. Feſtus.

Hos ego homines, hos mores, has vrbes vidi, ſtupui, riſi; annoque demum tricesimo, itineris tanti laboribus fractus in patriam redij.

PEREGRINVS *quondam Academicus.*

INDEX

INDEX NOMINVM PROPRIORVM.

ACtæonius saltus. *ab Actæone magno venatore, quem (vti solent) exedebant canes.*
Amazonia; *notū nomē, olim regio Americana, nunc ob viriles incolarum animos nostra.*
Antoia villa. *Hispan.* Libido; *vrbs semper ardens. vrit amor:* Virg.
Anylos, sylua. *Gr. Anglice* Wood-lesse.
Aphrodisia, *Gr. ab* Ἀφροδίτη. *Venus. illa vero à spuma. Orta salo: Hic Amātina vrbs: cuius nomē nos à tractu Danub. petimus.*
Arrebatia, prouinc. *Hisp. ab* Arrebatar, *vi rapere.*
Artopolis, Artocreopolis, *Græc. decomp.* ἄρτος, κρέας, πόλις, *panis, caro, vrbs.*
Assadora, vrbs. *Hisp. veru, ab assando dicta*
Assagion. fl. *vide marg.*
Auffzeichner. *Germ. Registrarius.*

B

BEachera vrbs. *Germ. Poculum. vnde nos Angl.* a Beaker.
Baldachinum. *sic Itali vocāt* vmbellam, *sub qua Papa equitat (vt barbaris vtar verbis sacrarum carē.) verbum sacrarū cerem.* octo hastis sustentatam. *Lib. sacr. cerem. primo.*
Bascia *vrbs, osculatoria. Ital. à* baiser, *Gal.*

Batillum, *v. à Batillo Latin.*

Baueria. *prou. Gall. nugas significat.*

Bercius port. Flandris notũ nomẽ, &c.

בית-לחם. *Domus panis: nomen carceris nostratis celeberrimi.*

Bolseciũ *vr. composita à* Bolsa *Hisp.* crumena, *vel* Bursa. r *mutato in* l. *&* seco. *Latino: Gratuletur mihi nunc Bolsecus mẽdax ille nebulo, nominis sui originem.*

Bubonia, *syl. Latin, à Bubonũ frequentia.*

Bugius. fl. *Ital.* Mẽdax. Bugietta vallis. *Hæc vallis Mnemone fluuio rigatur. Oportet mendacem esse memorem.*

Buscadores, *Hisp.* Inquisitores, *à* Buscar, *inquirere.*

Butina, syl. *Gall.* butin, *prædam signifi. hinc Angl.* Booty.

C

CAdilla, *v. Latin. diminut. à* Cado.

Calauerinus *mons à* Calauerna *Hisp.* *cranio, à caluo dict.*

Candosoccia. *Columel. l. 5. c 4. palmites prolixos in vineis, quos* Megros *appellamus. Galli,* Candosoccos.

S. Carniceria. *Hisp.* Laniena; *nec aliud domus Inquisitor.*

Caxa *v. Hisp.* arca. *Hinc Angl.* Cask.

Ceniza *v. Hisp.* cinis.

Chagrin, Gall. *mæstus, melanchol.*

Char-

Charbona. *v. à Gall,* Charbon. *villa subterranea.*

Chatouilla. *v. Gallic.* chatouiller, *titillare.*

Cheminea, tur. *Gall. quær. Marg.*

Chitræa, *v.* χύτρα. *Græc. poculum.*

Cibiniū, *v. in tractu Danubii: Lat. à cibo.*

Ciniflonius, *Lat.* Horat. *ciniflones* Hayrcurlers.

Cogliera, *v. Ital.* cogliere, *colligere. quasi* Gatherington.

Coledochia *pal. à* χολὴ δέχεσθαι. *Gr. quære Marg.*

Kotzunga. *v. Germ.* kotzen, *vomere. hinc vomitio,* kotzunga.

D. de Courroux. *Gall. iratus, furibundus.*

Crapulia, *vide Marg. Latin.*

Creatium, *v. Græc.* κρέας, *caro.*

Crocetta. *v. Ital.* crux.

Krugtopolis, *à German.* krugt *Amphora.*

Cubæa *v. Græca, Alea.*

Cucina, *v. Ital. vide Marg.*

Cuillera, *v. Gall.* cochlear, *inde petita vox.*

D

DAyuno. *Hisp. vrbs. Ieiuna.*

Derrumbiada, *Hisp. præcipitium.*

Desuergona. *v. ab. Ital. voce, quæ impudentiam sig.*

Deuoracum. *v. Lat. à deuorando.*

Di-Marza, Ital. *sanguinis corrupti, saniei.*

Dienta. *ab Hisp. Dens.*

Doxia,

Doxia, *Græc. à* Δόξα, opinio.
Dudoſa.Acad.*Hiſp.Dubia* b,*mutat.in d.*
Dunius port. Dunkerk.
Duricoria.*v.Lat.Ficus duricoriæ.* Plin.*l.* 15.*c.* 18.*q.durum habent corticem.*

E

ERotium,*v. Græc.quæ &* Amantina.
Eugynia.*reg.Græc.* Terra bonarum Fœminarum.

F

FArſellia.*v.Ital.*Farſello,*papilionẽ ſig.*
Faeſſera.*v.Germ.* Doliaris vrbs.
Fauillia.*Lat.à fauilla.*
T.del fogo.c. *Latin.mutato in* g.
Fourmagiũ.*v.à Gallic.* fourmage. *caſeo.*
Fouetta.*v.Gall.* Flagellatoria.
Fripperia *vicus quidã Lutet. Pariſiorum.*
Friuianda.*pr.vid. Marg.p.*2.
Frugiona.*Lat. Margin. ibid.*
Furto-Francheça,*v.compoſ. à Latino,* Furto,*& Gall.*Franchiſe,*libertas.*

G

GArilla.*v. Lat.à garriendo.*
Geſundheits.*Germ. quod nos Angl.* Healths.
Gola.*v.Ital. Gula.*
Goloſin.*tract.Hiſp.q.marg.p.*3.
Gorga.*Ital.guttur.*
Gorganta.*v.Hiſp.Fauces.*

Gutiges *aues, Germ. Benignæ; inde* Good. *Angl.*

Gruessa *fossa. Hisp. pinguis. nam à Crasso. Lat.* Grasso *Ital. hinc Hisp. Gesso.*

Gynæcopolis. *Græc.* γυναικόπολις.

Gymnopodilla. *v. Græc.* γυμνοὶ πόδες.

H

HAmbria *insul. Hisp. Famelica, q. marg.*

Hierosule, *v. Gr.* ἱεροσύλη *sacrorum depeculatio.*

Houbelonia *pr. à Gallico* Houbelon, *lupulus.*

I

IVgaria. *v. ab. Hispan.* Iugar. *iocari.*

L

LAbriana. *v. Lat. à Labris.*

Lardana. *v. Lat. à Larido.*

Larcinia. *pr. Gall.* Larrecin, *latronem sig.*

Larmium. *fl. Gall.* Larme, *Lachryma, abreu.*

Lauernia *ter. Latin. vid. marg.*

Lecanica. *Planit. Græc. vid. marg.*

Lecho. *v. Hisp. Lectus.*

Licoris. *fl. Hisp.* Licor, *pro liquor, Lat.*

Linguadocia. *pr. Lat. à lingua: quòd fœminæ sint plerunque linguaciores: ad imitationem prou. Gall. Languedoc.*

Lin-

Lingastrum.*v.Lat, à lingendo.*
Lipsanium.*v. Græc.* λείψανα *reliquiæ.*
Lirona *v. Hispan.Glirem sig.*
Lisonia.*pr. Hisp. Adulatio.*
Liuenza *fl. liquor.*
Liuiana *vall. Hisp. Leuis.*
*Loçania.pr.Hisp. Luxuria.*Loçania,*Hisp.*
Louerium. *v.Gallic. Laudatoria.*
Lupulania,*pr. Lat. à Lupulis.*
Lyperia *pr. Græc.* λυπηρὸς, *tristis,tristitia.*

M

MAnge-guadagnos. *Ital.seruos ioco appellant, Marg.vide.*
Maninconica terra *Ital.* n. *posito pro* l. *melancholica.*
Antrum Maninconicum.
Manteca *v.Hisp.Butyrum.*
Marrauilla. *v. Hisp. miraculũ ab* Esmerueiller.*Gall.Hinc Ang.*maruell.
Marmitta.*v.Hispan.Lebes.*
Marza-pane.*v.Ital.* March-pane.
Menturnea, *olim vrbs Samnitum; nos à Mento vocem petitam volumus.*
Medrosi.*Hisp.Timidi.*
Meionium *fl. Lat. à* meiendo *Cyprus hoc olim nomine gaudebat.*Stephan.
Menosprecia. *v. Hisp.Contemptus.*
Methius Lacus. *Græ. à* μεθύειν.
Milana.*v. Gall.quasi miluina; vrbs miluorum & accipitrum.*

Mne-

Mnemon. *fl. Graec. memor.*

Μωρία, à μωρὸς stultus:

Mortadella. *v, Ital.* Sauçages.

Muerius ager. *à* Muer *Gall. mutare.*

N

NOuizza. *v. Ital.* nouitia.

Nuchtermagen: *Germ. stomachus ieiunus.*

O

OChietto mons *Ital. diminutiu. ab* Ochio, *oculus.*

OEnotria. *pr. Gr. ab οἴνη.*

Offulia. *v. Lat. ab Offula.*

Oglium. *fl. Ital. Oleum: nos g. resoluimus in* y. Oyle,

Olmii *Colles, Ital. Hisp. vlmei. Frondosâ vitis in vlmo.* Virg.

Omasius gigas. *Lat. ab Omaso intestino.*

Orgilia. *pr. Gall. ab* orgueil. *fig. superbiam.*

Oysiuium. *fl. Gall. otiosum.*

P.

PAdronilla. *v. Ital.* At *nos pro villa patronorum.*

Pampinola *Lat.* Ampelona Græc. *eadem vrbs. ad imitationem nominis Hispanicæ vrbis Pampelonæ.*

Pazziuilla, *Ital. vrbs stultorum.*

Phenacia. *pr. Graec. φέναξ impostores.*

Piacen-

Piacentia. *Ital.* Placentia.
Pipulia *Palus: Lat. Plaut. pro conuitio, Pipulo te differam ante ædes.*
Pythonos-come; *Gr. quær. marg.*
Ploravia. *pr. Lat. à plorando.*
Ponsinia. *pr. vide textum. cap.*
Porcestria. *v. à Lat. porcis.*
Porciglia *vill. à vocab. qd Harã sig. Hisp.*
Putanium v. scortorum vrbs. *Ital.*
Pyrænia *pr. Græc. à πυρὸς & ὑγιοῦς.*

R

RIsia maior, minor. *pr. Latin. à Risu: ab Ital.*
Risaglium. *v. ab. Ital.* risaglia. *risu.*
Rodomantadii *coll. discursus (si bene memini) nugatorios,* Rotomantades *appellant Galli citeriores, forsan à* Romãce *Hisp.*
Rodillia. *v. à voce Hisp.* genu. *signif.*
Roncara. *v. vid. Marg. à ῥέγχειν.*
Ruzius *fl. à Gall.* ruse, *fraus, astutia.*

S

le SAin. *fl. Gallic.* sanus.
Sbsanditica gens, *Italis nimiũ nota. exleges.*
Sans-eau. *fl Gallic.* Water-lesse.
Sarcobosců. *v. Gr. à σαρκὸς βόσκειν & carne vesti.*
Scrofiola. *v. Lat. à scrofa. sus animal est auaro simillimũ. terrã sẽper intuetur, nihil quicquam prodest ante extremũ diem.*

Scar-

Scarpellino. *Ital.* Lapicida, l, *Lat. mutat. in r.*
Scioccia *pr. ab Ital.* Sciocco, *fatuus.*
Schlauchberga. *v. à Germ.* Schlauch, *vtre. dempto* c.
Scogido. Hisp. *nobilis.* Escogido, *electus.*
Schaum *fl. Germ. spuma.*
Sennaladii. *Hisp. Generosi.*
Seplasiũ, *v. Lat. à Seplasia foro Capuæ vnguẽtario; cuius deliciis Pœni fracti sũt.*
Serrara. *v. à Latin. serrando.*
Sialos. *fl. Grac.* Saliua.
Spesius tract. *ab Ital.* spesa. *q. Impẽsas signif. Hinc. Ang.* spend.
Spagyrica *ars. Grac. à trahendo dicta.*
Strophades *inf. Gr. à* στρέφω. *Eadem etiam* & Plotæ *dictæ.*
Struzzoliæ *pluuiæ, Ital. à* struzzolo *struthiocamelo.*

T

TArochium *v. vide marg.*
Tenaille, *Gall. Forceps.*
Topia-Warallador. *Hisp. & Indic.* Hallador *Hisp. inuentor.*
Topia-Wari, *rex olim Guianæ.*
Torcolia *val. ab Ital. Torcolo Latin. Torculari.*
Traubena, *à Germ.* Trauben, *vua, racemus.*
Traurigi montes, *a Germ.* Trawrig.
Trouerẽse. *coll. à Gall.* Trouuer, *inuenire.*

Try-

Tryphonia pal. *à Tryphone latrone. vid. marg.*

V

VAle-dolium. *Lat. ad imitationem nominis Hisp.* valedolio.

Vautarole. *à* Vautar *Ital. &* vauter, *Gal.*

Vcalegonium. *Graec. vrbs otiosa.*

Vellacos, *Hisp. seruos vocant.*

Verguença. *Hisp. opprobrinm, pudor.*

Viraginia *Lat.* Verulanium *Lat.*

Vinicella, *Latin.*

Vortunius. *Lat. à vertendo.*

Vscebatius, *tract. à Potu Hybernico.*

Z

ZOrnus *fl. Germ. Iratus, furiosus.*

Zouffenberga, *à Germ.* Zauffen. *quod sig. Gall.* carouser.

Zuckerii *coll. Germ. pro sacccharo,* zucker.

FINIS.

71

This Satirical Fiction by Bishop Hall
is considered worthy to rank beside
- if not above More's Utopia, - and is
supposed to have given the hint to
Swift - for the Travels of Gulliver.
Under pretence of describing Terra
Australis - it is aimed against the follies
and Vices of Mankind, in which he assigns
separate locations to the separate Vices
- distinguishing the people and the
places by ingenious names -
Reversing the plan of the UTOPIA
he founds a PENEROPOLIS - or
City of the Wicked - intending no
less to amuse his Readers - than
to inflame their minds with the
love of Virtue. This Book first
appeared in 1607 - and was
published anonymously - It is
particularly severe on the Church
of Rome.